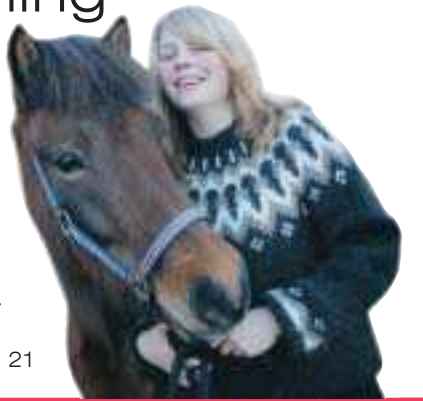

NYHETER. Liz Mattsson från Sund har nyss kommit hem från en tre månader lång vistelse på Island. Med sig har hon islandshästen Ódina. Att importera hästar direkt från Island till Åland är inte så vanligt, men Ódinas resa gick smärtfritt. Tillsammans med 40 andra hästar flög hon från Keflavik till Norrköping och nu har hon sedan två veckor tillbaka vant sig vid nya kompisar och en ny miljö i hagen i Finby.

SIDAN 21

Finansutskottet: ja till golfbanan

NYHETER. I går lämnade det tunga finansutskottet sitt betänkande om budgetförslaget för 2008. Av det framgår att utskottet understöder landskapsregeringens förslag att landskapet ska finansiera golfbanan i Godby/Åmnäs. Kostnaden uppgår till 5,3 miljoner euro.

Ordförande **Torbjörn Eliassons** (c) röst var den avgörande. Med sig hade han **Göte Winé** (s). Liberalerna **Torsten Sundblom** och **Folke Sjölund** röstade nej medan **Danne Sundman** (ob) lade ner sin röst. Beslut i frågan tas av lagtinget.

Endast en av de 52 motioner som lämnats in av socialdemokraterna, frisinnad samverkan, obunden samling och Ålands framtid finner nåd inför utskottet. Det är **Gun-Mari Lindholms** (ob) motion om ett tillägg till motiveringen angående införskaffande av fler hastighetsvisare.

Några större ändringar föreslås inte i betänkandet. Utgifternas totalbelopp hamnar både i landskapsregeringens och finansutskottets förslag på 330.809.000 euro.

SIDAN 4

Höstmöte. Ålands krematorie- och minneslundsförening väntar på pengar till Prästö. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

De väntar på minneslund

NYHETER. Medlemmarna i Ålands krematorie- och minneslundsförening har börjat tappa tålamodet. I landskapets budget för nästa år finns inga pengar för minneslundan i Sund Prästö.

– Vi hinner nog dö hela gänget innan det blir en minneslund färdig där, sa medlemmen **Annette Gammals** vid höstmötet nyligen.

Ordföranden **Karl K Fagerlund** tyckte att man måste vänta ytterligare ett år.

Samtidigt växer sig önskemålen om ett krematorium på Åland allt starkare.

SIDAN 7

Motstånd mot omslagsavgift på Mise-mötet

NYHETER. Motståndet mot att hushållen ska betala 35 euro för återvinningen av förpackningar – som rätteligen borde betalas av främst butikerna – var stort på Mises höstmöte i går.

– Jag vill verkligen protestera mot det, sa bland andra **Gun Carlson** från Hammarland som med långa tänder gått med i kommunförbundet.

Mises budget för 2008 godkändes trots det enhälligt eftersom förpackningspengarna, cirka 111.000 euro, måste fås in på något sätt.

SIDORNA 2-3

Lindbäck i kyrkovalet

NYHETER. Frågan om kravet på kunskaper i finska har lett till att Lemlands- och Lumparlands församling lanserar landshövding **Peter Lindbäck** på en alternativ lista i valet till Borgå stiftsfullmäktige och kyrkomötet. Det blir med andra ord inte bara en åländsk kandidatlista i kyrkovalet den 11 februari nästa år utan minst två.

SIDAN 5

Gammal slöjdsal blev pärlfabrik

REPORTAGE. Pärla på pärla på ett långt band. Vips är ett vackert halsband färdigt.

Sophia Ålund körde tidigare bärgningsbil och kranbil. För fem år sedan föll hon så illa från förarhytten rakt ner på marken att axeln skadades allvarligt.

Nu har hon hittat tillbaka igen, tack vare de vackra pärlorna.

SIDAN 9

Foto: ERKKI SANTAMALA

12 porträtt

– Vi skall glida omkring osynliga i ungdomarnas värld och bli synliga då de vill se oss eller behöver oss, säger fältaren **Carina Nähls**.

15 backspegeln

Ålänningar fick erbjudanden om sex-snack i sina mobiltelefoner för tio år sedan. Reklamen kom via den då nya tekniken textmeddelanden.

18 sport

”Det händer att hockeyn går ut över skolan.”
OLIVER MATTSSON HÅRDSATSAR PÅ ISHOCKEY I ÅBO.

21 nyheter

Bortsprungna hittekatten **Hans-Fjalar** är hemma igen efter tre veckor på okända stråtvägar.

Hårda ord. Lasse Wiklöf, ordförande i Mise-styrelsen, tog i med hårdhandskarna mot kritiken från "besserwissarna" på gårdagens höststämma.

Ordförande Lasse Wiklöf höll brandtal på Mises höststämma

"Vissa påståenden om Mise borde nog prövas rättsligt"

Lasse Wiklöf, ordförande för Ålands miljöservice Mise, tog till hårda ord på höststämman i går.

– Det finns en massa besserwissrar som kan och vet allt. Jag anser att vissa av de påståenden om Mise som förekommit i offentligheten borde underkastas rättslig prövning, sa han.

Först räknade han upp det som Mise nu börjar få ordning på: Faktureringsrutinerna börjar fungera, kundregistret kan kolas bättre när det numera kan jämföras med befolkningsregistret och Hammarland har efter lång tvekan bestämt sig för att vara med.

– Det stora problemet är alla de kunder som inte har betalat

sina Mise-fakturor. I dag uppgår de utestående fordringarna till 260.000 euro, något som pressar kommunförbundets ekonomi hårt och är ett avgörande hinder för avgiftssänkning. Protesten är alltså bakvänd. Så kan det inte få hålla på!

Onyanserad kritik av "en massa besserwissrar". Beskyllningar om att gå Ålands renhållnings ärenden. Påståenden om att avgifterna inte vilar på laglig grund och om att Mise sysslar med kriminella saker.

– Det skulle vara intressant att låta vissa påståenden underkastas rättslig prövning. Jag ska åtminstone diskutera den här saken med styrelsen, sa han.

Pensionärer

Uppdraget från den förra stäm-

man var att bland annat hitta förslag till pensionärsrabattssystem och till ett avgiftssystem som bygger på antal medlemmar i hushållet. Styrelsen föreslog inför mötet att högst två personer, båda födda 1935 eller tidigare, kan få rabatten. Förslaget ledde till stämmans enda omröstning. **Gun Carlson** från Hammarland föreslog att rabatten skulle ges till personer som fyllt 65 år. Styrelsens förslag vann omröstningen. Ett sådant hushåll betalar 80 euro i grundavgift nästa år.

Ett avgiftssystem baserat på antal personer i hushållet föreslogs av **Jan Lindgrén** från Saltvik, ordförande för stäm-

man. Kritiken mot Mises nuvarande avgiftssystem är massiv, och som myndighet borde vi få folk att uppfatta oss som rättvisa. Därför föreslår jag ett system som går ut på att enpersonshushåll betalar 55 euro i grundavgift, tvåpersoners 80 euro och hushåll med tre och fler personer 115 euro. Då får vi ihop samma summa som med styrelsens förslag, sa han.

Men förslaget stötte på motstånd. Invändningen var att mycket resurser går åt till att hålla ordning i registren eftersom folk ofta flyttar in och ut i olika hushåll, och något förslag fördes inte till omröstning. I stället ska Mise-styrelsen komma med ett nytt förslag inför 2009.

Och så var det då förpackningsinsamlingsavgiften på 35 euro för alla de cirka 3.200 Mise-hushåll som inte har 8-fackssortering – pengar som företagen egentligen ska betala för förpackningsåtervinningen men som hittills belastat Mise-kunderna eftersom företagen inte betalar. Nya Åland har beskrivit problemet både i går och i förrgår.

Förslaget väckte starka protester från flera kommuner.

– Vi förutsätter att det så fort som möjligt bildas en företagarorganisation som kan sköta det här, sa Mises verksamhetsledare **Fredrik Karlsson**.

Han påpekade att renhållningslagen ger Mise möjlighet att ta ut kostnaden för förpackningsinsamlingen av företagen. Det har man inte gjort ännu.

– Vi ville i första hand att landskapsregeringen skulle sätta press på företagen. Men vi måste givetvis gå vidare med det här samtidigt som vi försöker underlätta för företagen, tillade han.

"Nagel i ögat"

Harriet Lindeman, miljöminister i den tidigare regeringen, höll med om att förpackningsinsamlingsavgiften på 35 euro är "en nagel i ögat".

– På ett sätt är det landskapsregeringen som har misslyckats. Kanske landskapet borde skjuta till pengar?

Också **Barbro Sundback** var mycket kritisk till att köpmännen inte har tagit sitt ansvar.

– Men det är väl så att man inte vågar sätta åt köpmännen. Avgiften borde absolut inte belasta Mise-kunderna, tyckte hon.

Men så blir det i alla fall. Kostnaden blir totalt 111.000 euro nästa år för Mise-kunderna, och eftersom pengarna måste fås in så finns det just nu ingen annan lösning än att Mise-kunderna måste betala.

Det andra stora ekonomiska åtagandet som Mise har är Åpab, Ålands problemavfall. Där avvaktar man närmare besked från alla de åländska kommunerna.

Vårdö säger adjö

Nästa år kommer de obetalda Mise-fakturorna att gå till in-

drivning. Efter tre påminnelser går de direkt till fogden, plus indrivningsavgifter och förseningsränta på 12 procent.

Vårdös representant meddelade på mötet att kommunen lämnar Mise från och med 2009. Ett enhälligt kommunfullmäktige beslöt i torsdags att i stället ingå avfallssamarbete med Brändö som har sin hantering i riket.

Löftet till kommunerna är att åtminstone en återvinningsstation i varje kommun kommer att bli kvar. Men det syns förstås i Mises kostnader som tillsammans med annat ska betalas via grundavgiften.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Anställda. Verksamhetsledare Fredrik Karlsson hade styvt jobb med att redogöra för avgifter, budget och åtgärder. Bredvid honom sitter Sofie Dahlsten, som också jobbar på Mise, samt Lasse Wiklöf, Barbro Sundback och miljöminister Katrin Sjögren.

Olika hushåll. Jan Lindgrén, Saltvik, ville att Mises grundavgift skulle sättas enligt antalet medlemmar i hushållet.

Stan och Jomala på väg att lämna Mise?

Rauli Lehtinen: Sådana åsikter finns

– Den åsikten finns inom stadens högsta ledning att Mariehamn och Jomala borde lämna Mise och bilda en egen avfallsorganisation. Det är svårt att få någon enighet tillsammans med de separatistiska landsbygdskommunerna!

Stadspolitikern **Rauli Lehtinen** är trött på kritiken mot Mise. Han tror inte att det nyttar något till att göra avgiftssystemet rättvisare – kritiken kommer inte att upphöra.

– Det som verkligen hotar Mises existens är att kommunerna hela tiden vill ha olika, egna lösningar. I slutändan kan det bli så att landskapet tar över, och då har kommunerna inget att säga till om längre, varnade han.

Efter mötet berättade han att åsikten finns åtminstone inofficiellt inom staden.

– I Mises styrelse har jag försökt hålla ihop kommunförbundet. Men som stadspolitiker förstår jag resonemanget. Staden bär det största ekonomiska lastet, och de separatistiska tendenserna inom Mise har blivit något destruktivt.

”De vill inte”

Också **Barbro Sundback** kritiserade en del invånare speciellt på landsbygden för att helt enkelt inte vilja vara med i kommunförbundet, oberoende av vad Mise gör.

– I stan är det en annan sak. Här är de allra flesta nöjda med sitt 8-fackssystem. Det är inte mariehamnarnas sak att finansiera landsbygdens lösningar. Det

Signaler. Rauli Lehtinen berättade att stadens ledning börjat tröttna på ”de separatistiska kommunerna” inom Mise.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

är ju de kunder som använder dem som borde betala, sa hon – och retade förstås upp en del kommunala re-

presentanter från landsbygden med sina ord.

ANNIKA ORRE

Fakta/Miseavgifter 2008

Grundavgift	80 euro
Grundavgift servicehem	50 euro
Förpackningsinsamlingsavgift	35 euro
Mise fritid	25 euro
Mise plus	80 euro
Serviceavgift brännbart avfall fritidshus	20 euro
Serviceavgift återvinningsstation fritidshus	30 euro
Serviceavgift brännbart avfall hushåll	80 euro
Serviceavgift återvinningsstation hushåll	35 euro
Mise företag	80 euro

Serviceavgifterna gäller de hushåll som inte har 8-fackssortering. En ny avgift för fritidshus inom Mise-kommun kommer nästa år.

Fakta/Avgifter vid återvinningscentral

Två sopsäckar (max 40 kg/0,5 m3)/månad	0 euro
Sopsäck (max 160 l/20 kg/hushåll/)	8,85 euro
Dito företag	5,30 euro
Textil	26,50euro/lass
Träavfall/grovavfall	26,50 euro/lass
Byggavfall/deponiavfall	53 euro/lass
Trädgårdsavfall	12,70 euro/lass
Däck	2,20 euro
Dito på fälg	30 euro
Lastbils-traktordäck	6,30-75 euro

Fakta/Övriga avgifter

Förseningsavgift	5 euro
Dröjsmålsränta	12 procent
Dålig sortering (gäller inte)	50 euro
Hantering av dumpat avfall	50 euro
Inspektionsavgift (gäller inte)	50 euro
Inspektionsavgift företag (gäller inte)	100 euro

Vårdö går ut ur Mise

■ Vårdö kommun samarbetar från och med 1.1 2009 inte längre med Mise. Det beslöt kommunfullmäktige på sitt möte i torsdags.

– Vi har fått föra en kamp för att få ha kvar det system som fungerar för oss. Vi har tio återvinningsstationer på Vårdö och alla gårdar har inte en soptunna på gården. Det här fungerar för oss och vi har fått fortsätta på nåder med det systemet, säger Vårdös kommundirektör **Magnus Sandberg**.

Under sommaren fungerade inte avfallshanteringen.

– Vi har fått en massiv kritik över hur avfallshanteringen sköttes i sommar. Vi har många fritidshus och befolkningen ökar markant på sommaren.

Det här har inte Mise klarat av att hantera.

Från och med 2009 anlitar Vårdö, tillsammans med Brändö och Kumlinge, Klara - håll skärgården ren. (ke)

Skåla in det nya året

på Ålands hav!

Nyårskryssning med Eckerö Linjen!

ECKERÖ LINJEN

Fira nyår ombord på M/S Eckerö

Följ med på en festlig kryssning med nyårssupé, krogshow, dans och skål vid tolvslaget! Bussen hämtar dig från olika håll på Åland. Retur efter kryssningen.

Pris: 84 €/person inkl. buss, välkomstdrink, trerätters nyårssupé med dryck, kaffe avec samt Eckerö Linjen Cuvée vid tolvslaget. Krogshow och dansband.

WILLIAMS

I Williams paket ingår alltid buss- och båtresa t/r med sjöfrukost.

LG Hockey Games

Följ med till Globen och upplev stämningen då Finland möter Sverige. Du får också se matchen Tjeckien–Ryssland.

Avresa 10/2, 1 dag. Pris: vuxen 99 €, barn u. 15 år 90 € inkl. biljett till matcherna Tjeckien–Ryssland och Finland–Sverige.

På 2 hjul i Göteborg

Allt inom MC, moped, cykel och ATV! En mässa laddad med nyheter och spännande aktiviteter för hela familjen.

Avresa 25/1, 3 dgr. Pris: 230 €/person inkl. del i dubbelrum 2 nätter på Scandic Crown samt entré till mässan.

Rivierans Guldgossar

På Cirkus. En härlig musikalkomedi med Robert Gustafsson, Tommy Körberg och Suzanne Reuter.

Avresa 19/1, 2/2 och 16/2, 1 dag. Pris: 115 €/person inkl. teaterbiljett.

Travel – ny mässa i Älvsjö!

En spännande mässa för ressegäster.

Avresa 26/1, 1 dag. Pris: 56 €/person inkl. entré till mässan.

Gör någon glad! Ge ett presentkort från oss!

TORSDAG 20/12 ÖPPET TILL 20.00!

Dina resor bokar du hos Ålandsresor Resebyrå
Torggatan 2, tel. 28 040

Ålandsresor
RESEBYRÅ

Budget 2008

Oenigt finansutskott om golfbanan i Godby/Ämnäs

Vill att landskapet bygger golfbanan

I hetluften. Det mäktiga finansutskottet stöder landskapsregeringens förslag om att landskapet ska finansiera golfbanan i Godby/Ämnäs. Det står klart efter att utskottet i går kom med sitt betänkande om förslaget till budget för 2008.

Foto: ERKKI SANTAMALA

LAGTINGET. Finansutskottet understöder landskapsregeringens förslag att landskapet ska finansiera golfbanan i Godby. Kostnaden uppgår till 5,3 miljoner euro. Beslutet fattades med minsta möjliga marginal.

I går offentliggjorde det tunga finansutskottet sitt betänkande om landskapsregeringens förslag till budget för 2008. Många har med spänning sett fram emot att få veta vad utskottet anser i frågan om landskapet ska finansiera golfbanan i Godby/Ämnäs eller ej.

Frågan avgjordes med ytterst liten marginal. Utskottet fattade beslutet genom omröstning som utföll i två röster mot två och det blev ordförande **Torbjörn Eliassons** (c) röst som fick avgöra. Med sig hade han **Göte Winé** (s). Liberalerna **Torsten Sundblom** och **Folke Sjölund** röstade nej och **Danne Sundman** (ob) lade

ner sin röst. Att en utskottsledamot avstår från att rösta i en sån här fråga är ovanligt.

– Man lägger ner sin röst när man varken kan rösta ja eller nej. Exakt varför kan jag redogöra för på måndag, kommenterar **Danne Sundman**.

Osäker

Han säger att obunden samling var emot golfbaneprojektet med det upplägg det hade tidigare.

– Men det som ändrat åt vårt håll är att näringslivets engagemang blivit större.

Utskottet skriver att det behövs nya anläggningar parallellt med att kvaliteten på befintliga banor höjs. Aktörer som **Eckerö Golf** bör därför uppmuntras att höja sin standard. Utskottet meddelar att man anser att landskapsregeringen ska bidra med maximala företagsstöd till dessa. Detta är något som **Danne Sundman** ser positivt på.

– Man går in i **Eckerö Golf**

för att undvika att de konkurreras ut av den nya banan.

Men med det sagt kan man ju ana sig till din åsikt i frågan.

– Det ska man inte vara så säker på. Det visar sig på måndag efter att vi har diskuterat saken.

3,5 miljoner euro finns anslagna för golfbanan som landskapsregeringen vill förverkliga med start i april 2008. Lagtinget har fastställt projektets totalkostnader till 5,3 miljoner euro. Utskottet förutsätter att de planerade markbytena inte genomförs före alla tillstånd är klara och byggtreprenörer har kontaktats. Det innebär att markbytena måste förlängas. Beslut tas av lagtinget.

Motionerna förkastas

Endast en av de 52 motioner som lämnats in av socialdemokraterna, frisinnad samverkan, obunden samling och Ålands framtid finner nåd inför utskottet. Det är **Gun-**

Mari Lindholms (ob) motion om ett tillägg till motiveringen angående införskaffande av fler hastighetsvisare.

Några större ändringar föreslås inte i betänkandet. Utgifternas totalbelopp hamnar både i landskapsregeringens och finansutskottets förslag på 330.809.000 euro.

Några förslag på ekonomiska ommöbleringar märks dock. Bland annat föreslår man att landskapsunderstödet för kurs-, utbildnings- och rådgivningsverksamhet höjs från de 110.000 euro som landskapsregeringen lagt fram till 150.000. Utskottet menar att budgeten är alltför expansiv och manar till större återhållsamhet.

Investeringsnivån är hög, konstaterar finansutskottet, samtidigt som klumpsumman och skattegottgörelsen troligen kommer att plana ut under nästa år.

Hantverksskolan

I betänkandet finns också förslaget att hantverksskolans

utbildning ska ges i folkhögskolans regi nästa år. Utskottet anser att det är viktigt att hantverksutbildningen kommer igång så snabbt som möjligt och att landskapsregeringen bör utreda hur ett andra utbildningsår kan genomföras medan mangårdsbyggnaden i Kastelholm renoveras.

Utskottet stöder utbyggnaden av Ålands sjöfartsmuseum och förverkligandet av ett besökscentrum i Bomarsund. När det gäller frågan om när byggnadsarbetena ska inledas menar utskottet att landskapsregeringen bör utreda projekten parallellt och återkomma med nödvändiga prioriteringar i en tilläggsbudget. Orsaken är att projekteringen av Ålands sjöfartsmuseum drar ut på tiden och att det finns frågor att reda ut i Bomarsundsprojektet.

Finansutskottets betänkande tas upp för enda behandling vid plenum på måndag klockan 13.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Sammanlagt 15 reservationer lämnades in

Finansutskottets ledamöter har lämnat sammanlagt 15 reservationer mot betänkandet.

Danne Sundman (ob) reserverar sig på elva punkter. Bland annat vill han att summan som

finns anslagen för utvecklande av Bomarsund ska minskas med 500.000 euro.

Göte Wine (s) har lämnat in tre reservationer. Han föreslår att det ska förtydligas vilken del av hantverksutbildningen som ska förläggas till Kastelholms

kungsgård. **Winé** anser att det ska vara en avancerad hantverksutbildning med inriktning på form och design och att detta ska framgå i betänkandet.

Han vill, i motsats till majoriteten av finansutskottet, att anslag ska beviljas för inköp av en

husbil till föreningen SKUNK. **Göte Wine** skriver också i en reservation att byggnadsarbetena av Bomarsunds besökscenter ska planeras senast till våren 2009.

Torsten Sundblom (lib) och **Folke Sjölund** (lib) reserverar

sig mot utskottets beslut rörande anläggande av en golfbana i Godby/Ämnäs, bland annat med motivering att utskottet erfar att den fastställda kostnadsramen på 5,3 miljoner euro är för snäv för att garantera fullgod kvalitet. (ak)

Slagskämpar dömda för bett

■ Två män, 32 respektive 20 år gamla, har dömts till böter för att misshandlat varandra utanför Pub Bastun i Mariehamn i maj 2005.

Männen har inte bara gett varandra många knytnävsslag, de hade också bitit varandra i ansiktet, armarna och i halsen. Flera vittnen kallades till rätten för att berätta vad de sett.

De båda männen har förlikts efter händelsen och hade önskat att målet skulle läggas ner. Men rätten kom fram till att slagsmålet hade pågått så pass länge och att våldet var så pass omfattande att det inte var möjligt att ge domstolseftergift.

Männen dömdes till 20 dagsböter var, 120 euro respektive 220 euro. (ao)

Fängelse för grov rattfylla

■ En man bosatt på Åland har dömts till 55 dagars fängelse – villkorligt – för grovt rattfylleri. I slutet av augusti körde han sin personbil från Esso på Strandgatan till Garaget på Ålandsvägen med minst 1,86 promille alkohol i blodet. Förutom fängelsestraffet fick han 30 tilläggsböter, sammanlagt 420 euro. Körkortet får han tillbaka i april nästa år.

En kvinna från Sverige har dömts till fängelse – villkorligt – i 45 dagar för samma brott. Hon körde sin personbil i Eckerö Kärlingsund den 23 juni trots att hon hade minst 1,26 promille alkohol i blodet. Dessutom dömdes hon att betala 25 dagsböter, totalt 450 euro.

35 dagsböter, 805 euro, blev straffet för den bilist som körde med minst 0,69 promille på Ödkarbyvägen i Saltvik i oktober. I Geta haffades en bilist med minst 0,57 promille alkohol i blodet samma månad. Bilisen dömdes till 30 dagsböter, sammanlagt 180 euro. 35 dagsböter, totalt 1.925 euro, blev straffet för den bilist som körde rattfull på Snäckövägen i Kumlinge i juli.

I Vårdö togs en ung bilist fast när han kört sin paketbil från Mariehamn med minst 0,52 promille alkohol i blodet. Straffet blev 35 dagsböter, 390 euro.

Mats Gustafsson ny kreditchef

■ Mariehamnaren och före detta IFK-spelaren **Mats Gustafsson** har utsetts till kreditchef vid Andelsbanken för Åland. Han har sedan den 31 oktober 2005 arbetat som finansieringsrådgivare på låneavdelningen i banken, men arbetar sedan två veckor tillbaka som kreditchef med ansvar för kreditgivning till privatpersoner. Han är utbildad ekonomi kandidat vid Åbo Akademi, men har även en examen som husbyggare från Ålands yrkesskola.

Mats Gustafsson valde i november att hoppa av fotbollen till förmån för familjen, som består av en sambo och två söner, den ena 4 år och den andra endast 9 veckor. (la)

Dryga böter för fortkörning

■ En bilist från Sverige dömdes till 65 dagsböter, sammanlagt 1.300 euro, för att i slutet av juni i år ha kört 139 km i timmen på Jomalarakan där fartgränsen är 70 km i

timmen. Bilisten har haft körbud sedan dess. Förbudet går ut den 20 december.

En mariehamnare har dömts till 57 dagsböter, 342 euro, för samma brott. I sluet

av juli körde han 107 km i timmen på Västra utfarten där fartgränsen är 50 km i timmen. Han får tillbaka körkortet i början av januari.

224 liter blod på tre dagar

■ De tre blodgivningsdagarna som hölls av Röda Korsets mobila blodtjänst nu i veckan lockade totalt 543 besökare. Av dem var 28 personer helt nya blodgivare, det vill säga de gav blod för för-

sta gången, medan 45 personer av olika anledningar inte kunde ge blod den här gången. Resultatet blev 224 liter åländskt blod som nu åkt vidare till blodbanken på fastlandet. (la)

Många starka namn i kyrkovalet

Prästspråk blir valfråga

Landshövding Peter Lindbäck kandiderar både till Borgå stiftsfullmäktige och kyrkomötet i valet i februari.

Hans agerande mot kravet på prästernas kunskaper i finska har fått Lemlands- och Lumparlands församling att ta initiativ till en alternativ kandidatlista.

Det blir inte en åländsk kandidatlista i kyrkovalet den 11 februari nästa år utan minst två.

Tiden för att lämna in listorna går ut på måndag men redan nu är det klart att verksamhetsledare **Bror Gammals**, som sitter i stiftsfullmäktige, ställer upp för ytterligare en mandatperiod på fyra år, att hälsovårdaren **Sissi Uunila** ställer upp som kandidat till kyrkomötet och dessutom att Lemlands- och Lumparlands församling lanserar landshövding Peter Lindbäck på en alternativ lista.

– Lemlands- och Lumparlands församling anser att frågan om kravet på kunskaper i finska är så viktig att Peter Lindbäck ombads att ställa upp som kandidat, säger **Fredrik Lindqvist**, viceordförande i kyrkorådet.

Inga problem

Peter Lindbäck tackade ja. Han har, i spetsen för Saltviks församling, under det senaste året starkt kritiserat kyrkomötets beslut från 2004 om att bland andra kyrkoherdar bör ha kunskaper i finska.

– Det fanns inga problem före 2004, vi har alltid hittat lösningar både för de finskspråkiga och för alla andra 70 nationaliteter. Men i och med beslutet har vi fått problem eftersom det påverkar rekry-

Ställer upp för omval. Verksamhetsledare Bror gammals ställer upp för omval i Borgå stiftsfullmäktige.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Suppleant som ordinarie. Hälsovårdaren Sissi Brunila har varit suppleant i kyrkomötet, nu kandiderar hon för den ordinarie platsen.

Arkivfoto: ANDREAS DIENERT

På alternativ lista. Landshövding Peter Lindbäck kandiderar i valet både till Borgå stiftsfullmäktige och kyrkomötet.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

teringen från Sverige, säger Lindbäck.

Han har under hösten aktivt fört fram sina åsikter, bland annat i en artikel i Kyrkpresen den 5 december.

Högsta nivå

Nu hoppas alltså Lemlands- och Lumparlands församling att Lindbäck skall kunna kämpa för språkfrågan på högsta kyrkliga beslutandenivå genom att lansera honom som kandidat i valet både till Borgå stiftsfullmäktige och till kyrkomötet.

– Det kommer jag självfallet också att göra om jag blir invald, jag kommer att agera för att få kyrkomötets beslut upphävt. Men jag hoppas att alla inser att det kommer att bli svårt att få rätt, säger Lindbäck.

Bland Lindbäckes supple-

anter återfinns idel kvinnliga politikerprofiler. **Gun Carlsson** är första ersättare både till stiftsfullmäktige och till kyrkomötet, **Harriet Lindeman** är dessutom suppleant till stiftsfullmäktige och **Gun-Mari Lindholm** till kyrkomötet.

Alternativ bra

Bror Gammals, som är en av 14 lekmän bland totalt 21 ledamöter i stiftsfullmäktige, ställer alltså upp för omval. Han välkomnar den alternativa listan.

– Det är alltid bra i ett val med åtminstone två alternativ, säger Gammals.

Han tror inte att språkfrågan skapar motsättningar inför valet utan betonar att han personligen är inne på samma språkpolitiska linje som Lindbäck men att han i stiftsfull-

mäktige inte fått understöd för sina åsikter.

– Då frågan behandlades fick jag inget gensvar alls och då lade jag ner min röst, säger han.

Skapar intresse

Gammals suppleanter är Sissi Uunila och **Agneta Brunila**, föreståndare för Trobergshemmet.

Sissi Uunila ställer alltså dessutom upp som kandidat för kyrkomötet eftersom Ålands nuvarande representant, **Sune Alén**, inte kandiderar. Också Uunila välkomnar ytterligare en lista i valet.

– Det är bra, det skapar intresse för valet, säger hon.

– Språkfrågan är viktig men det finns mycket annat som också är det. Hur skall, till exempel, kyrkan nå

människorna och hur skall kyrkan svara på det andliga behov som finns?

Valdebatter utlovas

Uunilas suppleanter är före detta intendenten **Ulf-Peter Westmark** och Medis rektor **Leena Raitanen**.

Det kan i praktiken alltså dyka upp ännu fler kandidater i valet eftersom tiden för att lämna in listor går ut först på måndag.

Men redan ovanstående namn och den hetta språkfrågan bådär för att Åland för en gång skull får ett kyrkoval som inte passerar omärkt utan som kommer att både höras och synas.

Det utlovas också valdebatter.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax
tfn 528 452

Sjölönerna till finansutskottet

LAGTINGET. Igår behandlades landskapsregeringens framställning angående förslag till andra tilläggsbudget för år 2007. Ersättningen till de anställda på landskapets färjor tas nu upp av finansutskottet.

År 2002 kom en dom i Högsta domstolen gällande vilken ersättning en sjöman har rätt till på sin lediga tid. Facken krävde att alla ska ha rätt till samma ersättning och kom i juni överens med landskapet. I landskapsregeringens tilläggsbudget finns ett anslag på 3,5 miljoner som ska användas för täcka en retroaktiv utbetalning till sjömännen.

Lagtinget måste fatta beslut om summan inom december om anslaget ska betalas ut före årskiftet. **Henry Lindström** (c) sade att man från centerns sida stöder förslaget till andra tilläggsbudget. Dock anser han att det finns skäl att titta närmare på budgetprocesserna inför framtiden.

– Det är olyckligt att vi får en sån här tidspress i slutet

I väntan på besked. Den retroaktiva utbetalningen till de landskapsanställda sjömännen debatteras i lagtinget. Landskapsregeringens förslag till andra tilläggsbudget för år 2007 remitterades till finansutskottet under gårdagens lagtingsplenum.

Foto: ERKKI SANTAMALA

av året. Vi bör se till att vi har ett system där ärendena kan behandlas utan tidspress.

Okklarheter

Gunnar Jansson (lib) ansåg, liksom flera andra talare, att finansutskottet ska ta sig tid att fördjupa sig i frågorna.

– Där det handlar om oklarhet om tolkning och tillämp-

ning av ett kollektivavtal är arbetsdomstolen behörig. Här har alltså arbetsdomstolen inte alls haft någon part i målet. Att från den här situationen komma över till att en dom i Högsta domstolen mellan två parter, där landskapet inte är part, skulle vara tillämplig på det här sättet är en avancerad tolkning och tillämpning.

Han tog upp regeln om att rättelser av löneutbetalningar gäller innevarande år och ett år bakåt.

– Vi vet att det finns avtal där retroaktiviteten har förlängts, men jag känner inte till ett enda avtal där den skulle vara fem och ett halvt år.

Ulla-Britt Dahl (lib) konstaterade dock:

– Vi kommer inte ifrån det här eftersom ett avtal ingåtts.

Danne Sundman (ob) kritiserade hanteringen av ärendet och menade att lagtinget står med bakbundna händer i frågan.

– Vi står inför fullbordat faktum. Avtalet är påskrivet och man vill ha pengar på kontot.

Ärendet remitterades till finansutskottet.

Delat ansvar

Kompensationen till de kommuner som tvingats att betala tillbaka barnomsorgsavgifter som överskrider maxtaxan, togs upp av finansminister **Mats Perämaa** (lib). Han sade att landskapsregeringen

har planer på att delta i kompensationen.

– Vi är beredda att stöda kommunerna i den här frågan.

Hur stor del landskapet ska stå för är dock oklart. Perämaa anser att kostnadsansvaret ska delas med kommunerna.

– Jag vill inte medge rakt av att det här är landskapets ansvar.

Den åsikten delades inte av **Harry Jansson** (åf).

– Vad gäller ansvaret åligger det landskapet och därmed detta parlament.

Därpå följde en uppmaning från talman **Roger Nordlund** att ledamöterna skulle hålla sig till de aktuella ärendena.

Lagtinget antog i går lagförslaget om förbud mot saluförande av snus. Av de närvarande ledamöterna förkastade **Danne Sundman** (ob), **Fredrik Karlström** (ob), **Harry Jansson** (åf) och **Anders Eriksson** (åf) lagförslaget.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

Staden får kanslichef

■Nu anställer Mariehamns stad en kanslichef. Stadsstyrelsen beslöt på sitt möte i torsdags att stadssekreterartjänsten, som tidigare innehades av stadsdirektör **Bjarne Pettersson**, skall byta namn till kanslichef samtidigt som en del av befogenheterna utvidgas.

Kanslichefen blir bland annat chef för stadskansliet, sekreterare i stadsstyrelsen och fullmäktige och ansvarig för stadens externa information.

Tjänsten utannonseras inom kort. (tt-s)

Getabudget fastställd

■GETA. I onsdags fastställde kommunfullmäktige budgeten för 2008, helt enligt kommunstyrelsens förslag som Nya Åland presenterade i tisdags.

– Några få justeringar gjordes, men inga siffror ändrades, säger Getas vikarierande kommundirektör **Håkan Lundberg**.

På fullmäktiges möte beslöt man också att dra in en väg i Olofsnäs.

– Det är en vägstump där det numera bara bor en familj, vägen fyller inte längre kraven för att vara en kommunal väg så den blir privat, säger Lundberg. (ml)

Nya regler och plats för eftis

■FÖGLÖ. Nya regler planeras för kommunens eftisverksamhet 2008, under förutsättning att fullmäktige godkänner budgetförslaget där ett anslag på 7.000 euro, netto, finns för verksamheten.

Från och med nästa år ska eftis vara för barn som behöver det på grund av föräldrars arbetstider och i första hand för elever i årskurs 1-2.

Eftersom intresset är så stort kommer eftisverksamheten bara att hållas på daghemmet Myran på fredagar och istället på Vikingaborg måndag-torsdag.

En eftisledare kan enligt socialnämndens prövning tillsättas motsvarande 40 procent av heltid, antingen så att nuvarande arbetsavtal förlängs eller nyanställning görs. Arbetsavtalet gäller i första hand för tiden 1.1–30.5.2008 varefter ny prövning görs för nästa verksamhetsår. (ab)

Förordar ej jordförvärv

■FÖGLÖ. Kommunen förordar inte **Christina Forselius**, från Sverige, ansökan om att få förvärva och besitta den 2.170 kvadratmeter stora lägenheten Djupvik i Finholma by, som hennes moster testamenterat till henne.

Kommunstyrelsen konstaterade på sitt senaste möte att ansökan inte uppfyller kriterierna i lagen om jordförvärvsrätt och jordförvärvstillstånd. De enda som kan erhålla jordförvärvsrätt genom testamente är bröstarvingar. (ab)

■Sorgflaggning hade man vid Ålands museum i går för att hedra en pensionerad medarbetares bortgång.

Maj-Len Lindholm
Epost: majlen.lindholm@nyan.ax
Telefon: 528 449

familjen

Dagens namn

SVERKER

Vi firar 1-15 år

Ida Jansén i Lemland fyller 10 år i dag, den 15 december. Grattiskramar kommer från Margareta och Inger.

Måns Lundberg på Krokviksgränd i Mariehamn fyller 14 år i dag, den 15 december. Han gratuleras av farmor, farfar och Melker.

In memoriam

ROLF och SIRKKA.

Han bytte småningom arbetsplats och började arbeta hos Mariehamns församling, först som kyrkvaktmästare och sedan blev han församlingsträdgårdsmästare. Mariehamns begravningsplats blev hans arbetsplats under många år, ända tills han blev pensionerad.

Han gifte sig med **Greta** f Lundell, den 27 september 1941. Senaste höst firade de 66-årig bröllopsdag. De flyttade till Mariehamn 1945. Huset på Södragatan köptes 1949, där bodde han ända tills i fjol då han blev sjuk och inte kunde bo hemma mera.

Makarna fick endast ett barn, sonen **Rolf**, som växte upp på Södragatan. Han har givit makarna tre barnbarn. Nu har också två barnbarnsbarn kommit till världen. Dem hann Erik inte njuta av så länge. Däremot fick han se barnbarnen växa upp.

Stugan i födelsebyn Norrboda var ett kärt ställe så länge krafterna fanns. Där fick han vara i naturen och fiska i Kapellviken. Fisket och naturen gav honom ro och avkoppling. Han tyckte också om att cykla, vilket han gjorde nästan varje dag om vädret det tillät.

Men hans stora intresse och skötebarn var gården på Södragatan, där fick han pyssla om växterna, plocka bär, gräva i trädgårdslanden, se hur allt växte och frodades. Ofta efter det att han flyttat till Trobergshemmet kom han för att se hur det stod till på hemgården, där nya krafter tagit över.

Farfar Erik fick ett långt och rikt liv, nu har han lämnat oss, men vi ser hans spår överallt. Han sörjes närmast av hustru, son, sonhustru, barnbarn med familjer, samt släkt och vänner.

Döda

ELMER PETTERSSON

Johan Elmer Pettersson från Föglö Sonboda, avled den 8 december 2007. Han var född den 8 januari 1920 i samma socken och var änkeman efter **Agnes Viola** f Kloo.

Elmer Pettersson ägnade sig åt fiske och småbruk under hela sitt verkssamma liv. Han var också tillsyningsman på Fazer-ägda Råbockskär under många år, en syssla som går i arv i släkten och som Elmer övertog efter sin far.

Sport var ett stort intresse sedan han i unga år själv var aktiv idrottare. För övrigt trivdes han bäst med sysslorna hemmavid. Sedan april i år vistades han på Gullåsen.

Närmast sörjande är barnen **Jan-Erik**, **Anne-Maj** och **Anita** med familjer.

Guldbröllop

Den 15 december 1947, för jämnt 50 år sedan i dag, vigdes **Inga-Lis** (född Järvinen) och **Yngve Holmqvist**. Idag bor de i Hammarland Kattby. De har två barn, **Susan** med make **Mats** och **Mona** med make **Sigge**, barnbarnen **Madelene** med make **Anders**, **Caroline** med sambo **Jonas**, **Conny** med sambo **Marlene**, **Zacharias** och **Thomas**, samt tre barnbarnsbarn.

tusen tecken

Det började med den adventsgran på Ersta diakonissanstalt i Stockholm på 1870-talet. Barnen fick läsa en bibelvers och tända sju ljus, ett ljus, ett för varje veckodag, under fyra söndagar. Adventsgranen ersattes av adventskransen och adventsljusstaken med fyra ljus. Högdpunkten förblev själva tändandet av ljusen.

Att tända det första ljuset, det andra...

Det finns fortfarande tillfällen när jag inget annat gör än ser på hur ljusen tänds. Lyssnar till ljudet av tändstickan som raspar mot plånet. Betraktar handen som för lågan intill ljuset. Ser hur vecken böjer sig, svartnar. Alla ser på, står stilla.

Slocknar det? Det börjar brinna!

Hur mycket tid ryms det inte i ett sådant ögonblick! Det handlar bara om några få sekunder, men de är fyllda. Av hjärtslag. Av andetag. Av dofter och färger. Av hjärta.

Och jag tänker. Vad viktigt det är.

Att få sitt hjärta tillbaka. Varje dag.

Få vara mysterium.

I morgon är tredje söndagen i advent. Tredje ljuset tänds. Uppmärksam.

Kent Danielsson
kent.danielsson@mac.com

Vårda julens blomstjärnor varsamt

Fråga: Hur får jag mina julblommor att hålla länge, ibland tappar julstjärnorna bladen direkt. Bara undrar.

Svar: Hmmm...Årligt talat så är jag inte så duktig på julblommor. Jag köper alltid några men de står sig så länge de nu gör det. Förut odlade jag Tazetter och köpte Amaryllislökar som fick komma upp av sig själva. Då känner man sig väldigt duktig.

Nuvara nöjer jag mig med "färdiga" blommor som just ska slå ut. Undantag: Jag har en guldkorg som jag fick julen 2002 av min man. Den fyller jag alltid med likadana blommor som den ursprungligen hade. Det har blivit en tradition med många minnen för oss båda.

Praktexemplar

Det viktigaste när man köper julblommor är nog att de gäller att få kraftiga exemplar. Kolla upp hur de ser ut. Att de inte är skrangliga, att de har ganska stora knoppar som skall slå ut, att de inte är torra och framför allt att de packas

t.d.landell@aland.net

väl när man ska ha dem med sig. Diskutera i affären. Berätta om blomman skall stå länge inslagen eller om du "bara" skall ha hem den direkt.

Att julstjärnorna tappar blad brukar bero på att de har fått kallt. Överlag skall de alla ha jämn bevattning läste jag. Julgranens etylengas tar död på det mesta, eftersom etylengas gör att frukter, grönsaker och blommor mognar snabbt.

Det här är lilla flickan Jia Sha Carlsson föddes den 29 december 2005 i Jiangxi provinsen i sydöstra Kina. Mamma heter Susanne Carlsson och familjen bor i Mariehamn. Fotot är taget i Nan Chang 21 oktober 2007. Foto: PRIVAT

Kantorstjänst på återremiss

■ Nästa års budget för Mariehamns församling godkändes utan ändringar när den behandlades i kyrkofullmäktige i tisdags. Också kyrkorådets förslag till sammanträdesarvoden för de förtroendevalda godkändes.

Ärendet om kantorsval till tjänst som förutsätter utvidgad universitetsexamen återremitterades till kyrkorådet. Den enda sökande, **Kurt Eriksson**, är tjänstledig till den 20 december och därför kan kyrkorådet

enligt lag inte förhandla med honom innan dess.

Till kännedom informerade fullmäktiges ordförande **Bror Gammals** om en planerad skolning för förtroendevalda den 21 januari nästa år. Avsikten är att skolningstillfället ordnas i samarbete med grannförsamlingarna.

Gammals informerade också om de kommande valen av stiftfullmäktige och uppställandet av kandidater till kyrkomötet.

Stiftets årsbok är "Kreativ"

■ Borgå stifts årsbok för 2007 har utkommit inför julen. I år är bokens tema och rubrik "Kreativ".

De olika skribenterna låter årsboken handla om inspiration, att ta en skapande paus,

om trädgårdsterapi och om att vistas i livets lekkammare.

Boken innehåller även en stiftsbilaga med aktuella kontaktuppgifter till församlingsanställda och kyrkliga organisationer i hela stiftet.

Julens blommande stjärnor. Köp kraftiga exemplar av julstjärnorna. Och håll dem inte för kallt – då tappar de bladen. Annars är det bara att njuta. Arkivfoto: STEFAN ÖHBERG

bare. Fråga råd av expediten hur växten skall skötas.

Jag kollade på internet, med sökorden skötselråd julblommor, och fann en hel del information.

Förut hade man Julstjärnor, Amaryllis och Hyacinter, ibland någon azalea. I dag kommer det nya julblommor. Brudorkidén och julrosen kommer starkt, har jag märkt. De är ljuvliga.

Gör själv

Det är trevligt att få julblommor. Det hör till.

Det är trevligt att ge dem

också. Man kan köpa billiga korgar eller använda sådana man själv fått förut för att fylla med nya blommor. Fråga farmor eller mormor om de har gamla korgar någonstans i gömmorna.

Skaffa lite jord, band, olika julblommor och dekorera med kottar, mossor, kvistar, tall och gran. Gör en garntomte eller be barnen tillverka lite änglar och tomtar, vilka kan användas som dekoration i blomsteruppsättningar. Kanske sparade du rosetter och svampar i fjol?

Feng shui är populärt just nu. Ta och "feng shuia" iväg lite grejer nu inför jul till andra behövande. Laga nytt av gammalt, låt korgar och krukor gå vidare. Ta reda på hur blomman just du har tänkt ge bort skall skötas. Skriv skötselråd som julkort och lägg det med blomman. Enkelt, behändigt att serietillverka, en uppskattad julklapp. Gör bara kortet och köp en blomma om det blir för stressigt att göra allt själv, eller om du helt enkelt inte vill.

Tina

UNDANBEDES

All eventuell uppvaktning

undanbedes
vänligen

Herbert Uppgård

**Telefonkatalog
på nätet**
www.nyan.ax

Ålands krematorie- och minneslundsförening på höstmöte

Vi pratar om döden – och har trevligt

Föreningen med Ålands längsta namn lär ha Ålands roligaste möten.

Visst är stämningen god och att skämta drar man sig inte för. Samtidigt är medlemmarna just nu trötta på att vänta på pengar till minneslundan på Prästö.

– Vi hinner dö allihopa innan något händer, sades det.

Är det roligt på Ålands krematorie- och minneslundsförening möten? Så hade det sagts.

Och ja. Trevligt var det. Men de makabra skämten duggade inte så tätt precis. Detta är annars en vanlig skyddsmekanism när människor tänker på döden. Ingenstans lär det skämtas så intensivt om vår förestående bortgång som på begravningsbyråerna.

Det ligger ändå något befriande i detta att våga tala öppet och rakt om det som väntar. I den här föreningen kan man det.

Vänta lite till

I och med att landskapets budget presenterades fick föreningsmedlemmarna klart för sig att det inte blir några pengar till den efterlängtnade minneslundan i Sund Prästö under 2008.

–I år efter år väntar vi på att något ska hända, sa medlemmen **Annette Gammals** på höstmötet nyligen. Vi vill alla bli begravna på Prästö, men vi som sitter här hinner dö hela gången innan något händer där. Vi skulle börja med att röja på området så att det syns att något är på gång. Det är dags att köra hårt nu, tyckte hon.

Ordföranden **Karl K Fagerlund** hade full förståelse för att tålmodet hos medlemmarna kan ta slut. Men han vill vänta lite ännu.

–Arbetsgruppen får hålla kontakt med den nya landskapsregeringen. Händer inget de närmaste åren måste vi byta strategi.

På is

Det är med anledning av att minneslundan blivit en del av hela Bomarsundsprojektet som anslaget fått stå över ett år.

– Vi har lagts på is. Knappt händer alls något på Prästö under nästa år. Nu får vi sköta våra kort väl till 2009, sa Karl K Fagerlund också.

– Vi trodde i våras att allt var klart, men nu måste vi vänta lite till trots att vi alla är trötta på allt väntade, konstaterade

Här pratar man om döden. Ålands krematorie- och minneslundsförening arbetar för att ett krematorium ska byggas och en minneslund anläggas på Åland. Här hålls höstmöte. Runt bordet närmast till vänster Kauko Salin, Anette Gammals, Lena Andersson (skymd), Matts-Erik Ceder, Svea Johansson, Inger Dahlblom, Helka Andersson, Birgitta Eriksson, Anki Aalto, Regina Stanley, Mirjam Öberg, Bo Fleege (skymd) och Karl K Fagerlund.

Mirjam Öberg som sitter med i arbetsgruppen.

Småningom kan det blir tal om en ny uppvaktning av den nya landskapsregeringen.

Minns mig

Föreningen har ett 80-tal medlemmar. Medlemsavgiften bestämdes fortsättningsvis ligga på 10 euro.

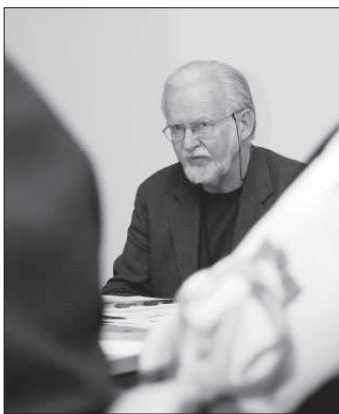
Ett projekt som föreningen håller på med just nu är att få till stånd är "...minns mig..." det vill säga ett ingående färdigt formulär där personer berättar allt om hur de önskar ha det kring sin bortgång. Här ska man besvara frågor från önskemål om psalmer på begravningen till synpunkter på kremeringen eller jordbegravning och eventuellt testamente.

500 euro har anslagits i föreningens budget för dokumentet.

Kremering

Frågan om att bygga ett krematorium hålls hela tiden aktuell i föreningen.

– Men man ska vara noga med att säga att det fungerar bra i dag, betonade medlemmen **Matts-Erik Ceder**. Men det skulle vara en klar fördel om transporterna kunde undvikas.

Ordföranden Karl K Fagerlund uppmanade medlemmarna att försöka ha tålmod ytterligare ett år vad gäller minneslundan på Prästö.

Att kunskapen om föreningens bland allmänheten inte är så stor höll flera med om.

– Så fort folk får veta vad vi arbetar för brukar de skriva in sig som medlemmar, berättade medlemmen **Lena Andersson**.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: FREDRIK TÖRNROOS
foto@nyan.ax

Fakta/Minneslund på Prästö

■ En konfessionslös begravningsplats är färdigt projekterad och planerad i Sund Prästö, norr om de nuvarande gamla begravningsplatserna. Att den är konfessionslös innebär att ingen religion är knuten till den.

■ På platsen ska aska efter bortgångna strös. Att sätta ner urnor blir inte möjligt.

■ Ett konstverk av **Barbro Eriksson** ska pryda platsen. Det liknar två portar, är sex meter högt och ska tillverkas i betong. Ungefär 3.000 minnesplaketter ryms i portalen.

■ Begravningsplatsen har blivit en del av hela Bomarsundsområdet, men har nu fått stå över bidrag för 2008.

■ Total kostnad för anläggandet av begravningsplatsen beräknas bli 150.000 euro. Därav kostar konstverket 70.000 euro.

■ Platsen är arrenderad av landskapet 130 år framåt.

■ Vägen till begravningsplatsen beräknas kosta 27.000 euro.

■ En arbetsgrupp tillsattes 2003 bestående av **Marita Karlsson, Elisabeth Palamarz, Mirjam Öberg** och **Kai Fagerström**. Kai Fagerström har utträtt. I hans ställe invaldes **Karl K Fagerlund**.

Fakta/Kremering

■ Ålands kremerings- och minneslundsförening arbetar för att ett krematorium ska byggas på Åland.

■ Varje år kremeras ett 20-tal ålänningar. Stoftet förs till Stockholm och tillbaka igen.

■ Antalet ökar sakta men säkert.

■ I Finland kremeras cirka 60 procent av de avlidna. Kremering är ett storstadsfenomen. Det finns i dag 21 krematorier i landet.

■ Uppfinnaren **Alfred Nobel** bekostade det första krematoriet i Stockholm.

■ Den första kremeringen i Sverige genomfördes 1887.

■ I dag kremeras 73 procent av alla avlidna i Sverige, i Stockholm över 90 procent.

Kom ihåg

■ Demensföreningen på

Åland: Simning/vattengymnastik för personer med demens och deras anhöriga, söndag 16.12 kl 18.00-20.00 i Folkhälsans Allaktivitetshus. Ledare fysioterapeut Gun-Lis Andersson. Aktiv tid i bassängen är cirka 45 minuter. Frågor och nyanmälningar riktas till demensrådgivare Regina Österlund, Skarpansvägen 30 i Mariehamn, tfn 527 369, 0457 548 3818 eller e-post: regina.osterlund@handicampen.ax Välkommen!

■ Fornföreningen Fibula:

Medlemsmöte onsdag 19.12 på Boogården kl 19.00. Diskussionen berör näst års verksamhet och gästbud. Alla välkomna.

■ Mariehamns pensionärsförening:

Pensionärsradio i dag kl. 15.03. Tre intervjuer: med stadsdirektören, landshövdingen och M:hamns kyrkoherde. Julmusik.

■ Vårt Hjärta:

Nya deltagare ryms med i föreningens subventionerade, hjärtvänliga gymnastik, måndagar kl 14-15 på Medis med Mia Vartiainen. Gymnastiken mixas också vid behov med "stolgympa". Planerad vårterminstart måndag 7.1. Anmäl senast den 20.12 till Annette tel 14 195, 0457 524 3798.

■ Vårt Hjärta:

Kom ihåg att lösa ut din vinst i det stora lotteriet från Handicampen, öppet kl 9-15. Om du har några frågor ring Annette 0457 524 3798.

■ Ålands Cavaliersällskap:

Söndag 16.12 kl 14.00 samlas vi i stan, vid Nabbens parkering för årets sista gemensamma hundpromenad! Alla med! Närmare info, Marie Eriksson tel.0457 342 2518.

Gå ner i vikt

Mobil. 0457 0529 866

DUV:s julkalender-lotteri 2007

	1:a	2:a	3:e
1.12.	870	1034	743
2.12.	1384	1023	1158
3.12.	888	380	209
4.12.	927	297	450
5.12.	630	160	980
6.12.	593	64	1252
7.12.	112	273	1496
8.12.	654	120	975
9.12.	223	361	1201
10.10.	600	740	501
11.12.	179	129	1489
12.12.	79	70	403
13.12.	21	960	391
14.12.	783	285	1455
15.12.	1156	1349	225
16.12.	451	1023	708
17.12.	497	4	679
18.12.	1378	1498	1340
19.12.	661	258	1000
20.12.	300	475	1324
21.12.	32	1186	307
22.12.	1268	1142	618
23.12.	107	803	139
24.12.	888	926	632

Vinsterna kan avhämtas från den 17.12.07 - 31.1.08 från DUV:s kansli, Skarpansvägen 30, kl 9 - 15 tel. 527371, 527372.

Kansliet är stängt mellan jul och nyår
Vi önskar Er alla

God Jul & Gott Nytt År!

100 ord
från din förening

redaktion@nyan.aland.fi

ARBETARNAS BILDINGSFÖRBUND, ABF-ÅLAND

har ett nytt studiematerial att erbjuda för studiecirklar. Det är ABF i Sverige som utarbetat ett material Klimatet är ditt. Boken innehåller kapitel om Klimathotet, Så drabbas jorden, Så drabbas vi, Vad gör världens politiker, Så hanteras klimatet i Sverige, Så kan du minska klimatet, Hur går du vidare och sista kapitlet: Vad kan svaren användas till?

En studiecirkel kan bildas av fem

vuxna personer som är intresserade av ämnet. Det skall vara åtta studieträffar för att få bidrag. "Klimatet är ditt" innehåller frågor

och diskussionsunderlag för cirkeln. Materialet kan beställas direkt från Bilda-förlaget i Sverige eller via ABF-Åland.

Vi önskar våra kunder en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt År

genom en inbetalning till DUV

REVISA

Berit, Maria, Nora, Sören och Varpu

Påverka - delta - fototävling!
www.kulturportalen.ax

Luciakonsert

söndag 16.12 kl 19.00 i Jomala kyrka

Solister, körer och kammarorkester från Ålands musikinstitut

Ålands lucia

Fritt inträde

Kollekt till luciainsamlingen

Välkomna!

Utfart fick stan att rösta

En utfart till ett planerat bostadshus ledde i tisdags till omröstning i stadsstyrelsen. De ledamöter som var mot utfarten hävdar att den kan bli farlig.

Vid Nygatan 19 i centrala Mariehamn planeras ett nytt bostadshus inne på gården, bakom det befintliga bostadshuset från 1896. Projektet kräver en ändring av stadsplanen eftersom det gamla huset är ritat av Hilda Hongell och bedöms av stadsarkitektkontoret som så viktigt att fasaden bör K-märkas men också eftersom det så kallade e-talet, som handlar om antal kvadratmeter i förhållande till tomten, kommer att överstiga det på 0,5 som är tillåtet i den nuvarande planen. Förslaget till K-märkning och ändringen av stadsplanen behandlades och godkändes efter omröstning på stadsstyrelsens senaste möte.

Farlig utfart

Det var dock varken K-märkningen, e-talet eller själva bostadshuset som ledde till omröstning. Det var den planerade utfarten längs tomtens västra sida som väckte protester mot stadsarkitektens förslag. – Jag vill inte ha på mitt samvete en så farlig utfart, säger stadsstyrelsens ordförande **Barbro Sundback** (s) som tillsammans med partikamraten **Harry Karlsson**

Nära korsningen. Utfarten till det nya bostadshuset på Nygatan 19 blir till höger om det gula trähuset, sex meter från Östra skolgatan.

valde att gå emot förslaget genom att i stället föreslå att utfarten flyttas till den östra sidan. – Utfarten till Nygatan är alldeles vid korsningen till Östra skolgatan där stadsbussarna svänger in, förklarar Sundback. – Dessutom finns där en

fotgångarövergång och ett stort träd som måste bort om utfarten förverkligas. **Underjordisk parkering** För att planen godkänns röstade de frisinnades **Anneli Ahlgren** och **Johan Ehn** och dessutom **Donny Isaksson** (ob).

Lotta Wickström-Johansson (lib) valde att lägga ner sin röst medan **Erik Wennström** (lib) anmälde jäv. Den planerade byggnaden kommer att ha 10 bostäder och en underjordisk parkering med 14 bilplatser. I den gamla byggnaden byggs tre lägenheter. Byggherrar är Norrfjärden ab.

Stadsfullmäktige skall ännu säga sitt om ändringen av stadsplanen.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
titte.tornroth@nyan.ax

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Gammal hustvist avgjordes i rätten

En gammal hustvist har nu avgjorts i tingsrätten. Tvisten slutade med att båda parter måste betala sina egna rättegångskostnader och husbeställaren får 10.000 euro för brister i husets konstruktion.

Redan 1998 levererades hus-elementen som tillverkats av ett husbyggnadsföretag i riket. Beställare var ett åländskt par som flyttade in i huset 1999. Från slutet av 1999 och fram till maj i år har makarna haft återkommande problem med vattenläckage vid regn. De har uppgett reparationskostnaderna till drygt 45.000 euro. Hustillverkaren har gått med på att betala knappt 8.000 euro. Tingsrätten konstaterar att det förekommit vattenläckage och att huset därför inte motsvarade det som beställarna hade rätt att vänta sig. Väggelementen på två av husets väggar var behäftade med fel och prisavdragen ska enbart gälla reparationen av de väggarna eftersom läckage inte förekommit på de två andra väggarna. Därför biföll rätten bara delvis beställarnas yrkande. Hustillverkaren måste betala 10.000 euro i prisavdrag, och båda parter ska betala sina egna rättegångskostnader på 25.600 euro (beställarna) och 19.700 euro (hustillverkaren). (ao)

Sälj det du inte behöver med en annons i Torget

Lämna din annons:

Telefon dygnet runt:

0600 91 219

Kostnad 5,05 € + lokalsamtalsavgift

SMS:

Skicka **TORGET** barnvagn säljes, 75€, tel 23 444 till **173521**

Kostnad 0,95 €

torget.ax **NYHET!**

Nu kan du lämna din annonstext och ladda upp bilder på hemsidan.

Kostnad 0€

Priser för privatpersoner:

Annons i tidningen och på torget.ax . . . 0€

Bild på hemsidan. 0€

Bild i tidningen 10€

Signatursvår 10€

Alla priser inklusive moms

Faktureringsavgift tillkommer på fakturor under 33€

torget.ax

Ålands största köp & säljmarknad

Från kranbil till krimkrams...

Gammal slöjdsal blev rena rama pärlporten

Fem fem år sedan ramlade Sophia Ålund av kranbilen. Först kändes ingenting. Sedan kom smärtan och en evighetslång sjukskrivning.

Nu sitter hon i gamla slöjdsalen i Emkarby skola och trår pärlor på band. Hon provar sig fram genom pärlporten.

Vi ber Sophia Ålund, kvinnan med pärlorna, berätta om sig själv:

– Jag är en 34-årig tvåbarnsmor som studerat företags ekonomi och marknadsföring. Jag är långtidssjukskriven och har denna verkstad bara som en hobby. Det är alltså inte ett företag, förtydligar hon.

Körde kranbil

Rötterna är åländska, visar det sig. Efternamnet bär hon efter första giftermålet. Numera är hon sambo med bilbärgaren **Jonny Jäderholm** i Jomala Överby. Två barn finns i familjen **Birk**, 9 år, och **Oskar**, 3 år.

– Det är Birk som ledde in mig på pysslet. Han tycker om att pyssla, berättar hon.

För sju år sedan blev Sophia Ålund medarbetare i bilbärgarfirmen. Hon har lastbils-kort och kunde köra kranbilen.

– Jag föll från förarhytten och fick hela min kroppstyngd på axeln.

Pärlarbeten

Efter det har läkarbesöken blivit många. En specialistläkare i Uppsala lär ha påstått att han aldrig sett något liknande. En operation har gjorts och undersökningar och diverse behandlingar på rad.

Tiden därhemma började bli lång.

– Jag älskar trädgårdsarbete och det var på besök i en handelsträdgård som jag upptäckte tjusningen med pärlor. Jag tänkte att det kan jag kanske arbeta med, trots min skada.

Slöjdsal

Sedan en månad tillbaka huserar hon i Emkarby gamla skolas slöjdsal. Ett stort rum som blivit rena pärlverkstaden.

– Det är jätteroligt. Livet har fått en mening igen. Det

Livet går runt igen. Tack vare sina hobbyarbeten med pärlor hoppas Sophia Ålund snart kunna träna upp sin onda axel. I Emkarbys skolas gamla slöjdsal arbetar och trivs hon. Försäljningen är mest till för att betala materialkostnaderna.

Blingbling. Frestande former och färger inför festerna i jul och nyår, kanske.

är lättare att hålla humöret uppe när man har ett arbete att gå till. Kanske blir det här något jag kan satsa på riktigt på allvar så småningom.

Men först ska axeln läka. Ännu så länge är pärlorna och det andra skapande hantverket bara en hobby.

– Jag tar betalt bara så att jag får materialkostnaderna ersatta. Jag vill få det att gå jämnt upp, säger hon och tipsar om att i morgon, söndag, säljer hon sina alster i Sjö-kvarteret i Mariehamn.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax
tfn 528 451

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Ormar om halsen. Ormhuvud på vikingavis pryder detta halsband som passar en tuffing till kvinna eller man.

Två madonnor. En del ikoner tillverkar Sophia Ålund i alabaster. Det känns som gips, men är tyngre.

Välkommen till Skärgårdssmaks smakrika julmarknad på Ulfsby Gård den 18 och 19 december kl 16.00-20.00

Passa på att köpa hemlagad mat till det egna julbordet, bl.a. lådor, godis, fisk, bröd, marmelader, julbinderier m.m.

Celine Westin lussar för släkten. Foto: MARIA JOHANSSON

Elina Söderström, 1 år och 10 månader, är redan en fullfjädrad lucia. Foto: PRIVAT

Fler små lucior

■ Under fredagen kom ännu fler fina luciabilder till Nya Ålands redaktion.

Såklart publicerar vi dem också. (ab)

Julrea
på jackor
för vuxna och barn

Välkomna!
Öppet vardagar 10-20
lörd-sönd 11-15

Reflective jacka och byxa
Strl 110/116-134/140

Fluoriserade barnoveraller m.m.

Berdinas Kläder
Doppingvägen 4B,
tfn 0400 723 376

fotoliiga.fi Kvalitet, kunnande, service!

Bevara dina minnen
i en egen Fotobok!

NYHET!
Nu 24-sidors dubbelsidiga **29€**

Du kan själv göra din egen Fotobok genom att ladda ner vår gratis programvara "Mitt bildarkiv"

Beställ enkelt via **www.gefoto.fi**

Snabb leverans!

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

Sittkoff Torggatan 13 A, tel 14 623.
Öppet vard 9-17, lörd 10-14

www.gefoto.fi

Pärlspel. Som regndrop-par eller smutsiga snöbollar i mars. Sophia Ålund köper pärlorna via internet och komponerar egna mönster.

Tennijusstake? Den som lyfter på detta föremål märker genast skillnaden. Ljusstaken är fjäderlätt, den består av trä som är målat med krackeleringslack.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

Turism som affischkonst

Möckelö hafsbad med Hugo Simbergs ögon i nytt bokverk

Litteratur

Ny bok.

Magnus Londen, Joakim Enegren, Ant Simons: "Come to Finland", Edita 2007. Stort format, Rikt illustrerad, 255 sidor.

En najad i vågorna vid Möckelö hafsbad hör till de äldsta affischerna i ett nytt bokverk med ytterst hög nostalgifaktor. Åland finns med på ett hörn i detta anslående bildverk, byggt på turistaffischer och broschyrbilder som Magnus Londen, Joakim Enegren och Ant Simons åstadkommit.

Boken har text på svenska och finska och finns också i en engelskspråkig utgåva. Med text medverkar också affischexperten Ulla Aartomaa.

När man ser boken tycker man att den är en självklarhet. Naturligtvis måste ett så intressant material samlas och ges ut. Men Magnus Londen berättar i sitt förord att boken blev till mer eller mindre av en slump. Idén föddes när han i fönstret till

en antikaffär såg en turistaffisch från trettio-talet.

Detektivarbete

Det blev utgångspunkten för ett detektivarbete där han och Joakim Enegren med mycken möda spårat upp ett affischmaterial som beskriver både Finlands utveckling som turistland och själva affischkonsten. En mängd upphovsrättsliga frågor måste också lösas för att affischbilderna skulle kunna publiceras. Joakim Enegren var förresten redaktör för den jubileumsbok som Ålandsbanken gav ut för något år sedan. Ant Simons är grafiker och har gett affischboken dess sobra form.

"Affischer & resor 1851-1965" är bokens undertitel och det betyder att man startar redan i det resande som förekom innan turistandet tog fart på allvar och innan det fanns några turistaffischer i dagens mening. I de tidtabeller, ibland försedda med fartygsbilder, som finns med i boken kan man ändå ana att en ny tid står för dörren.

Patrioter

En avgörande vändpunkt var, enligt Magnus Londen, året 1887 då Turistföreningen i Finland bildades. Hos de herrar som samlades för att starta föreningen fanns också en nationell och patriotisk ambition: Man skulle resa runt och

Äldst. Den brusande forsen i Imatra på boken äldsta affisch, ritad av Axel Gallén 1893.

lära känna sitt land. Därför är det inte heller förvånande att ett nationallandskap finns på den första egentliga turistaffischen som Axel Gallén gjorde år 1893: den dånande Imatraforsen.

Men snart skulle man också vända sig utåt för att locka turister till Finland. Redan 1911 gjorde filmatején Apollo en turistfilm som visades i Tyskland och 1923 öppnades Suomibyrån i Stockholm. Senare följde satsningar i USA och flera andra länder.

Guldålder

Intressant är också att studera själva affischkonstens utveckling. Ulla Aartomaa skriver att

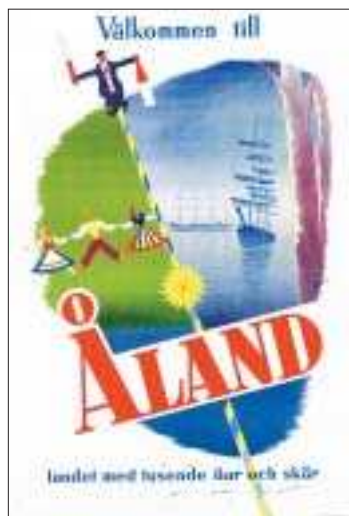
femtio-talet (med affischkonstnärer som Erik Bruun och P.O.Nyström) var något av en guldålder. Under det följande årtiondet kom nya tekniker in i bilden och på sjuttio-talet ett nytt uppsving då finländsk affischkonst belönades i internationella tävlingar som biennalerna i Brno och Warszawa.

Lyriskt om Möckelö

Den affisch från Möckelö hafsbad som nämns i inledningen är gjord av den kända konstnären Hugo Simberg 1902 och något skadad av tidens tand. Till bilden har man också plockat fram en lyrisk text som arkitekten Bertel Jung skrev 1901 i Turistföreningens årsbok: "Sök dig hit på förmiddagen, om du vill bevittna ett det brokigaste lif på den hvita sanden och i de af solen värmda grunda böljorna! Barfota herrar och damer, gossar och flickor vada omkring i vattnet i idyllisk fröjd. Stänket yr i det glittrande solskenet och muntra röster ackompanjeras af vågornas brus och vindens sång i trädkronorna..."

Njuta kan man också med boken nu i vintermörkret.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Åland. Landet med tusende öar och skär. Affischen, utan årtal, är gjord av Walter Björne.

Erik Bruun. Flyg på fiskesemester till norra Finland, ett gott exempel på Erik Bruuns affischkonst från 1958.

Samseglat. "Sjövägen till Finland" med FÅA, Bore och Svea i Erik Bruuns tappning.

Vintersport. Efterkrigstida vintersport på en affisch från 1948 av Osmo K. Oksanen.

Helsingfors. Den affisch från 1939 av Jorma Suhonen som inspirerade Magnus Londen till boken. Nordens vita stad, inför det OS som måste skjutas upp på grund av vinterkriget..

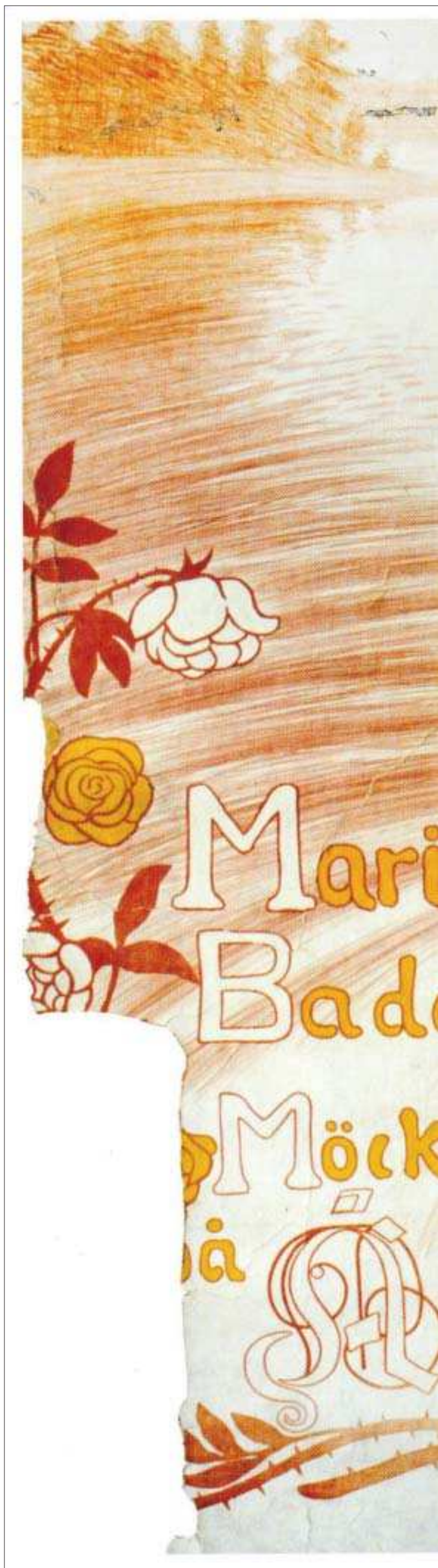
Fartygselegans. Gamla linjesköna ångbåtar, som här Ariadne, gjorde sig bra på bild. Den här broschyrpärmen från 1920-talet är gjord av Harry Hudson Rodmell.

Olympiskt. OS i Helsingfors 1952 var ett tacksamt tema. Ilmari Sysimetsä gjorde affischen.

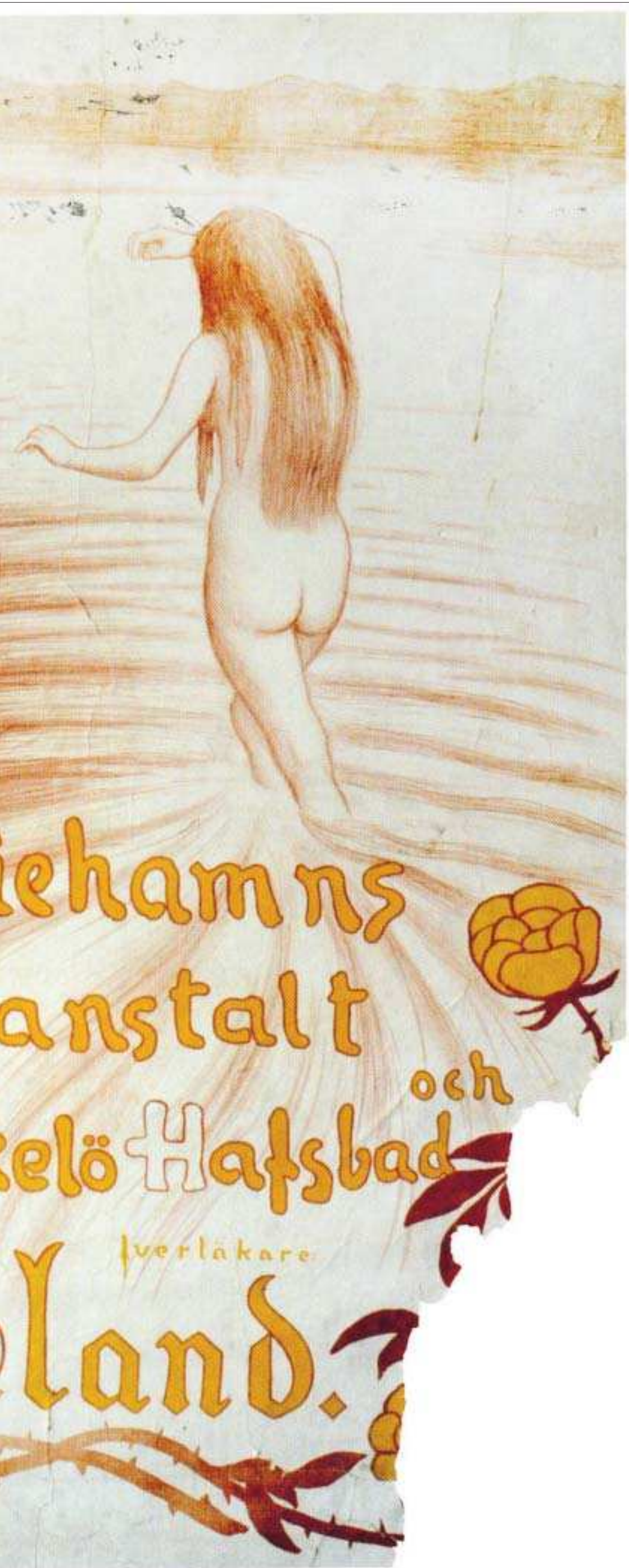
Åland med flyg. En finskspråkig affisch från sextio-talet om möjligheten att ta flyget till Åland. Den är gjord av Viktor Mustikainen.

Möckelöböljor. Hugo Simberg gjorde 1902 affischen för

” Och tomten tappar sitt fina skägg och finner det inte åter.
Då skrattar alla barnen högt, men Lasse Liten han gråter.

CORNELIS VREESWIJK

Mariehamns badanstalt och Möckelö hafsbad.

Björn Blomqvist ger julkonsert

■ Sångaren Björn Blomqvist ger en konsert med ett program som till övervägande del består av julmusik i S:t Görans kyrka i Mariehamn på tisdag, den 18 december, kl. 19. Bland sånger som framförs finns till exempel "Gören portarne höga", "O hel-

ga natt", "Ave maria" och flera kända julsånger av Jean Sibelius. Utöver Blomqvist medverkar även den kända organisten Mathias Kjellgren från Stockholm. Bland det som han bjuder på finns också den militärmarsch av Schubert som

många i dag förknippar med julaftonens Disney-program i Sveriges tv. (jk)

Joy into my soul

JULKONSERT

MED
GOSPELKÖREN

Good News

DIRIGENT ANDERS HALLBÄCK
PIANO CAMILLA HEIDENBERG
SLAGVERK ALEXANDER LINDBERG

SÖNDAG 16.12
KL 19.30
ST ANDREAS KYRKA,
LUMPARLAND

MÅNDAG 17.12
KL 19.00
ST GÖRANS KYRKA,
MARIEHAMN

Välkomna!

PROGRAMBLAD 5 €

www.goodnews.ax

Julklappstips NYHET

JOBMAN

Huvtröja

Dragsko i huvan. Innerficka med kardborrestängning. Öppna framfickor. Dragsko i nedrekant. Förstärkt på armbågen. 55% bomull/45% polyester med fleeceinsida

Stl. S-XXXL **69 €**

Ullthermo sockor

från **4 €**

Boxerkalsonger

2 pack **24 €**

Godbyv. 21, tel 14 587, fax 19 587,
e-post: knegarn@aland.net
Öppet: må-to 8-17, fr 8-16, lö 11-14

Julklappar fyllda med reseupplevelser till dig och dina kära...

*Letar Ni efter den perfekta julkappen?
Köp ett semestermedlemskap.*

Bo i framtiden till dagens pris!

Diamond - 2 veckor årligen (totalt 60 veckor) - Giltig i 30 år - Gäller för 4 personer Nu € 7800	Nu € 6800 SPARA € 1000	Platinum - 1 vecka årligen (totalt 30 veckor) - Giltig i 30 år - Gäller för 4 personer Nu € 3900 SPARA € 650
Gold - 1 vecka vartannat år (totalt 15 veckor) - Giltig i 30 år - Gäller för 4 personer Nu € 2400 SPARA € 300	Nu € 420 SPARA € 30	Sampai Juma - 1 vecka - Giltig i 3 år - Gäller för 4 personer Nu € 450

Bo Visio Ab Uppgårdsvägen 2 Tel: 13378 Mobil: 0457-3832512

God Jul

PORTRÄTTET / Carina Nähls, 30 år, på väg

Tryggare kan ingen vara

Carina kommer från Replot i Österbotten. Då hennes sambo skulle studera till maskiningenjör flyttade hon till Åland och stannade, som så många andra, längre än hon tänkt.

– Vi skulle bara stanna här den tid Jens studerade, men jag hade ett otroligt bananskalsflyt och fick drömjobbet. Vi trivs, så vi stannade.

I juli flyttade Jens till Tanzania för att jobba på ett av Wärtsiläs gaskraftverk. I april, ungefär en månad efter att barnet föds, flyttar Carina och barnet efter.

Att vara gravid och ensamstående var inget Carina hade planerat.

– De första tre månaderna gick väl an. Då syns det inte att man är gravid och det kändes inte så heller. Men sen måste jag bestämma mig för om jag tyckte det var okej eller inte. Jag hade verkligen inte tänkt mig vara ensam, annars är vi sådana som delar på allt.

Carina kom fram till att gravid kunde hon vara utan Jens i närheten, men föda tänker hon inte göra ensam.

– Han får nog fan se till att komma hem i tid.

Jobbet är viktigt för att Carina skall klara av ensamheten.

– Klart att vännerna är viktiga också, men jobbet är ju det ställe man spenderar mest tid och all energi på då man inte har någon att komma hem till.

Carinas hund, Amigo, sitter med under hela intervjun. Ibland viftar han med svansen över mitt block och den sätter sig så nära som möjligt i soffan, nästan i famnen.

– Att ha hund har varit guld värt under den här perioden och Skype är en livsnödvändighet.

Carina och Jens pratar vid via Skype varje dag, förutom då det är strömavbrott i Dar. Det händer med jämna mellanrum.

En månad efter att barnet föds flyttar hela familjen till Tanzania.

– Det förutsätter ju att alla är i form och mår bra. Man vet ju aldrig sånt. Vi tar en vecka i taget.

Det är inget hugskott att bege sig iväg till Afrika, planerna har funnits länge.

– Då Jens fick jobbet ville jag stanna ett år till här för jobbet skull. Det låter kanske konstigt att välja jobb framom sambo men vi har så många roliga projekt på gång med fältarna nu. Och så blev jag gravid. Det var ju inte direkt planerat men vi valde att inte ändra våra Afrikaplaner.

Den fråga som brukar vara svårast att besvara i faktarutan här intill är vad den intervjuade kan. Då funderar många länge. När Carina Nähls skall besvara frågan kommer svaret blixtnabbt. Hon kan en massa saker och vet om det.

Men hon hatar att vara med på bild och ställer upp för intervju bara för att utmana sig själv.

– Det är lika bra att börja öva sig på att göra saker jag inte brukar göra. Då jag flyttar till Afrika i vår kommer allt att bli annorlunda.

Carina har varit till Tanzania en gång för att hälsa på. En nödvändighet visade det sig.

– Man kan inte föreställa sig innan vilka problemen kommer att bli och vad man måste förbereda sig på. Sen är det ju en helt annan sak att flytta dit med första barnet än att vara där på besök.

I Dar bor det ungefär 2,9 miljoner människor och närmsta stora sjukhus finns i Nairobi.

– Om vi skulle bo på Åland och något riktigt allvarligt skulle hända skulle vi också behöva resa en bit.

Vad blir svårast?

– Det svåraste blir nog att vara borta från sin familj, men det skulle jag ju ha varit om jag bodde här också. Sen kommer det förstås att finnas massor av små irritationsmoment, allt från att inte kunna borsta tänderna i vanligt kranvatten till att inte få tag på vettigt bröd.

Är du en trygg person?

– Ja, det är jag. Jo, det tors jag nog säga att jag är.

Vad har gjort dig så trygg?

– Först och främst har jag världens bästa föräldrar. Som vuxen har jag insett att de alltid fanns där.

Och att själv bli förälder, det skall bli "ashäftigt och fruktansvärt spännande".

– Speciellt eftersom jag tycker att jag är en så trygg person och har bra självförtroende skall det bli intressant att se vilka smällar jag får. Det blir säkert en hel del nitar. Förhoppningsvis går sambon och jag på olika nitar så vi kan turas om att ha koll.

Carina är socionom och har en halvfärdig pol.mag i utvecklingspsykologi. Hon återkommer ofta till att hon har världens bästa jobb som fältare.

– Det är omväxlande och utmanande

och jag kommer bara fram till positiva saker då jag skall beskriva mitt jobb.

Under de senaste åren har en hel del forskning gjorts som Carina har nytta av i sitt arbete.

– Framför allt har forskning gjorts om förebyggande arbete bland ungdomar. Förut har alla som arbetat förebyggande famlat i blindo, vi har inte vetat vad som faktiskt fungerar.

Hur mår ungdomarna på Åland i dag?

– De flesta mår ganska bra, men det viktiga är just därför att inte glömma bort dem som mår dåligt.

Då Carina jämför med då hon själv var tonåring, för inte alltför länge sedan, har kraven på ungdomarna ökat.

– Numera finns inte samma utrymme att misslyckas. Det är tuffare att vara tonåring eftersom konsekvenserna blir mer allvarliga av ett misstag i dag än för tio år sedan. Det är helt enkelt lättare att befinna sig på fel plat vid fel tidpunkt.

Hon är märkbart stolt över sitt arbete.

– Fältarna har jobbat stenhårt och räknas som pålitliga av både föräldrar och ungdomar.

Hon arbetar förebyggande, både med ungdomar och föräldrar.

– Man skall akta sig för att ta bort föräldrarnas ansvar.

Att arbeta förebyggande innebär bland annat att ha koll på vad som händer i ungdomsvärlden.

– Det är inte bara negativa saker vi har koll på. Till exempel har alkoholsiffrorna bland unga minskat och håller i sig.

Nya trender är också bra att ha koll på. För några år sedan var det till exempel vanligt att unga tjejer skar sig själva. Nu är det internet fältarna sätter sig in i.

– Det mesta händer på internet i dag. Som vuxen skall man inte stå utanför tills något går tokigt, det är bra blanda sig i innan.

Fältarens arbetsuppgift definierar Carina så här:

– Vi skall glida omkring osynliga i ungdomarnas värld och bli synliga då de vill se oss eller behöver oss.

Hon ställer sig utan nervositet och pratar inför 150 föräldrar, men hon är högst motvilligt med på bild.

– Jag blir aldrig bra på bild, foton av mig ser aldrig ut som jag.

Utseendet är inget som hon prioriterar just nu, även om hon kallar sig fåfäng.

– Arligt talat ser jag mig inte i spegeln varje morgon. För det mesta har jag ett hårband i pannan som håller allt hår på plats. Det handlar helt enkelt om prioriteringar, vissa morgnar måste jag välja vad jag skall hinna med. Och ungdomarna bryr sig inte, de tycker om en hur man än ser ut.

Har du bra självförtroende?

– Jo, det har jag. Jag är bra på det mesta. Men som privatperson vill jag vara en doldis, även om jag gärna ställer upp och marknadsför fältarna. Det är inte samma sak som att prata om sin privatperson.

Vem är fältaren Carina och vem är privatpersonen Carina?

– Det är inte samma person i alla fall. Som privatperson har jag inte lika stort socialt behov, jag träffar så många i jobbet. Det är förstås ingen slump att jag blivit fältare, jag tycker inte om statiska arbetsuppgifter och allt för många rutiner. Åh, egentligen är jag samma person som fältare och privat. Jag blottrar mig bara på olika sätt beroende på vad jag gör.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

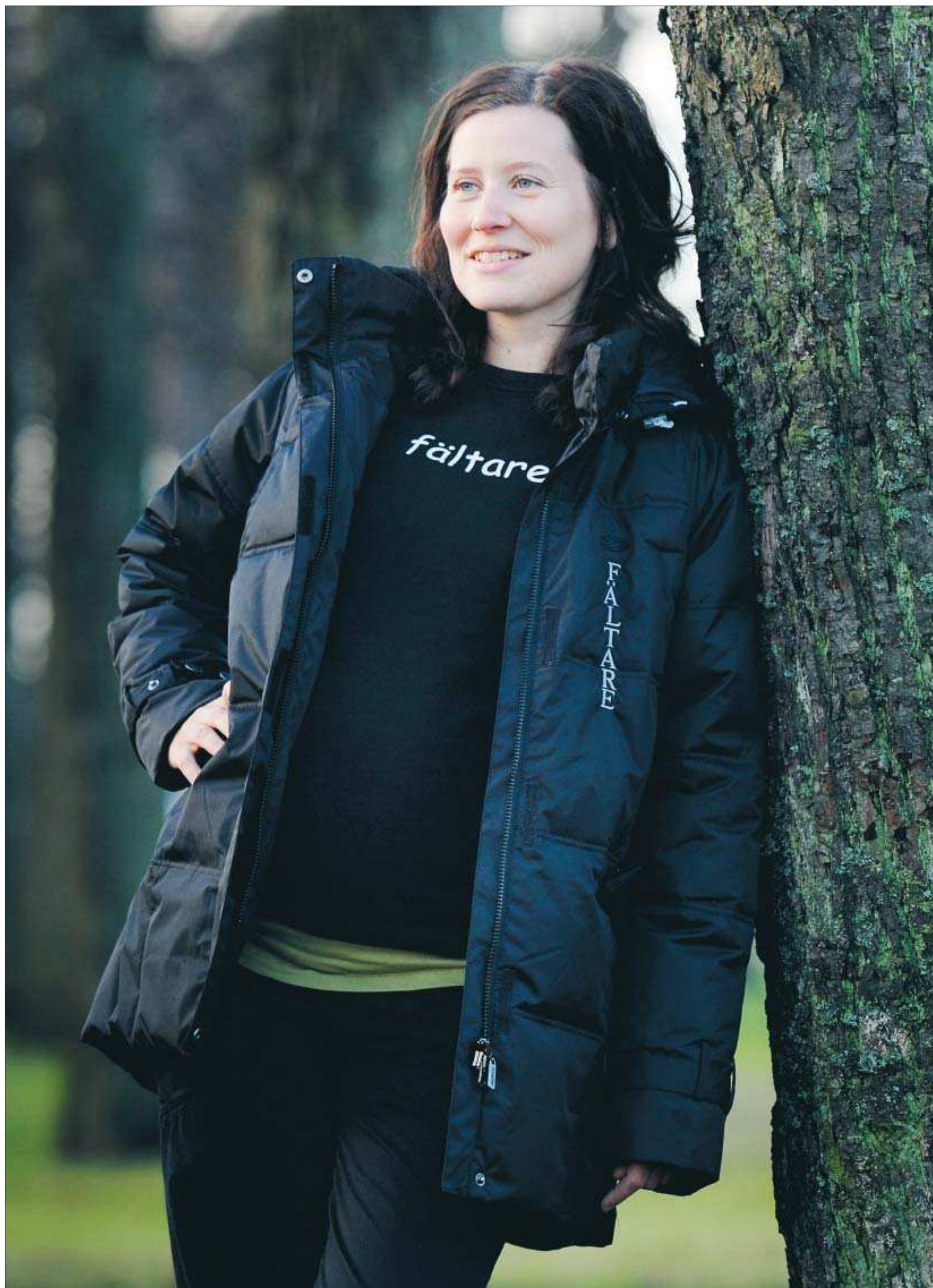
Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

"Foton av mig ser aldrig ut som jag."

Fakta/Carina Nähls

Namn: Carina Nähls
Bor: Mariehamn
Ålder: 30
Familj: sambo, barn i magen och en hund.
Gör: ledande fältare.
Kan... massor. Men jag måste väl välja något nu? Jag kan köra motorcykel och behärskar många språk.
Vill... lära mig många nya saker.
Vågar... flytta till Afrika.

Ella Grüssner Cromwell-Morgan
Epost: redaktion@nyan.ax

” Syrliga krusbär, nässlor och citrus tillsammans med aromatiska toner av gula plommon, smör och ananas bländade mig som en sval vårsol i april.

ELLA GRÜSSNER CROMWELL-MORGAN

Ett hål i väggen

Det tog oss bara drygt två timmar att ta oss från Genève's bullriga innerstad till de vintäckta kullarna i Alsace. En liten bit ifrån huvudvägen kan man följa den slingrande vinvägen - Route de Vin - genom det pittoreska landskapet. Det kändes som att köra genom en sagovärld skapad av bröderna Grimm och jag väntade mig nästan få se Hans och Greta traska längs vägen eller mästerekatten i stövlar kila runt husknuten på något av de vingliga korsvirkeshusen i de små byarna som avlöste varandra. Det kändes fantastiskt att sakta köra fram längs vägen och se skyltarna med namnen på alla producenter vars viner jag njutit av så många gånger. Det slog mig hur litet allting var. Visst finns några enstaka jättar i sagolandet, men många producenter är pyttesmå. De allra minsta kommer aldrig ha råd att exportera sina viner bortom landets gränser. Det var på ett sådant ställe jag fick en mycket minnesvärd upplevelse.

Vi hade stannat för natten i en av byarna längs vinvägen och promenerade långsamt omkring och insöp atmosfären (och ett och annat vin från de små vinfirmorna). Längst inne i en gränd hittade vi ett hål i väggen som visade sig vara ingången till en liten vinproducent. Vi kom in på en liten innergård där en man stod och krattade löv. - Har ni öppet? Frågade jag. - Nu när ni kom har vi det! Svarade han leende. Runt mannens ben sprang den minsta hund jag någonsin sett - ett garnystan med svans. Hunden brydde sig inte så mycket om oss, men däremot morrade den lite nu och då mot ett mörkt hörn på den lilla innergården, och jag tyckte jag mig höra något som frustade i hörnet. Vi provade mannens viner. Han skötte allt själv - från plantering till buteljering. Han hade inte stor produktion, men det räckte till att försörja familjen. När jag stod där njöt av fulländade vinaromer förstod jag hur viktigt det är att besöka världens alla vindistrikter för att kunna uppleva stunder som denna. Mannens viner skulle aldrig gå att få tag på någon annanstans än just här - i ett hål i väggen i Alsace. Mannens fru tog det gläfsande garnystanet med sig ni i huset, och då vände sig mannen mot det mörka hörnet och ropade. - Du kan komma fram nu Hervé! Och ut ur skugorna smög en kolossal, svart gris med rufsiga päls och vassa betar. Grisen lufsade fram till mannen och gned sig kärleksfullt mot hans ben. Medan mannen just och just klarade av att stå på benen sade han: - Hervé är väldigt social, men han är så förskräckligt rädd för hunden, stackarn.

Fransman med vårkänslor och spanjor med julstämning

Jag gick igenom Stena Lines inte allt för överdådiga vinutbud och försökte hitta ett intressant vin att köpa med mig hem. Lyckligtvis stod en från personalen bredvid mig och berättade att dagens vita vin valts till fartygets stjärna i en blindprovning.

Veckans vita/La Gascogne

I sydvästra Frankrike odlas många spännande druvsorter med personlighet. Den blå druven Tannat ger tanninrika viner med sådan kraft att det är bäst att hålla i sig i stolssitsen när man provar det, den gröna druven Arrufiac doftar som parfymieret ombord på en kryssningsfärja och druven Fer ger spänst och stabilitet åt flera röda viner i området. I dagens vita vin är det druven Gros Manseng som tillsammans med Sauvignon Blanc bjuder på en utmärkt och mycket prisvärd smakupplevelse.

Producenten Alain Brumont har gett sig sjutton på att tämja och uppföstra de lokala, karaktärsfulla druvsorterna så att de lydigt presterar viner med kvalitet och komplexitet. Det här vinet hör till klassen Vin de Pays, lantvin. Om en producent väljer denna klassificering på sina viner har han lite lösare tyglar vad gäller druvblandning, skördeuttag, lagring och liknande än om han valt att sälja sina viner i den högre AOC-klassen. Producentens större utrymme för skaparglädje och experimentlust kan resultera i riktigt prisvärda guldskor i lantvinsklassen.

Jag hade väntat mig ett fullt drickbart vin som inte skulle stanna särskilt länge i mitt vinmedvetande. Ett sådant där vin som göra att man nickar lite förstrött åt smaken och sedan låter tankarna vandra vidare till annat. Så blev det inte. Redan när dofterna nådde näsan hörde jag Vivaldis "Våren" kvillra i huvudet. Syrliga krusbär, nässlor och citrus tillsammans med aromatiska toner av gula plommon, smör och ananas bländade mig som en sval vårsol i april. Härligt, uppiggande och medryckande - och smaken ligger kvar länge.

Passar till: Vinkokta musslor, räkor och kräfter med dill. Stekt fisk med crème fraîche-sås. Citronkyckling. Möt vinets syra med syra i maten.

Vin: La Gascogne 2006
Druvsort: Gros Manseng 50 % Sauvignon Blanc 50 %
Alkoholhalt: 12,5 %
Producent/Vingård: Alain Brumont
Ursprung/klassificering: VdP Côte de Gascogne, Frankrike
Lagring: I ståltank på jästfällning
Förslutning: Naturkork
Hållbarhet: Drink nu eller spara 2 år
Serveringstemperatur: Runt 9 grader
Pris: Ca 75 kronor
Inköpsställe: Systembolaget/Stena Line

Veckans röda/Marqués de Riscal Reserva

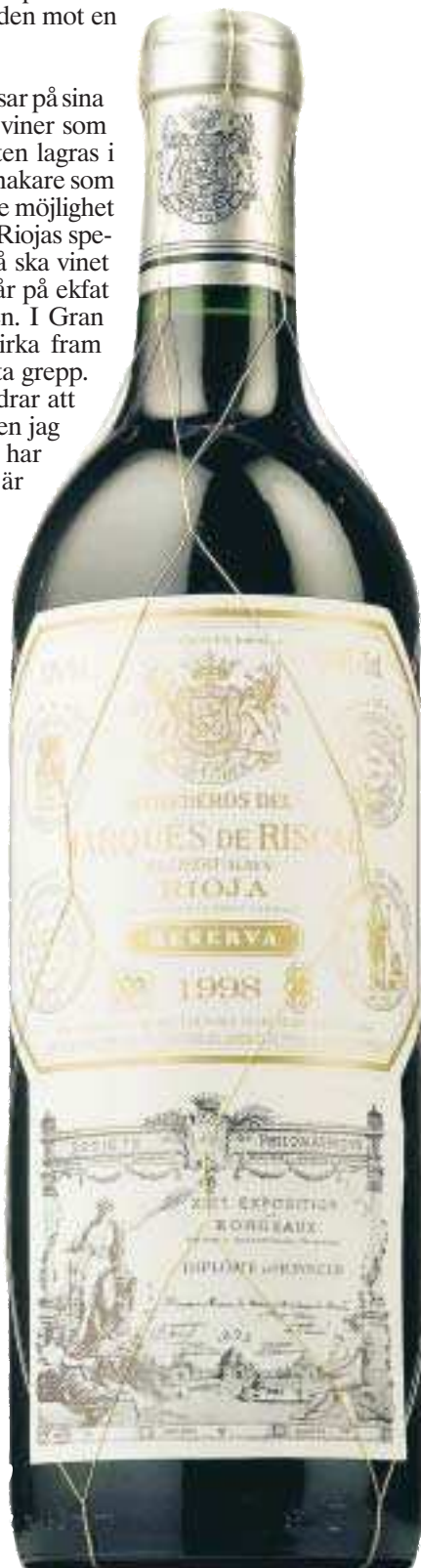
År 1858, efter en inspirationsresa till Bordeaux, spottade markisen av Riscal, Don Camilo, i nävarna och startade upp sin vinproduktion i Rioja. Kvalitetstänkandet styrde vingården mot en framgång som håller i sig än idag.

Många producenter i dagens Rioja satsar på sina Reserva-viner. Enligt regelverket måste viner som buteljeras med ordet Reserva på etiketten lagras i tre år varav minst ett år på ekfat. De vinmakare som vill göra vinet i en fruktigare stil har större möjlighet till det i denna kategori än i nästa steg i Riojas speciella lagringssystem - Gran Reserva. Då ska vinet ha lagrats i hela fem år varav minst två år på ekfat innan vinet får släppas ut på marknaden. I Gran Reserva-kategorin är det svårare att lirka fram naturlig fruktighet ur ekfatstonernas fasta grepp. Det är förstås en smaksak om man föredrar att fat- eller fruktkaraktär ska styra vinet men jag tycker i alla fall att Reservavinerna ofta har ett intressantare smakspektra som också är mer användbara i matsammanhang.

Dofterna som väller upp ur glaset fyller näsan med aromer av frisk matjord, läder, mogna jordgubbar, äkta vanilj, röda vinbär och körsbär. En sötaktig frukt finns i smaken tillsammans med fatiga tanniner och kryddörter. Jag tänker direkt på hur väl vinet borde passa med julens muskotkryddade kålrotslådor och kryddpeppriga köttbullar. Vinet andas välgjordhet och jag kan bara luta mig tillbaka och njuta fullt ut av den kryddiga värmen som stannar länge i munnen.

Passar till: Kryddiga (inte chiliheta - då kan tanninerna krångla) köttträtter med krämiga tillbehör. Örtkryddade rotfrukter och smakrika ostar.

Vin: Marqués de Riscal Reserva 2003
Druvsort: Tempranillo 90 % Graciano, Mazuelo 10 %
Alkoholhalt: 14 %
Producent/Vingård: Marqués de Riscal
Ursprung/klassificering: DOCa Rioja Reserva, Spanien
Lagring: 2 år på am. ekfat, ett på flaska
Hållbarhet: Drink nu eller spara 5 år
Förslutning: Naturkork
Serveringstemperatur: Runt 18-19 grader
Pris: 17,50 euro
Artikelnummer på Alko: 007143

GÄSTKOCK: Nätet

Ella berättar vad hon åt till det röda vinet. Vi var in på nätet och hittade detta.

Ädelostgratinerad fläskfilé

700 g fläskfilé
1 gul lök
1 paket tärnat bacon
100 g ädelost
en halv burk crème fraîche
salt
nymald svartpeppar

Sätt ugnen på 225 grader. Putsa filén från hinnor och fett. Skär köttet i centimeter tjocka skivor, salta och peppra efter smak.
Bryn köttet hastigt på båda sidor tills det får vackert färg. Lägg det i en ugnssäker form.
Hacka löken. Lägg det tärnade baconet och löken

Till
det
röda

i en kall panna och hetta upp. Låt det fräsa utan fett tills det blir mjukt utan att bli bränt. Låt svalna lite i en skål.

Blanda riven ädelost och crème fraîche med baconet och löken tills det binder samman. Fördela röran över köttet.

Gratiner i ugn ca 15 minuter (tills det får fin färg)

Svampsås

2 dl förvälld svamp (tex kantareller)
en halv, liten, finhackad lök
2 msk smör
1 msk vetemjöl
4 dl matlagningsgrädde
en halv köttbuljongtärning

Stek svampen så vätskan avdunstar, lägg i löken mot

slutet så den också får fräsa med en stund. Strö på mjölet och rör om. Slå på grädden, smula i buljongtärningen och låt sjuda 10-15 minuter. Smaka av.

Ugnsrostade rotfrukter

1,3-1,5 kg potatis, morot, palsternacka, rotselleri
1 röd lök, stor
1-2 msk olivolja
salt, svartpeppar
kvistar av rosmarin

Skala och skär rotfrukterna i klyftor eller bitar. Lägg dem med rosmarinkvistarna på plåt med bakplåtspapper.

Häll över lite olja och salta. Blanda om. Stek dem mitt i 225 graders ugn ca 30 min. Rör några gånger under tiden.

”Repetitionerna pågår för fullt och allt löper bra. Vi har fått in mycket bra material i år.

ANNA-LENA NORDBERG-DAHLÉN,
SOM PRODUCERAR ÖSUF:S REVY I ÅR.

lördagsnöje

”Torrkomiska höjdare som ”sent om äppelcider” och ”vattnet är väldigt hett, jag kokade det på sexan” visade sig alltså vara pinsamma pappaskämt och INTE torrkomiska höjdare.

FRED FORSELL

Byter scen. Edgar Johans, till vänster, byter i vinter Klippans scen mot Högtomts då han skall spela revy med bland annat Viveca Karlsson, här i rött. Bilden är från farsen Nyckel för två där även Maj-Len Sundby och Kenneth Johans medverkade. Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

RevyBryggan spelas efter jul

På Högtomt i Saltvik pågår repetitionerna för fullt. Den 5 januari skall ungdomsföreningen återigen spela upp en revy, den här gången med både veteraner och nya förmågor i ensemblen.

– Repetitionerna pågår för fullt och allt löper bra. Vi har fått in mycket bra material i år, berättar **Anna-Lena Nordberg-Dahlén**, revyns producent.

Årets ensemble på Högtomt består av tretton skådespelare.

– Det är några gamla rävar, men också flera unga talanger, och några nya som har spelat mycket teater, men aldrig på Högtomts scen.

Diana Lindman, Högtomts egen **Borghill**, är en av de som räknas till de gamla rävarna. **Viveca Karlsson** hör också till dem. **Edgar Johans** är en veteran i teaterkretsar, men det här

blir hans första revy i ÖSUF:s regi.

Bland de nya ungdomarna finns bland annat **Oskar Eliasson**, **Julia Lindström** och **Elisa Gustavsson**.

Vid vattnet

Den nya revyn går under namnet **RevyBryggan**. Namnet hör ihop med scenkulisserna, som till en del består av just en brygga.

– På det stora hela är akterna färdiga nu och vi går in i en intensivare repetitionsperiod, berättar Anna-Lena.

Högtomtgänget har övat sedan början av november, men hittills har olika sketcher och sånger övats vid olika tillfällen.

– Nu skall vi börja sy ihop revyn, alla kommer upp och övar samtidigt.

För regin står i år **Synnöve Westerberg**. **Julia Westerberg**

Skrattpiller. Revyerna på Högtomt brukar vara omtyckta tillställningar. Här är det **Diana Lindman** och **Hans Westerlund** som skall köpa ett nattlinne av **Kenneth Lindblom**. Arkivfoto: **JUSSI SVENSSON**

är koreograf och **John-Adam Sjölund** sitter vid pianot och sköter musiken.

Revyen har premiär den 5 januari, och sedan spelar ungdomsföreningen så länge de har publik.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

NYANFAJTEN					
	Fem	Fyra	Tre	Två	Ett
Världen. En varelse.	Åskguden Tors vagn drogs av två sådana.	Under 1800-talet började sådana delade ut klappar på julafton.	Stallhagens julöl har fått sitt namn efter en sådan.	En känd sådan står på Slottstorget i Gävle...	...och brinner ofta liksom den i Geta.
Kemi. Ett grundämne.	Framställs av bauxit.	Används som färgämne i livsmedel (E 173).	Det ämne som förekommer rikligt i jordskorpan.	Den vanligaste lättmetallen.	Används bl.a. till läskburkar, folie och kastruller.
Åland. En person.	Född 22.12 1975.	Utbildad husbyggare och merkonom.	Utsågs till Årets spelare i Sunds IF 1993.	Har spelat 219 matcher och gjort 29 mål i Tipsligan.	Meddelade i november att han avslutar sin fotbollskarriär.
Biologi. Ett djur.	Kroppslängd är ca 2 m och höjd ca 1,5 meter. Vikt 200-300 kg.	Latinskt namn är Hippotigris.	Lever i Afrika.	Är släkt med hästar och åsnor.	Svart- och vitrandigt.
Musik. En artist.	Medproducerade Ted Gärdestads debutalbum Undringar.	Spelade under 1960-talet med gruppen Hep Stars.	Ligger sexa på svensktoppen med sin orkester och Helen Sjöholm.	Har skrivit musiken till Kristina från Duvemåla och Chess.	Giftte sig 1978 med Anni-Frid Lyngstad.

OBS Det händer

Tv. Tommy Hellsten, teolog och skild, gästar Salt med åländska programledaren Maria Sundblom Lindberg och talar om skilsmässor. FST5 söndag kl 17.45. Foto: FST5

LÖRDAG 15.12 DANS

■ ■ **Arkipelag restaurangen kl 22.30.** Moonlight.

GRÖTRIM

■ ■ **Sittkoffs kl 12.00-15.00.** Du får hjälp med rim av Lola Karlsson, Doris Ingman och Rigmor Tillema.

JULMARKNAD

■ ■ **Föglö Vargskärgården kl 12.00-16.00.** Kaffebrod, bröd, fisk, kläder, julblommor och lotteri.

■ ■ **Vårdö Vargata marknadsplats kl 11.00-14.00.** Fisk, mat- och kaffebrod, Töftöskorpor, sötost, kalvdans, blodbröd, slaktgryn, julens lådor, julkransar och julpynt.

MUSIK

■ ■ **Jomala kyrka kl 16.00 och 19.00.** Julkonsert med Therese Karlsson, sopran och Dan Karlström, tenor.

■ ■ **Kökar kyrka kl 18.00.** Julkonsert med Kökarröster och spelmän. Dirigent: Philip Hållund.

■ ■ **Restaurang Pomern kl 19.00.** Luzzejazz med Marianne Kock med kvartett och elever från Musikinstitutet samt luzzeskoj.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Monoshop.

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Laura Lee & the Cover Cruisers.

■ ■ **Dinos bar kl 22.00.** DUST/Rock dj.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stadshus kl 19.00.** "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

SÖNDAG 16.12 AUKTION

■ ■ **Finström Tjudö kl 18.00.** Missionsauktion.

JULMARKNAD

■ ■ **Jomala Ålands hemgård kl 13.00-16.00.** Här kan du köpa allt du behöver till julen.

■ ■ **Sjökvarteret kl 12.00-16.00.** Traditionell julmarknad med kvalitativt hantverk och god stämning.

LOPPIS

■ ■ **Hälsans hus Skeppargatan 11.** Loppis, först till kvarn...

MUSIK

■ ■ **Jomala kyrka kl 19.00.**

Ålands lucia uppträder. Elever från Musikinstitutet deltar.

■ ■ **Lumparlands kyrka kl 19.30.** Julkonsert med gospelkören Good News. Dirigent: Anders Hallbäck, piano, Camilla Heidenberg och slagverk, Andreas Lindberg.

■ ■ **Finströms kyrka kl 19.00.** Julkonsert med Cantilena. Dirigent: Elisabeth Karlsson, ackompanjemang: Guy Karlsson.

NÖJE

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Blandad musik från baren.

RIMSTUGA

■ ■ **Ålands museum kl 12.00-14.00.** Tua Åström och Leo Löthman hjälper dig med julklappsrimmen. Servering av glögg och lussebullar.

TEATER

■ ■ **Mariehamns stadshus kl 14.00.** "Stormskärs Maja". Musikteater av Jussi Helminen efter Anni Blomqvists romansvit. I huvudrollerna Sara Henriksson och Anders Sims. Regi: Robert Liewendahl. Kapellmästare: John-Adam Sjölund.

TV

■ ■ **FST5 kl 17.45.** SALT. Hur ser man skillnad på en kris och att en relation är över? Programledare: Maria Sundblom Lindberg.

MÅNDAG 17.12 MUSIK

■ ■ **Mariehamn S:t Görans kyrka kl 19.00.** Julkonsert med gospelkören Good News. Dirigent: Anders Hallbäck, piano, Camilla Heidenberg och slagverk, Andreas Lindberg.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Blandad musik från baren.

JUST NU LOPPMARKNAD

■ ■ **Cirkeln/Emmaus loppmarknad, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördagar 11-14.

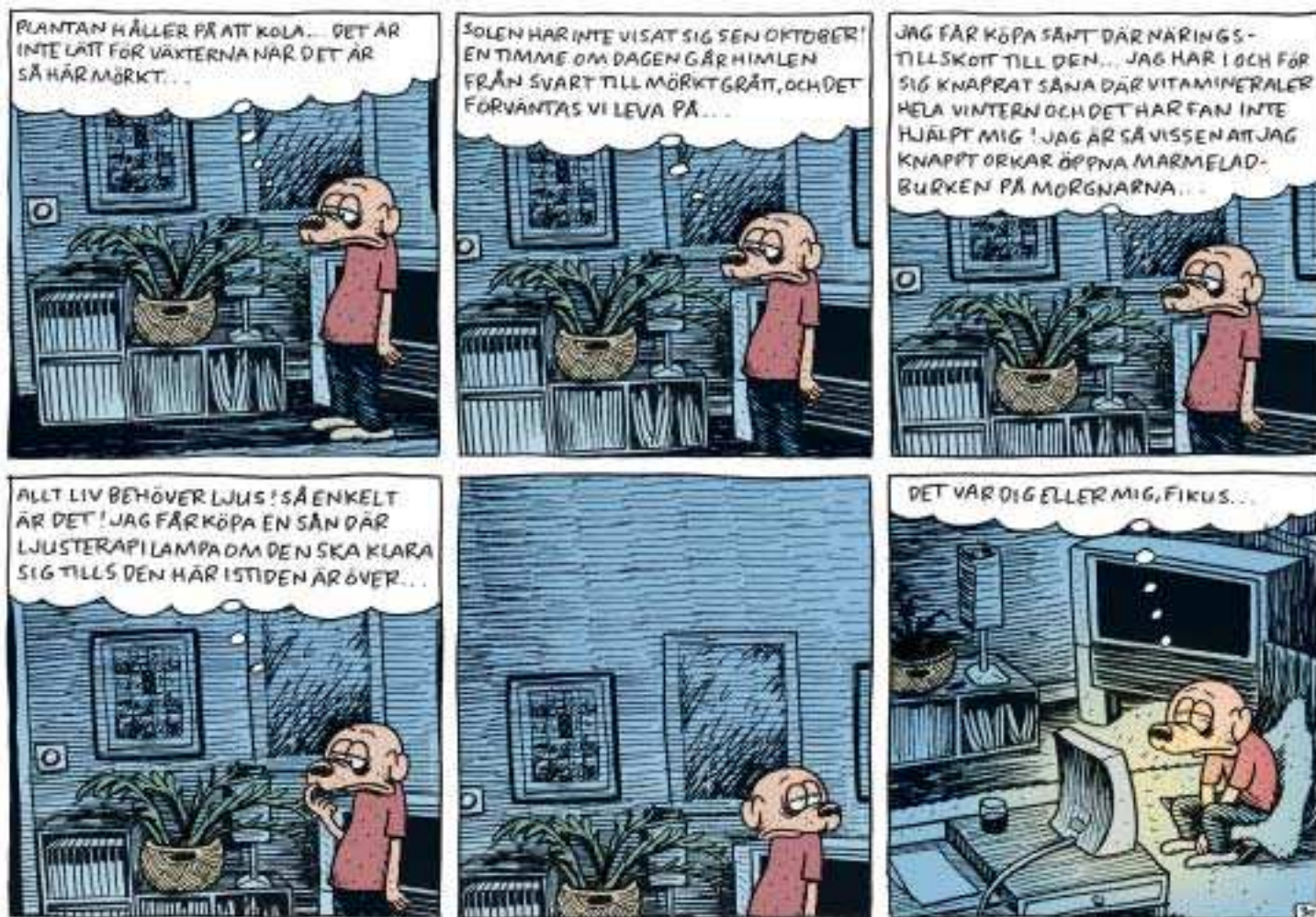
■ ■ **Emmaus byggretur, Skogshyddsvägen 7.** Öppet måndag-fredag kl 8-16.

■ ■ **Antikvariat Pierre, Köpmansgatan 11.** Öppet måndag-fredag kl 10-17 (torsdagar till 19), lördag 11-14.

■ ■ **Möbelreturen/Kata-pult, Skogshyddsvägen 7.** Öppet tisdag-fredag kl 9-16.

MARTIN KELLERMAN

ROCKY

ZITS

BY JERRY SCOTT AND JIM BORGMAN

FRED

LÖRD.

FRED FORSELL/LÖRDAGSKRÖNIKA

Krossade humorillusioner

Det är med humor som med bilkörning: Alla män i hela världen anser att de hör till det yttersta toppskiktet när det gäller bägge fenomenen. De kör bättre och säkrare, och har vassare och roligare humor än alla andra.

Tycker de.

Jag är inget undantag.

Att jag faktiskt ÄR en fantastisk bilförare har jag redan bevisat inför publik. För några år sen gjorde jag nämligen ett radioinslag från ett jippo där en drös fordonskilar med Sundsmustascher och oljiga byxor tävlade mot varandra i diverse manövernömoment med bil. Det var slalom, precisionsbackning och sänt - på tid. Och givetvis måste jag, i egenskap av radioreporter, testa själv.

Döm om oljebyxornas irritation när jag körde banan överlagset snabbast. Jag förnedrade dem. Jag piskade deras motoroljiga stjärter så hårt att de fick köra sina Taunusar och Fiester stående en hel vecka efteråt.

Så jag vet redan att jag kör mycket, mycket bra.

Men sen var det ju det där med humorn.

Jag måste vara ärlig: Jag har alltid varit övertygad om att min humor är bättre, vassare och mer utvecklad än de flesta andras.

Jag har satt stolthet i att högljutt skilja bra tv-humor (Eddie Izzard, Larry David) från dålig (Babbens humorpanel, goddamnit, någon måste sätta stopp för dessa jävla imitatorer) och har alltid varit snabb att fördöma folk som haft den usla smaken att ens slösa tio sekunder på "Svensson Svensson".

Jag har dessutom jobbat ihop, intimt och länge, med två av världens roligaste människor, nämligen Fazzulahövdingarna Challe Högback och Jonas Wilén, som bägge två förtjänar skitstora statyer av platina - minst - i sina hemkommuner.

Kort sagt: Jag har varit säker på att min humor är top notch.

Och jag VAR säker.

Tills jag hittade Boken.

Boken hittade jag hos svärföräldrarna i Norrland. Det var en kall natt, minus 70, och jag stod i bara y-frontarna vid deras rustika bokhylla och huttrade. Jag letade efter nattlektyr och gjorde som jag ofta gör: Jag greppade en bok på måfå, drog den ur hyllan, slog upp den och började läsa.

Småningom började jag fnittra igenkännande. Sen skratta. Och till sist garva. "Vad är det här för en fantastisk humorpastej", tänkte jag lyckligt.

Men innan jag hann läsa på pärmen hördes ett ljudligt "krask!" när någon slog ett slagträ mot mitt huvud - och sen blev allt svart.

... eller nej. Så var det ju förstås inte. Men OM någon hade slagit mig medvetlös hade jag sluppit läsa den hemska titeln på framsidan:

"Pinsamma pappor - och skämtet de älskar att plåga oss med".

"Herreminskapare", tänkte jag och kände hjärtinfarkten närma sig. "Pinsamma?! Det är ju som om någon samlat mina bästa vardagsoneliners i en bok. Det kunde ju vara mina repliker. Varenda en."

Torrkommiska höjdare som "sent om äppelcider" och "vattnet är väldigt hett, jag kokade det på sexan" visade sig alltså vara pinsamma pappaskämt och INTE torrkommiska höjdare.

Hur kan jag ha haft så fruktansvärt fel?

Tur att jag i alla fall har min perfekta bilkörning att falla tillbaka på. Så att jag utan större problem kan ratta bilen över en klipprant nästa gång jag kommer på mig själv med att skratta åt Töntus Enhörning på radion.

Malin Tillström
Epost: malin.tillstrom@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

”Det är ju alla barns dröm att få spela i NHL, men det är väl kanske att dra till lite väl mycket.

OLIVER MATTSSON

Oliver lever ett hockeyspäckat liv

ISHOCKEY. 16 år gammal flyttade Oliver Mattsson på egen hand till Åbo för att satsa på ishockey.
– Det har alltid varit en dröm att komma hit och spela, förklarar han sitt val.

Oliver Mattsson är nu inne på sitt andra år i Åbo, Åbo Katedralskola och framförallt i TPS:s ishockeyjuniorer. Och han lever ett hektiskt liv.

– Det är morgonträning, sen till skolan, sen äta och göra läxor, träna och sen är det hem och sova, beskriver Oliver sina fullpackade dagar.

Dagar som inte har plats för mycket annat än ishockey och skola och ibland inte ens med det. Hockeyn har nämligen en tendens att kräva en större del av Oliver's uppmärksamhet än vad skolgången skulle tillåta.

– Det händer nog att hockeyn går ut över skolan ibland, säger Oliver, som ändå tycker att han hänger med bra även när det kommer till studierna.

Han har lov från Katedralskolan att träna ishockey på morgonarna och läser igen det han missar av skolan på egen hand.

Flytt självklar

Det kan verka som ett stort beslut att flytta hemifrån som 16-åring för att på egen hand bo på en annan ort än sina föräldrar. Oliver säger dock att redan sedan han i 13-års åldern var och provtränade med Helsingfors IFK har det varit klart att han så småningom skulle ta steget bort från Åland ut i hockeyvärlden.

– Visst saknar man sina kompisar ibland, men jag har knutit många nya kontakter här och jag känner mig som hemma, säger han.

Nya kompisar har han fått både genom skolan och hockeyn och av naturliga skäl är det hockeykompisarna han ser mest av. Genom hårt

Hårdsatsar. Ålänningen Oliver Mattsson, här framför Aura å, är bosatt i Åbo sedan flera år tillbaka där han hårdatsatsar på ishockeyn.

arbete, bland annat genom sommarjobb på finska hockeyskolor, har han också lärt sig behärska finskan någorlunda.

– Jag förstår vad de säger och jag kan också göra mig förstådd. Det är bara bra att lära sig, säger Oliver och konstaterar att man nog är tvungen att flytta till riket för att lära sig finska ordentligt.

Hockey i framtiden

Ishockeyn har naturligtvis sin plats även i Oliver's framtidsplaner.

– Det är ju alla barns dröm att få spela i NHL, men det är väl kanske att dra till lite väl mycket, säger Oliver om sina framtidsplaner.

– I första hand siktar jag på att spela i FM-ligan, fortsätter han.

Om inte Oliver direkt lyckas knipa en plats i TPS

representationslag kan han också tänka sig att ta vägen via Åbos andra klubb TuTo och Mestisseriesen.

Efter studenten har dock Oliver i första hand siktet inställt på armén.

– Det låter nästan roligt att vara där, förklarar han sitt för en ålänning något ovanliga val.

– Det kan i alla fall inte vara hårdare än hockeyn, tillägger han.

Oliver har också funderat på en del framtida yrken, men vill än så länge hålla det hemligt.

– Mera studier blir det hur som helst, säger han.

Bra säsong

TPS B-juniorer har två lag varav det ena spelar i FM-ligan medan det andra huserar i division I. Oliver spelar i det senare där han leder lagets

Fakta/Oliver Mattsson

Namn: Oliver Mattsson

Familj: mamma Susanna Remmer, pappa Jan Fredrik Mattsson samt syskonen Philip och Lisa Mattsson.

Klubb: TPS

Favoritklubb: TPS (Finland) och Detroit Red Wings (NHL).

Position: högerforward.

interna poängliga, trots ett par mindre skador under säsongen.

– Personligen har säsongen gått bra, bedömer Oliver den egna insatsen.

Han beskriver sig själv som en teknisk och rörlig målskytt med ett bra skott, vilket säsongens åtta mål på nio seriematcher vittnar om. En del av framgången kan möjligtvis förklaras med att han trivs mycket bra i sitt lag som han beskriver som en familj, om än med citationstecken.

På tal om familj har hans egen fått komma över till Åbo

då de har velat träffa Oliver. På grund av den hårda takten har han nämligen inte alls hunnit fara hem till Åland under hösten.

– Vi har dubbla matcher nästan varje helg, berättar Oliver.

Under sommaren blev det några veckor på Åland men inte ens då pausade Oliver från hockeyn.

– Det har jag aldrig lyckats göra, säger han om att ta ett avbrott från sporten han brinner för.

Text och foto: MARTIN PORTIN
sport@nyan.ax

Comeback på Örebrotravet

■TRAV. Den femåriga valacken Twilight Shadow, som tränas av **Pia Eriksson**, var tillbaka på tävlingsbanan efter ett åtta månader långt uppehåll på grund av skada. Med **Jorma Kontio** i sulkyn fick han en bra resa i vinnarhålet och därefter en fin ryggresa hela vägen i mål. Det blev en tredje plats i P21-loppet efter tiden 1.18,3 på 2.140 meter vilket gav 1.750 kronor i prispengar.

Startade gjorde också Erikssons Tamlin. Sjuåringen ryckte i dödens kurva, gick om ledaren på upploppet men blev för slapp och galopperade 150 meter före mållinjen med diskvalificering som resultat.

Pia Eriksson har dock all anledning att vara nöjd över sina hästar efter ett annars tungt år. (mt)

Nya pengar till Zalt

■TRAV. Travtränaren **Mathias Sandberg** hade två hästar på Solvalla i fredags. För den sexåriga valacken Zalt, som kördes av **Kaj Widell**, blev det en sjätte plats efter tiden 1.18,3 i loppet som mätte 2.140 meter med autostart.

– Vi får vara jätligt nöjda med prispengarna. Det gick hårt hela vägen och alla hästar hade stumma ben på slutet, säger Sandberg.

3.500 kronor lades till årets prisskörd som i år är uppe i 25.349 kronor.

För Keepit Criss, som även han kördes av Widell, blev det inga prispengar den här gången utan ekipaget blev oplacerat efter tiden 1.18,6 på distansen 2.140 meter. (mt)

Sportens kom ihåg

■ **Agilitylicens 2008:** 18 december 18.00-20.00 på ÅKD:s kansli, Kaptensgatan 2, ingång från gården. Behöver någon hjälp med ansökan, översättning eller dylikt, kom till kansliet! Passar inte tiden kontakta Yrsa, tel: 040 5073424, e-post: yrsa.finne@aland.net.

■ **Hockeyläger:** Ishockeyläger arrangeras den 27 december och 28 december mellan 09.00-15.30 båda dagarna. Läget är för pojkar födda 94 och yngre och för flickor 93 och yngre. Alla nya som vill komma och prova är välkomna. Pris 25 euro. Anmälan till Marcus Englund 0400-723 735 eller mejl ishockey@aland.net. Sista anmälningsdag 21 december 14.00. För mer information www.ifkmariehamn/ishockey

■ **IFK-hockey:** 99/nybörjarna har minimixcup på lördag 11.00-12.00, kom i god tid.

■ **Joker Dart:** Dart-ÅM på lördag 14.00 på klubblokalen Slantgränd 2 i Mariehamn tel 21167. Dam- herr- junior- damdubbel- herrdubbel- och mixedklasser. Anmälningar senast 13.45 på klubblokalen. Frågor: jokerdart@aland.net.

■ **Veteranhockey:** Extra träningar lördagar med start i helgen 13.00-14.00. För mer info ring Henning 0457-3421636.

■ **ÅID-LUIA Orientering:** Motionsgymnastik, Furuborg, måndag 17 december 19.30-20.30. Onsdag 19 december, samma tid, löpning före.

Dags att kora Ålands bästa dartspelare

DART. Det blir full fart hos Joker Dart i dag. Det är nämligen dags för det tolfte ÅM i dart. Spelplatsen är Joker Darts klubblokal. Och spelfältet är helt öppet.

Än så länge har det kommit in ett 20-tal anmälningar men det brukar hamna någonstans runt 25-30. Och det starkast möjliga startfält. I alla fall det starkaste som finns på ön. Det enda kravet på att få ställa upp är att man kommer från Åland.

– Det är de bästa på Åland som är med, säger **Sune Eriksson**, ordförande i Joker Dart. Det kanske inte är jättebra kvalitet men vi får hoppas att några av de gamla anmäler sig.

Tävlingsformen är 501, det vill säga de tävlande börjar på 501 och jobbar sig sedan

Mitt i prick. Sune Eriksson säger att alla ålänningar är välkomna att ställa upp i ÅM. Om man inte anmält sig är det bara att dyka upp senast 13.45 i dag.

Foto: JONAS EDSVIK

nedåt. Varje match är i bäst av tre set och först är det ett poolspel som varje spelare sedan rankas utifrån när det blir dags för slutspelet. Klas-

serna är herr- och damsingel, herr- och damdubbel, mixed dubbel samt juniorer.

Bland de som spelar seriespel för Joker Dart räk-

nar Eriksson upp **Andreas Sjöberg**, **Stefan Björklund** och **Kim Brandt** som några förhandsfavoriter. Och det är också bland dessa tre han tror kampen om segern kommer att stå.

– Kanske Stefan Björklund, säger Eriksson. Han är väl favorit och är väldigt jämn. Jag tror han vinner.

Måste bli jämnare

Tävlingarna börjar 14.00 och håller på fram till 21-snåret. I anmälningsavgiften ingår det lättare förtäring och förmodligen blir det soppa. Den så välkända soppan.

– Det brukar vi bjuda på under våra hemmamatcher, säger Eriksson.

Eriksson ställer själv upp men tror inte på några större framgångar. Orsaken är enkel.

– Jag har inte tränat, sä-

ger han. Det är faktiskt så att ska du vara bra måste du träna en till två timmar i snitt varje dag.

Och just mängden träning är något Eriksson påpekar är viktigt för att de egna spelarna ska bli bättre. Det är så små marginaler i sporten och det är viktigt att bli riktigt jämn i sitt spel. Just nu saknar många åländska spelare den jämnheten.

– Vi måste höja kvaliteten på de sämre. De bästa behöver inte bli bättre. Det är bättre än en elitsatsning.

De åländska mästerskapen är öppet för alla intresserade. Anmälningstiden går ut 13.45 i dag. Alltså en kvart innan tävlingen startar.

JOHAN LARSSON
johan.larsson@nyan.ax
tfn 528 462

Bror Myllykoski ny ordförande i IFK

IFK Mariehamn höll ordinarie årsmöte på Wiklöf Holding Arena i onsdags. På agendan stod bland annat val av ny styrelse.

Ordförande Jörgen Strand aviserade att han inte ställde upp till omval eftersom han i framtiden koncentrerar sig på det nya bolaget IFK Mariehamn Ab med fotbollsligalaget som verksamhetsområde.

Till ny ordförande valdes

istället Bror Myllykoski. Kvar i styrelsen sitter Åke Björklund, vice ordförande, och Mikaela Lingonblad. Nya i styrelsen är Carita Facius och Kenneth Daniels-son.

Efter 50 år i styrelsen, bland annat som ordförande i 21 år, avsåg sig Viking Granskog uppdraget som föreningens kassör. Istället handhar Roger Höglund i fortsättningen uppdraget utanför styrelsen.

Vid årsmötet delades en del priser ut.

Guldmedaljen gick till IFK Mariehamns ligalag för en fin avslutning på fotbollsåret.

Årets tränare blev Pekka Lyyski, dampokalen gick till friidrottaren Hanna Wiss, som dessutom fick sektionspris och två stipendier, funktionärsbragden tilldelades Jan-Fredrik Mattsson och kamratpokalen gick till Kjell Sipinen. (mt)

Inget VM-rally i Jyväskylä 2010

MOTORSPORT. Det kommer inte att köras något VM-rally i Jyväskylä år 2010. Internationella bilsportförbundet FIA gav ut sina listor för vilka rallyn som har VM-status 2009 och 2010 på fredagen. Finländska rallyt har VM-status 2008 och 2009. En starkt bidragande orsak till att statusen försvinner är att det inte blir lika många rallyn under en VM-säsong som tidigare. Under den nyss avslutade säsongen kördes 16 rallyn. Nästa säsong blir det 15 och därefter bara 12 per år.

Arrangörbolaget AKK Sports meddelar via sin vd Jarmo Mahonen att hoppet inte är ute gällande år 2010.

– Det finns såna tävlingar i 2010 års kalender som kanske inte blir av överhuvudtaget, säger Mahonen.

Nya arrangörsländer för år 2010 är Jordanien, Indonesien, Ryssland och Bulgarien. Redan 2009 får polska rallyt VM-status. (FNB)

Poutiainen tvåa i Aspen

ALPINT. Tanja Poutiainen slutade tvåa i världscup-tävlingen i slalom i Aspen, Colorado i söndags. Finländskan ledde efter första åket, men var till slut chanslös mot Nicole Hosp, som gjorde ett närmast felfritt andra åk. Österrikiskan, som låg tvåa efter första åket, vann med 1,19 sekunders marginal. Det blev österrikiskt också på tredje plats genom Kathrin Zettel.

Sanni Leinonen var 26:e snabbast och tog därmed sina första världscuppoäng för säsongen. (FNB)

Finsk styrkelyftare dopad

KRAFTSPORT. Styrkelyftaren Marko Pölkki har åkt fast för dopning och blivit avstängd i två år. Han lämnade ett positivt dopningsprov den 1 september. Avstängningen gäller fram till slutet av augusti 2009. (FNB)

Hyypiä nöjd, Pasanen uppgiven

FOTBOLL. Liverpool FC gick trots två inledande förluster vidare från gruppspelen i Champions league. Det blev klart på tisdagskvällen, då det blev seger med 4-0 på bortaplan mot Marseille.

Steven Gerrard och Fernando Torres gjorde mål i början av första halvlek, så matchen var nästan avgjord redan då. Sami Hyypiä spelade hela matchen i engelsmännens mittförsvar.

Petri Pasanens tyska klubb Werder Bremen behövde vinna borta mot grekiska mästarelaget Olympiakos för att kunna gå vidare. Det blev i stället en klar förlust, 0-3. Werder Bremen slutade trea i gruppen och får därmed spela i Uefacupen. (FNB)

Vasaloppet hotas av ny köldgräns

SKIDOR. Internationella skidförbundet (FIS) diskuterar en förändrad köldgräns för tävlingar på långa distanser.

– Går det igenom skulle vi tvingas att ställa in vart och vartannat lopp, säger Vasaloppets generalsekreterare Rolf Hammar till Mora Tidning.

Den nya köldgränsen som FIS medicinska kommitté diskuterar är minus 16 grader i stället för dagens minus 25. Allt för att skydda åkare mot köldskador och skador på luftvägarna.

– Att ställa in ett vasalopp om termometern visar minus 18 grader klockan åtta första söndagen i mars betraktar jag som ett dräpslag mot sporten, säger Hammar.

Han hävdar att en förändring inte bara skulle drabba långlopp som Vasaloppet och norska Birkebeinerrennet. Även skidindustrin, övriga aktörer i branschen och rekrytering av nya skidåkare skulle påverkas negativt. (FNB)

Pippen spelar två matcher för ToPo

BASKET. Den före detta NBA-stjärnan Scottie Pippen kommer till Finland för att spela två matcher för Helsingforsklubben ToPo i basketligan. Pippen, 42, spelar mot Borgåklubben Tarmo i Tölö sporthall den 4 januari och mot Esboklubben Honka i Vanda dagen därpå. (FNB)

Karalahti spelar inte före rättegången

ISHOCKEY. FM-ligan stängde temporärt av backen Jere Karalahti på onsdagen. Ligans vd Jukka-Pekka Vuorinen uppger att osportsligt uppförande är orsaken till avstängningen.

I FM-ligastyrelsens beslut sägs det att idrottarna i FM-ligan förutsätts uppföra sig exemplariskt. Spelförbudet baseras på disciplinparagrafen i FM-ligans regler så motiveringen för Karalahtis spelförbud är obehöriga.

I reglerna sägs det att en spelare, som under tränings- eller tävlingssäsongen har gjort sig skyldig till bruk, försäljning, tillverkning eller innehav av dopningsmedel eller narkotika eller annars handlat på ett sätt som ger grenen negativ publicitet, kan straffas. Karalahti misstänks på sannolika skäl för grovt narkotikabrott.

Vuorinen tror inte att 32-åriga Karalahti spelar alls före rättegången. Utomlands kan han inte spela för Esbo tingsrätt har utfärdat ett reseförbud. (FNB)

www.st1.fi

Ikano Finans Ab ber alla som har fått ST1 Visakort och inte fått information på svenska om ursäkt!

Ny information på svenska postas inkommande vecka till alla berörda.

Kortet kommer att registreras automatiskt till svenska.

St1 Visa kreditkortet har ingen årsavgift. Det kostar heller ingenting att skaffa kortet. Effektiv årlig ränta på ett lån på 2000 euro är 17,8% (beräknat 1.6.2007)

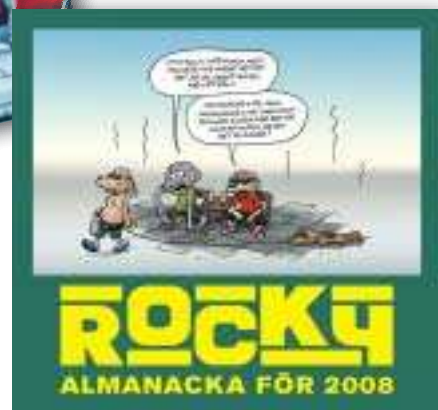

ROCKY med Nyankortet

Passa på att köpa uppskattade julklappar till specialpris på Mariehamns bokhandel!

Rocky volym 13
16,- (19,80)

Rocky
almanacka 2008
16,- (19,80)

i samarbete med

MARIEHAMNS
BOKHANDEL

Torggatan 14, tel 19 745

Vill du också ta del av förmåner och erbjudanden? Du får hem Nyankortet direkt när du tecknar en fortlöpande prenumeration. Information och aktuella erbjudanden på www.nyan.ax/nyankortet

Vi fyller 5 år
i morgon 16.12

Det firar vi med
jubileumspriser

lördag 15 och söndag 16.12
Fler extrapriser finns i butiken!

Välkomna!

God Jul och Gott Nytt År
önskar vi alla våra kunder
och samarbetspartners

Margaretha och Viking

GÅNGMATTOR -10%
HANDKNUTET -20%

Vinröd tuftad yllematta
170 x 240 cm

NU 220,-
Normalpris 435,-

matt.huset

Ålandsvägen 32, tel. 15 770. Öppet: vard. 10-17, lörd. 11-14

Jul-

TILLFÄLLET

6,30

Vattna mig och styla mig

1,50

På vår 1,50-avdelning hittar du 480 olika varor

5,00

Hylltomte

19,90

Täcke anddun/fjäder

34,30

15,50

5-delar knivset

Hackman

från
6,00

12,30

19,95

Årets julnyhet
Julpaketet som vattnar granen

4,50

Julförpackning
4 julpapper + 2 rullar
julband och 7 rosetter

16,00

Värme-
ljushållare

18,30

Glöggset 9-delar

6,90

48,90

Resväskor
3-set

**RÖSTA
PÅ
TILLFÄLLETS
BÄSTA
JULKLAPP
VINN**

ett
PRESENTKORT
på 50€
www.nordiska.ax

4,15

4,95

6,00

Gilleljus
gran & ängel100% stearin
30-pack kronljusVälkommen
skylt

15,60

16,50

Ljuslyktor
3-set

TILLFÄLLET

-ett företag i Nordiska Tjänster AB

VI HAR ÖPPET NÄR DU ÄR LEDIG!

Vardagar 10-19 Lördag -Söndag 11-16

Tel. 17 570, fax 17 581. Vi finns i industriområdet vid Kalmsta Se även vår hemsida: www.nordiska.ax

Enkel resa Island – Sund

För två veckor sedan fick Liz Mattsson från Sund Strömboldstad hem sin nya häst Ódina. Ódina kom med flyg från Island. I en container flög hon från Keflavik till Norrköping tillsammans med 40 andra hästar. Någon retur blir det inte. Har man som häst en gång lämnat Island får man nämligen aldrig återvända igen.

Liz Mattsson började rida islandshäst som åttaåring. I stallet hos Tove Pahlman väcktes intresset, och nu tävlar Liz på nationell nivå. Tack vare tävlandet fick hon i höstas ett stipendium från Finska islandshästföreningen, och stipendiet förde henne till Island. – Det är ett stipendium som Finska islandshästföreningen ger i samarbete med Iceland Air. En ung ryttare får det varje år. Stipendiet innebar att Liz fick åka till Island för att jobba på ett stall i tre månader. På stallet fanns 50 hästar, varav 30 var i träning. – Det var Páll Bragi Holmarsson, Finlands landslagsledare som ägde gården. Han är proffstränare och känd i islandshästkretsar, berättar Liz som säger att vistelsen på gården var väldigt lärorik. – Visst längtade jag hem till mina vänner ibland, men det var nog ändå det bästa jag har gjort hittills i mitt liv.

Känd pappa
Redan när Liz åkte iväg till Island fanns tanken att hon ville köpa med sig en häst hem. – Jag provred flera på gården där jag jobbade, men efter två månader hittade jag hon här, och då visste jag direkt att det var henne jag ville ha. Så jag följde hjärtat. Ódina är ett femårigt sto med fin stamtavla. I framtiden kanske Liz tänker avla på henne. – Hennes pappa är en känd avelshingst. Bara ett par dagar efter att jag hade köpt henne och skrivit på alla papper fick

Invandrare. Liz Mattssons häst Ódina är inne på sin andra vecka som åländsk häst. Som för så många inflyttade måste hon vänja sig med nya kompisar, rutiner och miljöer. I hagen finns det till exempel träd, något som det lilla stoet aldrig har upplevt på Island. Foto: JONAS EDSVIK

jag reda på att han hade dött. Jag hade tur som hann köpa henne före, eftersom hennes avelsvärde steg i och med att han dog. I första hand hoppas Liz ändå att Ódina skall bli en bra tävlingshäst. Redan i vår vill hon börja tävla, och hon hoppas att de skall klara av att kvala till FM. – Det brukar inte vara så svårt, nivån i Finland är inte alls lika hög som i Sverige. **Vakna resenärer**
Att köpa en islandshäst med fin stamtavla och bra rörelser är ingen billig affär.

– De är aningen billigare om man köper dem på Island, men med resan hem och det man fick betala för att tulla in henne blev det ungefär lika dyrt. Liz berättar att Ódinas flygresa kostade cirka 1300 euro. – Hon flög från Keflavik till Norrköping tillsammans med 40 andra hästar. I vanliga fall transporterar de bara 20 hästar i taget, men nu hade det blivit någon miss med flyget till Danmark som inte gick den veckan. Så hästarna som skulle dit fick resa med Sverigeflyget.

Liz berättar att många i Sverige importerar hästar direkt från Island. Ett hästplan i veckan lyfter från Keflavik. Även till Åland har några äkta islänningar kommit. Åtminstone Tove Pahlman, Linda Karlsson och Annika Widman har importerat hästar förut. – Inne i planet står hästarna i stora containrar. De är inte sövda, men det finns veterinärer ombord som kan ge dem lugnande medel om de blir nervösa. **Måste de stå i någon karantän?**
– Nej, efter landningen körs

de med truckar till ett stall där de veterinärbesiktas, och sedan får man ta hem dem. **Nya kompisar**
Efter den långa resan från Island var Ódina ganska trött. – Men hon har tagit det bra. Det är ju mycket nytt för henne här också, till exempel finns det träd här, det fanns det inte på Island. Liz berättar att Ódina redan har fått en ny kompis, en unghäst som hon delar hage med. – Nu väntar jag bara på att hon skall få skor på sig så jag

kan börja rida. Hon fick inte ha skor i flygplanet så nu är hon barfota. Till sist berättar Liz att Ódina har satt sin sista hov på Island i och med flytten till Sund. – Det är förbjudet att föra in hästar till Island utifrån eftersom de kan föra med sig bakterier eller sjukdomar. Plus att de är väldigt rädda om rasen, det här är en väldigt renrasig häst.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Hittekatten Hans-Fjalar hittad igen

I tre veckor var innekommen Hans-Fjalar försvunnen. Efter att man lockat och letat under varje sten, försökt fånga in honom med mårdfälla och kollat både kråkor, polis och veterinärer började man ge upp. Då stod han plötsligt där på trappan och jamade, mager men vid liv. – Årets bästa julklapp! säger Anette Nyqvist-Källroos.

För tre år sedan dök en liten, tufsig och smutsig kattunge upp på trappan hemma hos Isabella och Börje Nyqvist i Emkarby. På Fjalar-dagen dessutom. Och då är det väl självklart att man döper kattungens till Hans-Fjalar? – Ja, det var visst pappa som tyckte det skulle passa, säger

dottern Anette Nyqvist-Källroos och skrattar. Ingen visade intresse för honom så han fick stanna i hemmet i Emkarby. Varifrån han kom och vad han varit med om vet man inte, men ute ville han inte vara. – Första vintern vistades han bara inomhus, han totalvägrade gå ut. **Letade pälstussar**
Så småningom började Hans-Fjalar våga sig utomhus, men gick aldrig längre än 150 meter från huset. När han så försvann nu för över tre veckor sedan, trodde man därför inte han kunde vara långt borta. – Vi letade överallt inom en kilometers radie, högt och lågt och efter minsta pälstuss som kunde ge oss en ledtråd om vad som hänt Hans-Fjalar.

– Vi har till och med försökt hålla utkik efter kråkor och korpar, bara för att se ifall det verkade som att de hade samlat någonstans. Det brukar kunna komma in örnar över byn ibland och vi visste ju inte ifall nån hade fått tag på honom och sedan lämnat rester efter sig. Man efterlyste katten och många hörde av sig, men inget av tipsen gav napp. – Vi är enormt tacksamma för all hjälp vi fått i vårt sökande. **Riggade mårdfälla**
Man ringde också både polis och veterinärer för att höra om de fått in en överkörd katt, men utan resultat. Byns jaktlag lånade ut en mårdhunds-fälla åt familjen, som man riggade upp i hopp om att få tag

på Hans-Fjalar. – Fällan kontrollerade vi upp till fem gånger per dag bara för att ingen annans katt skulle hinna bli saknad ifall de hade gått in i den. I onsdags hade det gått tre veckor och man bestämde sig för att ta ner mårdfällan. Man började förbereda sig på att inte få återse sin lilla älskling. Då dök Hans-Fjalar plötsligt upp på trappan i Emkarby, liten, smutsig och tufsig, precis som när han dök upp första gången. – Han hade väl hört om hittelönen vi utlovat och pallrat sig hem, säger Anette Nyqvist-Källroos leende. **Borde bloggat**
Mager och medfaren var katten, men oskadd. – Vi har ingen aning om var

Hemma igen. Hans-Fjalar, eller Fjalis och Fjalari som han också får heta ibland, är hittekatten som försvann och hittades igen. Här ligger han hemma på soffan och tar igen sig. Foto: PRIVAT

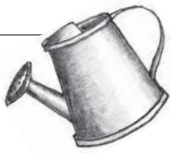
han varit och vad som hänt, men eftersom han är så benig har han nog inte varit nånstans där det finns mat. Vi gissar att han suttit fastkilad nånstans och sen sluppt loss när han magrat. – Han borde ha skrivit dag-

bok eller bloggat om sina äventyr! säger hon skämtsamt, uppenbart lättad över att ha fått hem sin lilla rymling. – Det är årets bästa julklapp! **LINA ANTMAN**
lina.antman@nyan.ax

Titte Törnroth-Sarkkinen
Epost: tittle.tornroth@nyan.ax

tittes trädgård

■■■ Jättetåteln *Molinia arundinacea* valdes till Årets perenn 2007. Det är första gången ett gräs har fått den utmärkelsen.

Gräset är vinterns blomma

Det värmer ett hösthjärta att få njuta av ett vackert gräs i en trädgård där så mycket sover. Då solen sporadiskt tittar fram går morgonpromenaden förbi silvergräsets vippor.

Prydnadsgräs kan vara lite knepiga. Vissa sprider sig med vindens hastighet via frön eller kvicka rötter, andra skyr vår vinterfukt och dör bort. Prydnadsgräsen kan också vara lite svåra att placera så att de kommer till sin rätt. Jag har gått runt med krukor i dagar innan plantorna har fått komma i jorden bara för att senare grävas upp igen och flyttas. Men fördelarna uppväger allt besvär. Rätt gräs på rätt plats är så oändligt vackert.

Ståtliga tuvor

Gräs är omåttligt populärt i utländska trädgårdar. Ståtliga tuvor i kombination med de ljuvaste blommor är syner som för evigt har bränt sig fast på näthinnan.

Prydnadsgräsen erbjuder dekorativa vippor, roliga ränder, färgprakt, spännande kontraster till omgivningen eller helt enkelt bara lyster i solen och lekfulla rörelser i vinden. Och de allra flesta av gräsen är dessutom trevliga året om.

Eftersom de högsta varianterna kräver mer av sin plats än de lägre väntar ännu gräs som bambu och elefantgräs på att få göra sin entré i vår trädgård. Den här artikeln kommer därför att koncentrera sig på de låga prydnadsgräsen, dem har jag redan många av och fler lär de bli.

Ljuvliga blommor

Till mina favoriter hör björnsvingeln (*Festuca gauteri*). Den bildar förts vackra gröna runda tuvor och senare en grön mjuk matta. Björnsvingeln trivs hos mig utmärkt i skugga och ren sandjord.

På samma ställe trivs också sedan många år silverfrylen (*Luzula nivea*) trots att den, enligt böckerna, helst vill ha humusrik och fuktig jord.

Silverfrylen är vackert vintergrön och har ljuvliga vita blommor. Den självår sig gärna men det är inget större problem, de små plantorna är lätta att dra upp och flytta. Silverfrylen är mycket lättodlad.

I jordkällaren

Blåsvingeln (*Festuca glauca*) bildar blågröna rufsiga tuvor och trots att den beskrivs som mindre hårdig klarar den sig utmärkt hos mig.

Det gör däremot inte kopparstarran (*Carex buechananii*), två försök har förpassat den skön-

Självlysande i solen. Silvergräset (*Achnatherum calamagrostis*) får lite extra kärleksfulla blickar nu under vinterhalvåret. Bilden togs för en vecka sedan.

heten till kategorin ettåriga favoriter eller till gräs som får bo i kruka och övervintra i jordkällaren.

Övervintrar där gör redan bland annat det japanska blodgräset, eller bomullsgräset som det också kallas. Jag har sett gräs på Åland som har klarat sig utomhus, hos mig vägrade det acceptera källden. Blodgräset är ett dekorativt gräs i lysande grönt och rött som man väljer för just färgens skull.

Uppstudsigt utropstecken

Den gulbladiga hässlebrodden (*Milium effusum 'Aureum'*) är ett annat gräs som jag har fallit för bara på grund av bladfärgen. Det bildar ett uppstudsigt utropstecken bland de mörkgröna barrväxterna.

Ett par olika typer av vintergrön starr är nya sedan i somras, exakt vad de heter vet jag inte. Just nu är de enbart glädjespridare med sin friska grönska, hur de mår i vår återstår att se.

Starran tycker om fukt så den här sommarens regnrikedom var precis det rätta.

Som ett gräs

I det här sammanhanget vill jag också lyfta fram en liten pärla som ser precis ut som ett gräs trots att det, rent vetenskapligt, inte är det, nämligen ormskäg-

get (*Ophiopogon planiscapus 'Nigrescens'*).

Växten har vunnit mitt hjärta för de helsvarta bladens skull och för att den är extremt lättodlad. Ormskägget trivs både i skugga och i full sol och har inte protesterat mot torka eller regn. Men enligt klassificeringen hör ormskägget alltså inte till någon av de tre gräsfamiljerna (*Gramineae* eller *Poaceae* – gräsen, *Cyperaceae* – halvgräsen och *Juncaceae* – tågväxterna) utan till liljeväxterna.

Mycket lättskötta

Härdiga gräs som trivs är mycket lättskötta. Vissa sorter kan få vackrare blad av att blomviporna klipps bort men de allra flesta behöver bara skäras ner på våren.

På hösten skall man aldrig klippa ner ett gräs. Det finns risk för att det rinner vatten in i de ihåliga stråna som i värsta fall kan leda till att plantan dör. Klipper man går man ju dessutom miste om den skönhet som också ett torrt gräs erbjuder.

Många gräs är lätta att själv driva upp från frö och det kan ju vara bra att komma ihåg nu då fröfirmornas kataloger snart börjar dimpa ner i postlådan.

Något tveksam

Att hitta planteringsanvisningar

och skötselråd på svenska är däremot inte alltid så lätt. Det finns relativt lite skrivet om gräs på internet.

Jag har en bok, "Prydnadsgräs" av **Susanna Widlundh**, men dels saknar jag i den uppgifter om en del gräs och dels gör texten mig ibland något tveksam.

Jag skulle till exempel plantera den kinesiska bredbladsstarran (*Carex siderosticta*). Då jag slog upp i boken fick jag under rubriken "användning" veta att starran planteras som marktäckare på skuggiga platser i trädgården medan den enligt rubriken "läge" skall ha sol till halvskugga. Det är inte så lätt alla gånger.

Nya sorter

En del av gräsen har drabbats av den latinska namnreform som är på gång och ibland får man leka detektiv för att lista ut vad det egentligen är för en sort.

Men den kontinentala trenden sprider sig. Samtidigt som informationen om prydnadsgräsen hela tiden ökar introduceras nya sorter varje år också i våra åländska handelsträdgårdar.

Och då är det ju bara att tacka och bocka.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax
Foto: SEPP0 SARKKINEN

Självlysande i skuggan. Randgräset, *Phalaris arundinacea* var. *picta*, är ett lättodlat, hårdigt och ljus blickfång på sommaren...

... och dekorativt också då det står i vintervila. Randgräset skall planteras med eftertanke eftersom rötterna mer än gärna pilat iväg.

Frostat i svart. Det ser ut som gräs, ormskägget (*Ophiopogon planiscapus 'Nigrescens'*), men det är egentligen en medlem av liljeväxternas familj.

Gerd Karlsson på Söderby plantshop är den som ursprungligen introducerade prydnadsgräsen för mig, de har redan länge haft en självklar plats i hennes trädgård. Jag bad Gerd lista några av favoritgräsen – här är hennes svar med motiveringar.

- * *Helictotrichon sempervirens* (Silverhavre). Ett av mina första favoritgräs. Vackert rundad stor tuva, torktålig.
- * *Festuca glauca 'Elijah Blue'* (Blåsving-

- el). En sirligare blågrå tuva som också är vacker i kruka.
- * *Molinia careulea 'Variegata'* (Brokbladig Blåtåtel). Vackert gulrandig, fin tillsammans med bland annat gulbrokiga hostor.
- * *Miscanthus sinensis 'Giganteus'* (Elefantgräs). Imponerande storlek, 2-3 meter.
- * *Miscanthus sinensis 'Gracillimus'*. Ett sirligt stort gräs som rör sig vackert.
- * *Miscanthus sinensis 'Zebinus'* (Zebra-gräs). Rolig med sina tvära gula band.

- * *Miscanthus sinensis 'Kleine fontäne'*. Vackra silverrosa vippor på hösten.
- * *Phalaris arundenacea 'Picta'* (Randgräs). Vitgrön med rosa inslag, tidigare än många andra gräs, vacker i buketter.
- * *Carex morrowii 'Variegata'* (Japansk starr). Gulrandig vintergrön, mycket användbar i höstens krukplanteringar.
- * *Carex buechananii* (Kopparstarr). Vacker kopparfärg, fin samplanteringsväxt i krukor, tveksamt hårdig.

Nya Ålandskryssset nr 10 • Brändö

HJUL-SPÅR	UTDÖMD 9 JULI	KÄNDA BÅTAR TILL BRÄNDÖ	DEN ÄR EN SVAG- HET	SÄNDER STRÖM- SÖ	KLEVE- LAND	I FARTEN	MÄKLAS	MARTINSON 96 OCH 960 TURBO	NORRBACK	I HURU- DAN HAST	LEVER I SUS	INOM KORT	GIFTIGT	
MUSIKAL			I RESE- FICKAN				HÄNDA	PÅ JUL- BORDET	ROMAN AV CARPE- LAN		VISAR OFTA TECKNAT		SÄLJER SPEL I SVERIGE PÅ KNAPP	
KÄND ULRIKA											PÅ DÖRR			
JAPANSK SPORT			HALVT KLÖT HELT GIFTIGT			ROMAN KAN MAN AGNAR FRÅN VETET	KANIN- TUGG PEPPE PÅ TV	ÅVA	FINNS I MÅNGA BYAR PÅ BRÄNDÖ	OFTA BOVEN I STRUM- PAN DÅ VI "ODLAR POTATIS"	PÅ TANGENT- BORDET			
FÄRSK		BOSS						KAN SKICKAS FRÅN MOBIL				SKRIVS IN TILL HÖGER KNOCKAT	RING	
STRYK		GÖR DET MOT JUL						SA SPÖK- ET	REFORMA- TÖREN OLAUS VILSELEDD					
		TOMAS HACKAR			BARACK FÖRE MIDDAG								HOPPAR BARN I PÅ VINTERN	KILPI SOM FICK FERLIN- PRISET
ÄRTIG					FÄGEL & RYSK SÅNG- FÄGEL		SJÖNK				LEDER STRÖM 27 STATER			
	SAINT LUCIA		FÖRE DEN ANDRA	DRA PÅ BAND	NED- STÄMD STÄM- NING		FRANSK GATA I BAND UTÖKAR			NORSK ÄLV VAN- LIG PÅ BRÄNDÖ SMILAR				
PLAST BÖJER SIG KULA								LÄNGD- MÅTT						
					€ FÖRR RYTHM & BLUES UTAN &	STAD & HATT ROFFA ÅT SIG		STRÖM- BRYTA- RE GUD			MYRTEN- VÄXT			
				DRIVER KROG ISAGA				UNDER BÅTEN DUKADE UNDER			MYCKET MER ÄN SÄLLAN BOR BRITT I			BY I BRÄNDÖ
PIGMENT FÖRNTIDA EGYPTISK LIVSKRAFT		SKREV PELLES NYA KLÄDER	RUNE- BERGS- DAGEN ÄR SOM HEMMA							PÅ JUL- BORDET SA DAM I BILDEN	OLSSON SOM STOD SÖDER- GRAN NÄRA	MITT I HJUL STRUT- FORMIGT		
					KÄRE FRANSK PROVING, USA-STAT			UTVECK- LAR SPÅ- GUMMA					VÄXT OCH HINNA	BLUNDA PÅ LEK
DE FIRADE ESC- VINGTEN		BÄR BÄR		NED- BANTAD				BLIR NOG DAMEN I BILDEN DON			KLAS- SISK FÖRE ÅLAND			AMATÖR- TEATERNS RIKS- FÖRBUND
HÄR FYRA HÅL I JUL		KAN MAN SIG FRAM I SPÅREN			PÅ REKLAM- BYRÅ	LYXÅK BARIUM		SVENSK KOMMUN VÄRDS- LÖSHET		GÖR BASTU- SPISEN		I OPERA		
				HON HETTE WÄGNER		VARKEN BU ELLER POVEL		DOLLY PARTON						
HÄR EGEN GALA MÖRK		OCH PÅ NORSK		TVIVEL LJÖD			BERIDEN LANSIÅR SYRE			KORTA DAGAR		IVAN IV		
		HAN STYR I BRÄN- DÖ												
					MANS- NAMN	IVIN- BLAD		FINNS DETTA I						
						SIST MED PRICKAR	PETER		SJÖNG SYM- FONIN					
		KORT BANK	TRÄD SOM I DAVID		VASS- BÅT	LUMEN								
						BÖRJAR BRA KANAL	KALL	FRÅN VARG						
KURV- LINJAL		16.12 I BÄR			ÖVER- KÄST			SPELAR BENNY MED I						
FINNS PÅ JURMO							EKA		NATRIUM					

Lösningarna till Nya Ålandskryssset nr 10 vill vi ha senast torsdagen den 27 december, kl 12.00. Vinnarna och rätt lösning presenteras lördagen den 29 december. Vinst: Två Casinolotter i förstapris och varsin Naturlott till andrapristagarna. Sänd lösningen till Nya Åland, PB 21, 22 101 Mariehamn. Märk kuvertet NÅ-kryss 10.

NAMN _____

ADRESS _____

Konstruktör: David Lindström 2007

TV-programmet

lördag 15 december

9.00 Bolibompa [3002399]

10.15 Karamelli [9496825]

10.45 Sagoträdet (R) [7814912]

11.00 Pi [53931]

11.15–11.40 Grand prix (R) [7657825]

11.55 Plus (R) [8683221]

12.25 Mitt i naturen (R) [694028]

12.55–15.20 Direkt: Tre Kronor live: Ryssland–Sverige [15207405]

15.30 Andra Avenyn (R) [2405]

16.00 Andra Avenyn (R) [3134]

16.30 Andra Avenyn (R) [7931]

17.00 En spricka i kristallen (R) [67950] Svensk dramaserie från 2007.

18.00 På spåret (R) [45738]

19.00 Bolibompa [2825]

19.00 Bolibompahelg [64221]

19.05 Timon och Pumbaa [133592] **19.30** Julkalendern: En riktig jul (R) [69776] **19.45** Evas superkoll [6796202] **19.55** Bernard [1948399]

20.00 Hej rymden! [950] Svensk komediserie från 2007. ”Tenn var det här!” Hector lanserar Eurosoda, Jonas blir kär och Wallin får nytta av sin pepparspray. Del 8 av 10.

20.30 Rapport [23912]

20.45 Sportnytt [9494405]

21.00 Svensson, Svensson [202] Svensk komediserie från 2007. Del 12 av 13.

21.30 Babben & co [19399] Svensk familjeunderhållning. Gäster: Maud Olofsson, Markoolio och Mikael Tornving. På scen: Sahara Hotnights. Del 12 av 13.

22.30 Brottskod: Försvunnen [21950] Amerikansk kriminalserie från 2006. Del 14 av 24. Primed.

23.15 Hippipp: Itzhaks julevangelium (R) [8464641] Svensk humorserie. Del 2 av 4.

23.45 Simning: EM kortbana [3974641] Sammandrag av dagens finaler.

0.15 Rapport [6028535]

0.20 Out of practice [34603]

0.45 Dr Jekyll och Mr Hyde [1351697] **FILM** Am skräckfilm från 1941 med Spencer Tracy, Ingrid Bergman.

2.35–8.00 SVT24 [91844581]

9.10 Fråga doktorn (R) [4864863]

9.55 Uppdrag granskning (R) [6494806]

10.55 Perspektiv (R) [8168893]

11.15 Närbild (R) [7335047]

11.45 Vinterstudion [2788979]

11.55 Direkt: Alpint: Världscupen damernas störtlopp [94735641]

13.15 Direkt: Skidskytte: Världscupen

14.45 Vinterstudion [805467]

15.10 Direkt: Skidskytte: Världscupen

16.45–17.30 Vinterstudion [8144009]

17.35 Fem håller i kopplet? (R) [5662405]

17.55 Frufritt (R) [44414]

18.25 Emigranterna (R) [90399]

18.55 Helgmålsringning [1567399]

19.00 Rapport [27202]

19.15 Landet runt [190592] Veckokrönika. Del 18 av 21.

20.00 Mötet [1863] Samtal. Dilsa Demirbag-Sten träffar författaren Theodor Kal-lifatides.

20.30 Little Britain julspecial [2414] Brittisk komediserie från 2006. Del 1 av 2. ”Little Britain” firar helgen utomlands. I rol-lerna: Matt Lucas, David Wal-liams, Steve Coogan.

21.00 Tema: Värsting [32196] Bredbild. Programledare: Per-nilla Månsson Colt.

21.01 Barn bakom galler [100075467] Dansk dokumentär från 2007. Fyra unga killar följs på ungdomsinstitutionen Egely i Danmark. Här sitter några av Danmarks farligaste tonåringar.

22.00 Rapport [27825]

22.05 Tema: Värsting [4651405] Studiosamtal.

22.10 Tro, hopp och rånare [6895973] Svensk dokumentär från 2007. Aldrig förr har så många ung-domar rånat på Malmös gator.

23.10 Tema: Värsting [1063399] Studiosamtal om ungdoms-brottsligheten.

23.20 Sweet sixteen [3237825] **FILM** Brittiskt drama från 2002 med Martin Compston. Bred-bild.

1.05–2.05 Slutet på historien (R) [6287055]

7.30 Lilla huset på prärien [921115]

8.30 Winx Club [664283]

9.00 Sabrina [665912]

9.30 Simpsons [675399]

10.00 Simpsons [676028]

10.30 Ett geni i familjen [4965776]

10.55 Ett geni i familjen [1287486]

11.25 Scrubs (R) [3903641]

11.55 Scrubs [1329950]

12.25 All of us [880844]

12.55 All of us [256863]

13.25 Memento [5575757]

13.50 Kitchen confidential [387592]

14.15 Elian Gonzalez story [3136047] **FILM** Amerikanskt drama från 2005 med Esai Morales, Laura Harring.

16.00 I nöd och lust [697450]

16.30 Fab 5 [4198221]

17.25 Extreme home makeover (R) [1675825] Am inrednings-serie, 2006.

18.25 Lyxfällan (R) [6011370]

19.25 Den vilda jakten på ste-nen **FILM** [5479844] Amerikanskt äventyr från 1984. Joan Wilder skriver romantiska och spän-nande böcker, men lever ett tråkigt liv. En dag får hon ett mystiskt paket, som visar sig innehålla den summa pengar som hon behöver för att köpa loss sin syster som har blivit kidnappad i Colombia. I rol-lerna: Michael Douglas, Kath-leen Turner, Danny DeVito.

21.30 Programstart: TV3 20 år [841370] Svenskt nöjesprogram från 2007. Del 1 av 3. Två lag tävlar mot varandra i TV3-kun-skap. Även 16/12.

22.30 West end star [865950] Svensk realityserie från 2007.

23.30 Sanningen bakom [652009] Svensk nöjesserie. Del 4 av 6.

0.05 Arkiv X – fight the future **FILM** [4149500] Am thriller från 1998, David Duchovny, Gil-lian Anderson.

2.15 Pelham 1-2-3 kapat [6481852] **FILM** Amerikansk thriller från 1998.

4.00 Ricki Lake [2360451]

4.45 Home and away [5705719]

5.10 Home and away [5070061]

5.35–6.00 Home and away [5998413]

6.35 Djurens ö (R) [7339047]

7.00–9.59 Barnpro-gram [98168757]

9.59 Nyhetsmorgon [435585903]

12.30 Bonde söker fru (R) [6236739]

13.25 Bonde söker fru (R) [105950]

14.20 Bonde söker fru (R) [7279283]

15.10 Bonde söker fru (R) [1847405]

16.05 Bonde söker fru (R) [8381234]

17.00 Bonde söker fru (R) [179950]

17.50 Bonde söker fru (R) [7759950]

18.55 Keno [8125370]

19.00 Vinnare: V75 [208641] Redovisning av dagens V75-tävlingar.

20.00 Nyheterna [573912]

20.20 Vädret [1574115]

20.30 Postkodmiljonären [591738] Svenskt lotteri- och frågesport-program

21.00 Deal or no deal – med lottodragningen [859399]

22.00 Pirates of the Caribbean: Svarta Pärkans förbannelse **FILM** [848283] Amerikanskt äventyr från 2003. Elizabeth Swann är förälskad i smeden Will Turner som hon räddat efter ett skeppsbrott. Men det finns ett problem, kommandör Norrington har friat till henne. När den skålmske piraten Jack Sparrow räddar Elizabeth från att drunkna blir han gripen och kastad i fängelse. I rollerna: Johnny Depp, Geoffrey Rush, Orlando Bloom. Regi: Gore Verbinski.

23.00 Nyheterna och vädret [290202]

23.15 Pirates of the Caribbean: Svarta Pärkans förbannelse **FILM** [8283931] Fortsättning.

1.00 Lost souls [5974177] **FILM** Amerikansk rysare från 2000. En liten grupp katoliker tror att Satan ska komma till jorden. I rollerna: Winona Ry-der, Ben Chaplin.

2.50 Öga för öga [52351516] **FILM** Amerikansk thriller från 1996. I rollerna: Sally Field, Ed Harris, Olivia Burnette.

4.30 CBS 60 minutes [8784332]

5.15–6.35 Singel (R) [6952806] Brittisk dramaserie från 2003.

15.00–15.30 Obs Aktualiteter.

16.15 Jul i Valhall Dansk fantasyserie. Del 14 av 24. Tors brudresa.

16.40 Nedräkning Det är katastrof!

16.41 Futz Tecknat.

16.45 Stormskärs Maja Dramaserie från 1976. Del 3 av 6. Resebud.

17.45 Julkalender: Tomte-skolan Trollen knycker jul-kpappar och magister Fabian förklarar krig mot dem.

18.15 TV-nytt

18.25 Sportnytt

18.30 Jul i Valhall Dansk fantasyserie. 15 av 24. Resan till Utgård. Jonas får inte resa, så Sofie måste rida iväg på egen hand.

18.55 Nedräkning Det är katastrof! Julgubben är för fet för sin julkostym och renarna är feta som elefanter. Nu gäller hårdträning.

18.56 Futz Tecknat. En liten, smart man som ständigt råkar ut för trassel.

19.00 Leende guldbruna ögon Svensk dramaserie. Del 2 av 3.

20.00 TV-nytt

20.10 Sportnytt

20.20 Vinäventyr med Oz och James Del 1 av 6. James May från bil-programmet ”Top gear” gillar vin, men vet inte så mycket om det.

20.50 Filmtid Åsikter om budskapet bakom bilderna.

21.20 Mefisto **FILM** Ungerskt-tyskt-öster-rikiskt drama från 1981. Hend-rik Höfgens är Tysklands största skådespelare vid tidpunkten för nazisternas maktillträde. När hans vän-ner flyr landet stannar han kvar och blir en marionett för den nya regimen. I rol-lerna: Klaus Maria Bran-dauer, Krystyna Janda, Ildikó Bánsági. Regi: István Szabó. (Mephisto).

23.35–0.30 Live från Abbey Road Del 10 av 12.

Se hur Gun-Mari Lindholm hål-ler sig i form.

På webben och IPTV

www.24.ax

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Madamen och dockan Julklappstips? Mjuka paket? Nej, i stället hårda bandage och tuffa bud. Och det i juliga Mariehamn.

Ej Smedsböle.

ÅLANDS RADIO 91.3 MHZ

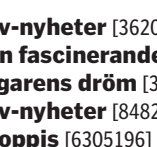
9.00 Kulturen. Repris av måndagens, tisdagens och onsdagens Kulturen.

9.45 Musik. **10.00** Djur och natur. Programledare: Peo Svarvar. Repris från onsdagen. **11.00** Musik. **12.00** Firmabilen. Repris från tisdagen. **13.00** Veckans gäst. Programledare: Tom Wiklund. Repris från fredagen. **14.00** Sportpasset. Programledare Camilla Karlsson. Magasin med reportage, intervjuer och debat-ter. Repris från måndagen. **15.00** Min musik. Programledare: Eva Nyberg Repris från tisdagen. **16.00** Jazz med Wallers. Programledare Ann-Christin och Kurt Waller Även 22/12. **17.00–19.00** Musik. **5.30** Musik.

Se det med egna ögon!

www.24.ax

8.00 Tv-nyheter [36202]

8.05 En fascinerande värld: Flygarens dröm [3635221]

9.00 Tv-nyheter [84825]

9.05 Loppis [6305196]

10.00 Tv-nyheter [31496]

10.05 Lördagssällskap [9877047]

10.45 De makthavande [7809080]

11.00 Tv-nyheter [79979]

11.05 Prima [2084912]

11.50 Hemhamnen [4093689]

12.30 Basaren: Fiskrökarens tango [6221]

13.00 Tv-nyheter [53912]

13.05 Nyheter på teckenspråk [8414757]

13.10 Minnesbildröret: Fråge-lekar [5679979]

14.15 Ilona Rauhala [330689]

14.45 Familjen Serrano (R) [3274283]

16.00 Sjukhuset i Holby City [43370]

17.00 Tv-nyheter [25592]

17.10 Droppen [3178115]

17.15 Hemgatan [3614414]

18.00 Tv-nyheter och väder [98863]

18.10 Sporttrutan [8409950]

18.15 Värsta julen i mitt liv [91592] Brittisk dramaserie.

18.45 Luftresa till Europas kuster [4036844]

18.55 Den vida naturen: Vilda Karibien [2607955] Rev och skeppsvrak. Under gångna sekel har hundratals skepp förlist i Karibien och vraken har blivit hem för havslevande djur. Hurdana rikedomar hittas i vattnen kring öarna? Del 2 av 3.

19.45 Monk [825776]

20.30 Tv-nyheter och väder [18080]

20.45 Lotto [3604757]

20.50 Sporttrutan [202221]

21.15 De makthavande [6128757] Yttrandefrihetens väderkvar-nar. Matti från Lepsäma åter-upprättar politikens heder.

21.30 Korsdrag [641]

22.00 Nyhetsläckan [554]

22.30 Medea [19298]

23.25 Extras – Jag vill också bli stjärna [3971554]

23.55 Kallt mord (R) [772825]

0.45–1.00 Euronews [2924413]

6.00 Tellus-frågesport [1081844]

7.45 Lilla tvåans morgon

7.46 Viivi och Leevi: Julgranen

7.51 Poko [104910950]

8.16 Pocoyo: Ellis fläckar [109591115]

8.25 Merlin – den magiska val-pen: Hemlig agent [8052486]

8.36 Topelius berättelser: Trollens jul [102723573]

8.50 Julkalendern [9511979]

9.00 Galaxen [52738]

9.01 Dr Dogg: En experts röst [100055825]

9.10 Operation Orkan [6609979]

9.30 Ett ögonblick! [1153318]

9.55 Världscupen på skidor [1770736]

10.55 Barnen i Bullerbyn [1472486]

11.20 Spelnytt [7318370]

11.50 Världscupen på skidor [7780370]

13.30 Pang i bygget [471509]

14.05 Familjen i fokus [684912]

14.35 Brytpunkt för nationen [3083660]

15.20 Matgalna [3732202] Rachel Renton äter normalt men får svåra frosseriattacker när hon är ensam. Vad beror

6.35 Köpkanalen [7590221]

7.35 Pokémon [3528554]

8.05 Timon och Pumba [9351991]

8.30 Tale Spin [938370]

9.00 Disneys klassiker [268318]

9.15 Staraoke [3947689]

9.35 Kids Top20 [4531370]

10.00 Hej vi bakar! [603467]

10.25 Vad ska vi äta i dag? [9201196]

10.30 Miljöpoängen [3760486]

10.40 Julkalendern Snölyktan [7474080]

10.45 Lumilautailua: Front-side 3 [6640931]

11.15 Köpkanalen [6630554]

11.45 Tilt.tv [3489318] Ett program om dator- och konsolspel. Programledare är Kristiina Wheeler.

12.15 Dolda liv [163689] Finsk dramaserie.

12.45 Dolda liv [770738] Finsk dramaserie.

13.10 Dolda liv [435689] Finsk dramaserie.

13.40 Top gear [1804370]

14.45 VM i enduro [251689]

15.15 Karvinen – elokuva [7971689]

16.50 Alpint: Världscupen

17.50 Drömvåningar [2288028]

19.00 Sjuans nyheter [223405]

19.10 Resultatrutan [2959486] Dagens idrott i sammandrag.

19.15 Underhållningens 50 i topp [8896931] Neil Hardwick. Päiviö Pyysalo har intervjuat femtio av de främsta namnen inom finsk tv-underhållning.

19.30 Tupla tai kuitti [869641]

20.00 Puls [578912]

21.00 Överlevarna [123486] Nödsituationer och sköna stunder. Amerikanskt äventyr där sexton personer förs till en ö i Panama, där de tävlar om att om att överleva i 39 dagar.

22.00 Tians nyheter [661641]

22.10 Resultatrutan [2052912]

22.20 Lotto och Joker [1705825]

22.25 Never say never again [83783370] **FILM** Brittisk action från 1983. I rollerna: Sean Connery, Barbara Carrera, Klaus Maria Brandauer.

1.00–2.15 Drogkrig [8924142] Amerikansk dramaserie.

Nyankortsvinnare:
Susanne Larpes Västerås
Vinner en Sverigelott. Vinsten skickas på posten.

debatt

”Ser jag eller hör jag namnet
Mise igen så gallskriker jag!

MESS FRÅN ”BÖRJA SORTERA SKITSNACKET TACK!”

För sent för en åländsk lösning

■**Jag läste** nyss en artikel i Nyan av **Harriet Tuomi-nen** från den 22 november där man höjde till skyarna svenske filmaren **Malcolm Dixelius** förslag om en ”åländsk lösning” på Kosovo-s problem. Det var kanske att vänta sig i Nyan när ens hemöar nämnts i storpolitiken. Inte desto mindre är Dixelius förslag helt orealistiskt.

Undertecknad arbetade under 1990-talet på dåvarande Kosovas informationskontor i Stockholm, en informell beskickning som hade etablerats av den albanska motståndsrörelsen. Före Natoingripandet

1999 besökte jag Åland vid ett flertal tillfällen i ett konfidentiellt uppdrag från motståndsrörelsen, för att studera era förhållanden och avgöra om en åländsk lösning vore att föredra. Mitt intryck var mycket gott, jag förstärktes med ett team och så småningom lade vi fram ett förslag som mig vederligt framfördes till den serbiska sidan via en tredje part, i all hemlighet förstås, så sent som våren 1997. Då, före Recakmas-sakern och blodbaden i Drenica, hade man en chans att tillämpa ”den åländska lösningen” i Kosovo. Men vi fick aldrig ett svar från Belgrad.

Den enda slutsatsen som både vi albaner och den hjälpvilliga tredje parten kunde dra var den att i Serbien inte fanns en vilja till att erbjuda Kosovo någon substantiell autonomi.

Numera, ett krig och flera blodbad senare, är Kosovo begripligt nog inte längre intresserat av en åländsk lösning.

Det som Dixelius underlåter att nämna är att den serbiska staten bedrivit organiserad statsterror och etnisk rensning mot civilbefolkningen i Kosovo. Under krigsåren 1998-1999 dog och försvann 10.344 personer (ett tusental serber

och resten albaner) enligt uppgift från Council for Defence of Human Rights and Liberties i Prishtina.

Uppemot 20.000 våldtogs, enligt Centre for Protection of Women and Children; Human Rights Watch skrev i sin rapport 1998 att våldtäkt hade använts som vapen i etnisk rensning. Världsbanken konstaterade samma år att 184.000 hus hade bränts och skadats, till ett värde av 8 miljarder USD.

1,6 miljoner invånare av totalt 2 miljoner fördrivs från sina hem och härd, varav nästan 1 miljon utanför landets gränser, enligt UNHCR. Krigsförbrytel-

serna ingick i en kampanj av etnisk rensning organiserad av de serbiska myndigheterna.

Omvandlat till Finlands förhållanden motsvarar detta 32.000 döda, 62.000 våldtagna och 4,6 miljoner fördrivna från riket.

När Ålands autonomi blev till genom beslut i Nationernas Förbund år 1921 kröptes inte ett hårstrå på hela Åland. Att föreslå en åländsk lösning för Kosovo i dag är därför milt sagt blöött.

Shqiptar Oseku

Bilen betyder frihet

■**Återigen** har stadens majoritet (s+lib) röstat ner fs förslag att införa avgifter på stadsbussen.

Jag har tidigare redovisat för att bl.a. ÅSUBs enkätundersökning ger stöd för att miljövinsten är liten med en avgiftsfri buss.

Beslutet gör också att alla måste betala trots att många inte åker buss och att man från offentligt håll bestämmer att folk kollektivt ska åka bussar, som också dom, i likhet med bilen, spyr ut avgaser.

Det offentliga fortsätter därmed att inskränka på individens frihet!

Politiker bör se till att främja individens frihet genom att stimulera marknaden för miljövänligare bilar. Bilen är lika med frihet och en förutsättning för många att klara vardagen!

Jag vill återigen föreslå några konkreta åtgärder:

- kommuner och landskapet köper in miljöbilar vid alla nya inköp där det är möjligt att använda miljöbil och utmana företagen att göra likadant
 - skapa en tidsbegränsad “bonus” som subventionerar alla nya miljöbilsinköp för privatpersoner och/eller inför ökat resavdrag för dom som använder miljöbilar
 - be vår riksdagskvinna arbeta för att riket ska ge skattelättnad för miljöbränslen så att dom blir billigare
 - skapa ett på landskapsnivå tidsbegränsat investeringsstöd till bränsleförsäljare för att underlätta investeringar i infrastruktur för miljöbränslen.
- Petri Carlsson (fs)**

Vi kräver också rent spel, Olof Erland!

■**Olof Erland** kräver rent spel i golfdebatten och inleder en insändare med att hävda att Ålands Golfklubb ”till största delen är samhällsfinansierad”. Detta påstående är inte sant, så låt oss reda ut begreppen.

För att anläggningen i Kastelholm överhuvudtaget skulle komma till stånd beviljade Ålands Landsting 1982 ett ”startbidrag” på motsvarande 82.000 euro. Därefter har Ålands Golfklubb i likhet med de flesta expansiva och duktiga företagen på Åland sökt och fått bidrag och lån av landskapet för att bygga

ut verksamheten och höja kvaliteten. Det har alltid skett på lika villkor enligt regelverket och alla investeringar är offentliga och tål saklig jämförelse. Om detta innebär att vara ”till största del samhällsfinansierad” måste samma gälla för alla de framgångsrika företag på Åland som erhållit motsvarande stöd för att utvecklas.

Medlemmarna äger. Ålands Golfklubb ägs av 1.500 medlemmar och vi har sedan starten för 25 år sedan byggt två 18-hålsbanor med tillhörande byggnader. Klubbens ekonomi är sund och ge-

nererar årligen ett överskott på 100.000 - 200.000 euro, som i sin helhet används för att höja anläggningens kvalitet och attraktionskraft.

Vår verksamhet finansieras till 56 procent av gästande golfspelare, 31 procent av medlemmarna och till 13 procent med övriga intäkter, i huvudsak reklam- och sponsorpengar från åländska företag. Totalt uppgår intäkterna i år till 1.450.000 euro.

Ålands Golfklubb har sedan mitten av 90-talet landets mest omfattande ungdomsverksamhet som vi

nu också kan se resultatet av genom mycket framgångsrika spelare. Av våra kostnader för ungdoms- och elitverksamheten på drygt 100.000 euro per år hjälper Ålands Idrottsförbund till med knappt 20.000 euro medan föreningen själv står för resten.

Vi är glada över stödet men framförallt stolta över att vi kan bära en så stor del av kostnaderna för ungdomsverksamheten själva.

Högsta arrendet. Av alla som arrenderar mark av landskapet betalar Ålands Golfklubb det högsta ar-

rendet, det vill säga 24.000 euro per år för drygt 120 ha, varav endast en tredjedel är tidigare jordbruksmark, resten är i huvudsak impediment. För motsvarande areal jordbruksmark i Grelsby är arrendet 6.000 euro. Förra lantrådet **Roger Nordlund** sade vid ett besök i Kastelholm för några år sedan att Ålands Golfklubb är landskapets bästa arrendator.

Det är vi också stolta över!

Kjell Hansson
Klubbchef
Ålands Golfklubb

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ ■ Angående ert citat på sportsidan, vem är Jere Lehtinen? Jere Karalahti heter han väl nog? H. **Jere-fan**

■ ■ Lehtinen spelar i NHL o har mig vederligt inte varit knarkåtalad. **0457-...**
Svar: Självklart heter hockeyspelaren Karalahti i efternamn, vi beklagar misstaget. **Red.**

■ ■ Emmaus, hur kul är det att ni plockar bort de finaste varorna innan ni har - 50%? Den informationen gav er kassör ska till kunden före mig. **DÅLIGT! 050.**
Carina Aaltonen vid Emmaus svarar: – Vi har då och då femtio procent på allt i butiken, utom i Världsbutiken, och plockar absolut inte undan det finaste. Det har vi inga resurser att göra. Däremot brukar det komma väldigt mycket folk så det gäller att vara ute i god tid. Det måste röra sig om ett missförstånd och den som är missnöjd får gärna ta kontakt med oss, så kan vi visa hur vi jobbar och också visa vilka enorma mängder vi tar emot så här års när folk julstädar ur sina skrubbar och vrår – det rör sig om cirka ett ton om dagen.

■ ■ Kapp Ahls clubkort är värdelöst för oss på landet när kupongerna när oss några timmar innan tre(!)-dagens erbjudandet tar slut. Varför då vara clubmedlem? **Mycket besviknen kund som tog kontakt, men inte ens fick en ursäkt.**

■ ■ Till posten: Ni kan ju kolla upp

om jag betalt min TV-licens INNAN ni skickar påminnelse nästa gång! **”Licensen”**

■ ■ Sluta tjafsa om dörren på ÅHS nu! Knappen e där för att användas av ALLA! Annars skadas ”dörrmotorn”! **Fd ÅHS:are!**

■ ■ Hästen hör hemma på smörgäsen! H från **”Prickikorven”!**

■ ■ Många e vi inom vården som e kommunalanställda. Inte har vi några fantasilöner o skatt betalar vi. Lite småaktigt att misunna oss en julfest m mat o 2 glas vin ! Jackan betalar vi själva för att hänga in! **Vårdare**

■ ■ **Svar** till En trogen bingoletospelare. Man kan spela Bingolotto på hela Åland. Ålandskanalen på kanal 25 är en del av Ålands Radio och TV:s utbud och med antenn och digitalbox ser man den i skärgården. Hälsningar **Pia Rothberg-Olofsson.**

■ ■ Nämen MISE. nu bör ni ju verkligen börja vara rättvisa! Varför ska en personshushåll måsta betala samma som 10 personers hushåll? Och två personers hushåll har ju inte ens dom långt ifrån så stor mängd sopor som 10 personer har! Och stora livsmedelsbutiker tycks ju inte behöva sopsortera alls, å slipper betala! **”RÄTTVISA”**

■ ■ Jag vill ge dagens största ros till

Bror Lundberg för det han skrev om att Mise har noll koll! Det var klokt och sant skrivet av B. L. **0400-...**

■ ■ Hur var det nu igen? Skall julkappspapper med kartong/well eller med papper/tidningar i sorteringen? **0400-...**

■ ■ Ni ungdomar som kör sönder rondellerna o fotbollsplanerna: Fattar ni inte att det är era, era föräldrars o kanske era kompisars skattepengar som går åt till att reparera skadorna. Ni förstör ju bara för er själva. Smart tänkt! **86:an**

■ ■ Mycket bra ledare om procentavgifter Harriet. Tänkte just skriva en insändare om samma sak, men nu slapp jag. Butiker betalar dessutom en hel del för sitt direkta avfall, förutom de som själva kör till Sverige och säljer kartong och liknande och tjänar en slant på det. **040-...**

■ ■ Mina Misefakturor kommer jag att låta utmätas från min pension resten av mitt liv. Må detta vara ett bevis på att hela Mise är ett stort misslyckat projekt. **”Ensam pensionär”**

■ ■ På morgonen fredagen den 14.12 körde jag på en mörk katt nedanför dagiset Gullvivan i Lemland. Jag gick ur bilen o letade o lockade men ingen katt syntes till. Jag är mkt ledsen över detta o hoppas att den klarade sig oskadd. Vid frågor ring 040-5716428/ **Patricia**

■ ■ Jag har inte varit för Eckerö kommun tidigare, men efter informationen om Mise och deras tydliga brist på organisation, så kan man bara gratulera Eckerö kommun som inte gick med i eländet. Avgifter och hantering

av sopor fungerar faktiskt där! Håll ut. **040-...**

■ ■ God jul från **Mia**

■ ■ Vad ska man ge mamma och pappa i jul klapp undrade någon. Ge reflexväst det är billigt och omtänksamt och bra livförsäkring. Eller helt enkelt bjuder du på en god middag någon gång, för äta behöver alla göra och i dagens slit och slängsamhälle så behöver vi inte fler prylar som bara ligger i ett skåp. **0457-...**

■ ■ Det Mise gör fel är att de skyller på andra när de höjer avgifterna, och Mise får ju tydligen skicka räkningar, men inte skickar de räkningen till företagen utan de skickar den till privatpersoner. **040-...**

■ ■ Den söta mörkhåriga tjejen på posten är 20 år och väldigt singel. Du får lättast kontakt med henne genom att presentera dej själv å se vad som händer! Mvh. **En vän**

■ ■ Synd att lucia också blivit ett nyggetechno jippo. Tärnorna sjöng ju inte ens. Nästa år är det väl crazy frog i en low rider. **040-...**

■ ■ Lumparland e bäst. Alla andra e ruttet fläsk. **0457-...**

■ ■ Värt att tänka på? Om kärleken verkligen är så blind, varför är då spetsunderkläder så populära? **Pje**

■ ■ En ny samhällsbyggd golfbana i Godby för nyrika ryssar önskar rederitjänstemän. **040.**

■ ■ Ser jag eller hör jag namnet Mise igen så gallskriker jag! H. från **”Börja sortera skitsnacket tack!”**

julkalendern

Sudoku uppfanns i USA i slutet av 1970-talet, men vann då ingen popularitet. På 1980-talet introducerades det i Japan där det också fick sitt namn, ursprungligen suuji wa dokushin ni kaguru (”en siffra som måste förbli utan par”), vilket kortades till su doku (”ensam siffra”). Den 2 juni 2005 började Sydsvenska Dagbladet och Svenska Dagbladet som första svenska tidningar publicera ett sudoku om dagen. Hur många siffror skall man hålla reda på i ett sudokospel?

Varje dag fram till jul publicerar Nyan en fråga och en bild. Svaret på frågan är ett nummer mellan 1 och 24 som talar om var i Nyans julkalender du skall klistra in bilden. Om du har klistrat alla rutor rätt har du lördagen den 22 december, då den sista frågan presenteras, en målning av Andreas Dienert. Kalendermallen kan hämtas från Nya Åland på Uppgårdsvägen i Dalbo. Klarar du hela pusslet kan du vinna originaltavlan av Andreas Dienert. Två bokpriser delas också ut bland deltagarna. Skicka den färdiga bilden till Nya Åland, Uppgårdsvägen 6, 22100 Mariehamn senast 28 december. Märk kuvertet ”Julkalender”. Frågor kan riktas till Karin Erlandsson, tel 528 467 eller via e-post karin.erlandsson@nyan.ax

”I och för sig är idén att bevilja någon rätt att smutsa ner vår atmosfär befängd.

LARS CHRISTER JOHANS OM UTSLÄPPSRÄTTERNA I EN DEBATTARTIKEL I HUFVUDSTADSBLADET

ledare

Harriet Tuominen
Epost: harriet.tuominen@nyan.ax
Telefon: 528 464

Bakom ridå Ulf Weman

Luciatåget som försvann

Jag kände mig som ett litet barn som just skulle slicka på klubbarna, men så kom en stor dum pojke och ryckte den av mig.

Ja, just så kändes det när luciatåget bara försvann, just som vi skulle få syn på det.

Det var inte meningen att åka till stan för att se på luciatåget. Jag åkte till stan i torsdags kväll för att hjälpa min son Emil att få en hylla klart monterad. Han har i höst flyttat till Åland och fått en lägenhet vid Ålandsvägen, nära Ålandsplan.

När jag svängde in i rondellen klockan 19.05 såg jag att folk började samlas längs Ålandsvägen och Skarpansvägen. ”Javisst, det är ju nu luciatåget startar vid kyrkan”, tänkte jag.

”Perfekt, Emil har balkong mot Ålandsvägen, då kan vi stå där och titta.”

Luciatåget och barndomen är intimt förknippade med varandra, och ju äldre man blir, desto mer verkar just ens egen barndom växa i betydelse. Det var alltså med en viss förväntan som vi intog balkongen, Emil med sin fina kamera i högsta hugg och jag med en säck barndomsminnen.

När jag var liten, 5 år gammal, flyttade vi till Gustafssons hus i hörnet Ålandsvägen-Styrmanngatan. Där stod vi några luciakvällar i rad och såg tåget komma. En stor upplevelse för en liten grabb.

Och visst har Emil också kollat in luciatåget i Mariehamn några gånger under sin barndom.

Kollegan Sebastian kunde berätta hur hans lilla kille, Joel 2,5, också blev grymt besviken på årets luciatåg.

När väl luciatåget hade passerat, undrade han besviken: ”Var är tåget?”

Tågbanan hemma i Österkalmare hade varit ovanligt flitigt i bruk hela dagen, för pappa hade pratat om att de skulle åka och titta på tåget, luciatåget, på kvällen. Det är klart att Joel blev besviken när det aldrig dök upp något tåg.

För oss på balkongen dök det heller inte upp något tåg. Efter 25 minuters väntan, så där fem i halv åtta, hörde vi på avstånd musiken från luciatåget. Emils hus är indraget på tomten, så man kan inte se neråt Ålandsvägen på grund av grannhuset i söder.

Men vi hörde att det närmade sig. Så avtog musiken lite, andra ljud kom istället, och folk vid gatan skyndade sig söderut.

Vad var detta? Efter att i minst 50 års tid ha gått upp till Ålandsplan och sedan tillbaka in mot stan på Skarpansvägen, vek nu luciatåget tydligen av på Skeppargatan. Vilket svek!

Där stod Emil och jag med långa näsor och besvikna gick vi in och började jobba med hyllan.

Man skall inte ändra på väl inarbetade traditioner, tänkte jag medan jag skruvade.

Och inte heller prata om tåg i onödan, kan jag nu tillägga.

Oliiidligt spännande. Har han lagtinget med sig, Torbjörn Eliasson? I finansutskottet kämpade han fram en golfbana, men hur går det nu? Vad gör de obundna, kan han få ökat stöd i centern? Nästa vecka får vi veta. Foto: ANDREAS DIENERT

Med två röster av fem har finansutskottet beslutat att golfbanan i Ämnäs-Godby skall byggas. Två av fem är en så knapp majoritet så den de facto är en minoritet.

Det är med andra ord i högsta grad oklart hur det går när lagtinget nästa vecka röstar om pengarna.

I omröstningen i utskottet har centerns **Torbjörn Eliasson** och socialdemokraternas **Göte Winé** röstat för pengar till banan. Liberalerna **Folke Sjölund** och **Torsten Sundblom** röstade emot och obundna **Danne Sundman** lade ner sin röst.

Med tanke på att Sundman har reserverat sig på elva andra punkter mot utskottets betänkande så verkar det litet slappt att inte bekänna färg i golffrågan. I vilket fall som helst drog Eliasson och Winé längsta strået just nu i och med att Eliasson är ordförande.

Eftersom det är högst oklart hur styrkeförhållandena i lagtinget ser ut, det enda man vet säkert är att det ligger och väger åt ena eller andra hållet, så har majoriteten i utskottet passerat på att få in en skrivning som är avsedd att övertyga också den mest envisa motståndare.

Man tar fram alla siffror som kan tänkas stöda projektet, inte minst att golf är det som ger mest pengar till landskapet och att de tunga företagen i branschen är för satsningen.

Liberalerna tar i sin reservation fram det som Eliasson och Winé inte nämner, nämligen att den summa som anslås för golfbanebygget är betydligt lägre än den arbetsgrupp kom till, som tittade på projektet.

– Angående den planerade golfbanan i Godby/Ämnäs har utskottet erfarit att den fastställda kostnadsramen på 5,3 miljoner euro är

för snäv för att garantera fullgod kvalitet, särskilt på byggnaderna, skriver liberalerna.

Och oberoende av hur det går så vill liberalerna inte genomföra markbytena förrän finansieringen av hela anläggningen inklusive byggnader och maskiner samt nödvändiga tillstånd är klara, samt att byggnadskontrakt är tecknade.

Som lekman och icke-golfare är det omöjligt att veta vad som är det rätta. Finns det efterfrågan på en golfbana till om den håller tillräckligt hög kvalitet? Om det finns och golfturnisterna lämnar efter sig i snitt 200 euro per dygn, som utskottet skriver, då bör det vara ganska enkelt att räkna ut om projektet är lönsamt i längden eller inte. För det är ju det det handlar om.

Finns det risk för att EU ser satsningen eller delar av den som otillåtet statsstöd om landskapet bygger och arrenderar ut? Finansminister **Mats Perämaa** (lib) tror inte att ett arrende på 100.000 euro per år räcker för att vara marknadsmässigt i EUs ögon.

Om det plötsligt visar sig att det borde vara dubbelt högre så sitter någon illa till. Hur lång tid tar det att få ett förhandsbesked från Bryssel hur man ser på saken? Det måste ju gå att fråga.

Men visst känns det oerhört trögt om planen nu har hållit på i tio år eller mer och man ännu inte vet om detta är något som fungerar för EU. Och fortfarande inte vet om detta är

något man vill ha. Men helt ovanligt är det inte att projekt drar ut på tiden. På hur många platser höll allhallen på att byggas innan den hamnade i Eckerö (som inom parentes sagt inte var så lyckat)? I hur många omgångar försökte en knapp majoritet i stan bygga om Idrottsgården innan det blev beslut om Mariebad?

Ibland när blocken är väldigt jämnstora så måste någondera till slut ge efter. Det brukar vara den klokaste.

Samtidigt som utskottet talar sig varmt – två av fem – för golfsatsningen i Godby så skriver man att nästa satsning på golf skall göras i skärgården. För att blicka lantrådsfamiljen med rötter på Föglö? Eller centerns ordförande, som bor på Lappo? Eller ”vilden” **Anders Englund** från Vårdö, för man noterar att det är ett projekt under uppsegling där också.

Kan man plocka två eller tre röster på det så kanske slaget är vunnet.

Harriet Tuominen

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

o

Nya Åland

★★★★★

Grundad 1981.

Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag.

Medlem av Tidningarnas förbund.

Kontrollerad upplaga 2006: 7.279 ex.

FÖRLÄG-GARE

Nya Ålands Tidningsaktiebolag

ADRESS

Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15

KONTAKTER

Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax

Nya Ålands hemsida

www.nyan.ax
Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman tfn (018) 528 441

nina.fellman@nyan.ax
Nyhetschef:
Anna Björkroos/Ulf Weman tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax

Arkiv: Marita Smeds tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax

Familjeredaktör:
Maj-Len Lindholm tfn (018) 528 449

Kulturredaktör: Jan Kronholm tfn (018) 528 466

kultur@nyan.ax
Sportredaktör: Malin Tillström tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:

Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446
Prenumerationer:
Margareta Sävstrand tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.1.2007
Förtjäpande helår..... 164 €
halvår..... 88 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färg annonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Torget: onsdagar kl 12.00. Tel. 0600-9-1219				
Kartorna i Nya Åland är publicerade kvartalsvis i tillstånd av Lantmäterverket 45 € © lantmäterverket, tillstånd nr 364.				

TURLISTA 17.9 – 20.12 2007			
M:HAMN 01.50 11.00	ÅBO → 08.00/09.00 → 17.00/18.30	M:HAMN 12.55 L 23.20 L	
M:HAMN 23.55	H:FORS → 09.55/17.00	M:HAMN 04.15	
Passagerare med el, utan fordon skall vara på plats i check-in sen, 30 min före avg., varefter incheck/bilj./försälj. ej kan garanteras			
M:HAMN 04.25 13.05 L 23.30 L	STOCKHOLM → 09.30 /17.00 → 18.15 /19.15 → 06.00 /07.30 K	M:HAMN 23.45 01.40 10.50	
L = Långnäs K = Kapellskär			

Jultrafiken: Kontakta vår bokning!

På Åbolinjen ändrar avgångstiderna från 20.12

Sthlm - Mariehamn - Tallinn

18.00 - 00.50 → 01.00 - 10.00

10.00 - 05.00 ← 04.50 - 18.00

Torggatan 14, tel 16 711. www.tallinksilja.fi

Check-in senast 30 min. före avgång

ÅRSKORT 10€!

Ger rabatt på

resor till

Tallinn,

kom in så

berättar vi mera!

ÅLANDSTRAFIKEN 23.11-07-6.1-08

MARIEHAMN – KAPELLSKÄR

Måndag – torsdag

Fredag – söndag

MARIEHAMN	KAPELLSKÄR	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00	09.30	07.00 I)	08.30
16.00	17.30	13.00	14.30
15.30	12.00	19.00	20.15
22.30	19.00	12.30	09.00 I)
		18.30	15.00
		00.05	20.30

I) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40 min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen

ÅLAND-FINLAND dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L	06.30	03.30 L	07.35	
04.35 M	09.40	14.25 M	19.50	
10.15 M 2)	15.30	23.45 M		10.00
14.25 M	18.55	14.10 M	08.45	
14.10 M	07.45	01.00 L	21.00	
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30 3)	
07.45 M	18.00 2)			
03.20 L	20.10			

2) Reservation för charteravgång
Reservation för charteravgångar, kontakta vår resebutik för info. 3) Julkryssning med annan avgångstid, kontakta vår resebutik. Jultrafiken: kontakta vår bokning!

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl 07.00 och 08.00) före ord. avg. Transfer Mariehamn (Storg. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, 12 EUR/person.

M=Mariehamn L=Långnäs

Boka alltid din resa!

VIKING LINE
Storagatan 2, tel 260 11, bokn. 262 11
www.vikingline.ax

LEDIGT ANNONS- UTRYMME

Kontakta Nya Ålands
annonsavdelning
tel. *23 444
annons@nyan.ax

Nya Åland
☆☆☆☆

Turlista t.o.m. 24/4 2008

OBS! Lokala tider

Från Eckerö			
Alla dagar	8.30	13.30	18.30
Fredag-måndag		13.30	18.30
Från Grisslehamn			
Alla dagar	10.00	15.00	20.00
Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00

Buss: Till Stockholm från alla båtankomster, 8.30-turen via Cityterminalen. Från Stockholm Tekniska högskolan 2 h före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8 och 13 till 10-resp. 15-turen. Från Mariehamn 1 h före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst. **Extra turer fr. Eckerö:** 6/12 kl. 8.30 och 26/12 kl. 8.30. **Extra turer fr. Grisslehamn:** 5/12 kl. 20.00. Ej trafik 24-25/12 och 1/1 2008 kl. 10.00.

ECKERÖ LINJEN

Bokning tel. 28 300, växel 28 000, Grisslehamn 0175-258 00.
Bokning även på www.eckerolinjen.ax

BIRKA PARADISE

Alla dagar M:hamn 10.00 → Sto 15.45

Sönd-tisd M:hamn 18.00 → Sto 02.00
Onsd-lörd M:hamn 18.00 → Sto 03.30

Ö ESPLANADG. 7. TEL: 27027
FAX: 15118 www.birkaline.com

Fem-
dygns-
prognos
nyan.ax

Transporter, flyttningar
& uthyrning av förvaringslådor

DAGLIG LASTBILSTRAFIK

till och från Åland. Tel. 24 111

www.samtrans.aland.fi

SAMTRANS

LÖRDAG 15 DECEMBER 2007

dagens ålänning

vädret

dagens rätt

“Vi såg inte en enda orre i dag”

Fram på vattnet i Österviken i Vårdö Grundsunda far en snurrebåt med tre män och en hund. De kliver i land.

Tom Eriksson får bli dagens ålänning. Han är uppvuxen i trakten och känner var holme och var skogsdunge som sin egen flicka.

– Vi har varit ute på skärgårdsjakt, säger han. Vi ville ha orre, men vi såg inte en enda i dag. De skockar ihop sig nu på en enda holme och just den hittade vi inte till.

Vad gör man med orre?
– Ugnstekes, det är jättegott, eller sätter i gryta.

Har ni fått orre tidigare i år?

– Nej, detta var första gången vi försökte och antagligen sista. Jakttiden går ut sista december- Men i fjol fick vi en fem sex stycken.

Som jaktkompisar har Tom Eriksson med sig två arbetskamrater från m/s Cinderella, Robert Tolonen från Sund Finby och Marcus Gustafsson från Köping i Sverige.

– I går hade vi mer jaktlycka.

Kompisar. Wachtelhunden Mekong och husse Tom Eriksson trivs ute i friska luften i Grundsunda skärgård i Vårdö. Men någon orre lyckades de inte fälla denna dag. Foto: ERKKI SANTAMALA

Vi fällde två rådjur och en räv, allt på en stor holme. Det är härligt ute på holmarna så här års, frisk luft har vi fått och grillat korv har vi gjort.

När det inte lyckades med orre ute på holmarna övergår gänget till rävjakt på bergknallen nära stranden i Grundsunda. Tom Eriksson med hund ska gå från ena hållet och kompisarna håller

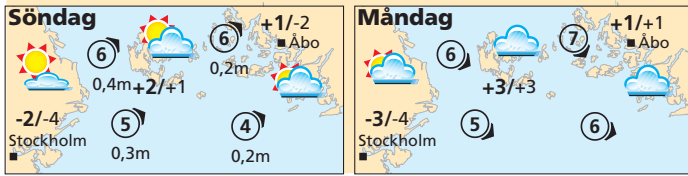
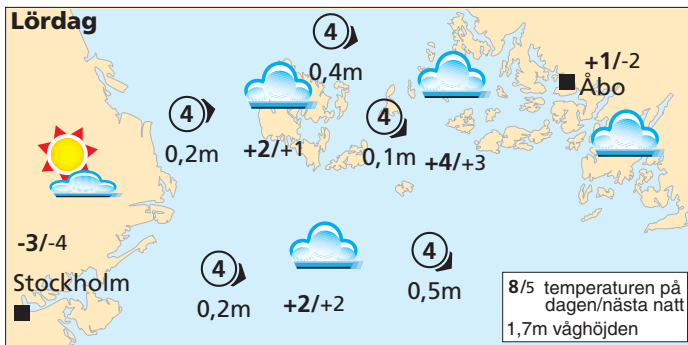
sig beredda med gevären på andra sidan berget.

– Räven jagar man för skinn. Och så är det viltvård, rävarna tar harar och orrar, ja till och med rådjurskid.

Nu får du hälsa.

– Jag skickar en hälsning hem till min fru **Pa** i Jomala Gölby och till alla jägare på land.

KIKI ALBERIUS-FORSMAN
kiki@nyan.ax

I går kl 14	temp.	moln.	max. datum	min. datum
Jomala	+2	☁	+6,9 7.12.	-5,2 13.12.
Åbo	+1	☁	+6,3 7.12.	-9,3 14.12.
Helsingfors	-3	☀	+6,9 8.12.	-6,8 14.12.
Stockholm	-0	☀		

För ett år sedan	temp.	moln.
Jomala	+7	☀
Åbo	+6	☀
Helsingfors	+7	☀

Utomlands i går	temp.	moln.
Köpenhamn	+4	☀
Oslo	-8	☀
Bryssel	+2	☀
Berlin	+2	☀
Moskva	-4	☀
London	+4	☀

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Värdertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +lsa

Fisk i paprikasås

600 g hoki, kolja eller torskefile (fryst)

- 1 gul lök
- 2 paprikor
- 1 msk smör eller margarin
- 2 msk vetemjöl
- 3 dl fiskbuljong
- 1 dl matlagingsgrädde
- salt, peppar

Tina fisken, skär den i bitar. Skala och skiva löken. Skölj, kärna ur och strimla paprikorna. Fräs lök och paprika i matfett i en kastrull. Strö på mjöl och rör om. Tillsett fiskbuljong och grädde och koka under omrörning i ca 3 minuter. Mixa såsen med stavmixer. Smaksätt med salt och peppar. Stek fisken. Servera med fullkornsrís eller potatis och gröna bönor.

TIPSA 0457-313-4444

MESSA 0457-323-4444

RING 018-23444

Vitlökskruka
av Lugnet keramik
25,-
SALT
KONSTHANTVERK
Tel 21 505 • Julöppet fr.o.m. 15.12
vard 10-20, lörd 10-16, sönd 11-16

JULBLOMMOR & PLANTERINGAR
säljs i Sittkoff
från den 16.12.2006
Även beställningar mottages
tel 41 445
WIKSTRÖM'S
HANDELSTRÄDGÅRD

Är du en orolig
anhörig?
Ring
13 000
dygnet runt
drogfri.ax
SFAMP

Snygga toppar, tunikor & klänningar
Både för ammande mammor & andra kvinnliga snyggingar
Underkläder för gravida & ammande mammor
Familjesmycken från Tivoli Design
Familia
Tis-Fre 11-17, Lör 11-15
Söndagsöppet i dec kl. 11-15 (ej 23.12)
Ålandsvägen 88 • Tel. 12 266
barnkläder • inredning • leksaker • mammakläder • amningskläder • babyprylar • presenter
barnkläder • inredning • leksaker • mammakläder • amningskläder • babyprylar • presenter

KUMHO DÄCK
KUMHO
Vi önskar alla kunder och samarbetspartners
en God Jul och Ett Gott Nytt År!
J-S DÄCK
Jomala, Torp
Tel 040 729 4200
0400 804190

Julklappen
hittar du hos oss...
OLLES EL
Bygatan 1, Godby
Tel. 41 300
Julöppet: vard. 8-17, lör. 15/22/29.12 10-14
Julafton STÄNGT

ARKYPELAG
IKVÄLL LÖRDAG
matsalen fullbokad, men barerna öppna som vanligt dans till Moonlight i nattklubben Monoshop
åldersgräns 20 år
entré 5€ 21-24, 10€ 24-02, 20€ 02-03
Tel 24020 info@hotellarkipelag.aland.fi www.hotellarkipelag.com

SVERIGES POPULÄRASTE HUSPRISER
STORST I SVERIGE
Källa: Byggnakta, 2006
ÄLVSBYHUS
LÄGRE KOSTNAD - RIKARE LIV
LOKALKONTOR: STORAGATAN 18, TEL. 22 725 EL. 0400 515 831, 040 590 8333